

POROČILA

SLOVENSKE FRANČIŠKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA

LETO 2020 • LXXIII • ŠTEVILKA

4

Iz provincialata

GLEJTE, OZNANJAM VAM VELIKO VESELJE	3
-------------------------------------	---

Iz generalne kurije

ISKATI UPANJE SREDI PANDEMIJE COVIDA-19	4
POSŁANICA SVETEGA OČETA FRANČIŠKA ZA 4. SVETOVNI DAN REVNIH	6
FRANČIŠKOVO GOSPODARSTVO: KONČNA IZJAVA IN SKUPNA ZAVEZA	9
ČLOVEŠKE KORENINE EKOLOŠKE KRIZE	11
»GLOBALNA SOLIDARNOST, SKUPNA ODGOVORNOST«	13
15. SEMINAR TRAJNE FORMACIJE ZA EKUMENSKI IN MEDVERSKI DIALOG V FRANČIŠKANSKEM POSLANSTVU	15
NADŠKOF PIERBATTISTA PIZZABALLA OFM IMENOVAN ZA LATINSKEGA PATRIARHA V JERUZALEMU	16
UNIVERZA ANTONIANUM JE EKUMENSKEMU PATRIARHU BARTOLOMEJU I. PODELILA ČASTNI DOKTORAT IZ FILOZOFIJE	17

Iz provincialata

ZAPISNIK 11. REDNE SEJE PROVINCIALNEGA DEFINITORIJA	18
SPREJEM V POSTULAT – DOMEN ILJAŠ	19
PASTI SKUŠNJAV V REDOVNEM ŽIVLJENJU, MOČ SVETEGA DUHA IN NOVOST VERE	20
LEPO JE BITI FRANČIŠKAN	23
FRANČIŠKOV BRAT NA POTI	25
JUBILEJI BRATOV 2021	28
STATISTIKA PROVINCE ZA LETO 2019	

Iz življenja bratov in samostanov

TRANSITUS IN PRAZNOVANJE 60 LET SLOVESNIH ZAOBLJUB PATRA PASHALA GORJUPA	32
DRUŽINSKA KATEHEZA	35
SAMOSTANSKA DRUŽINA IZ KAMNIKA NA OBISKU	36
NOVICE Z VIČA	38
GLAS IZ NOVEGA MESTA	40
STAVIM NA GOSPODOVO DELOVANJE	42
IZ LEMONTA	45
IZ SVETE GORE	47

Teološki in pastoralni izzivi

EKUMENIZEM 2020	49
SI SAPIŠ, SIS APIŠ	50
BONAVENTURA, DREVO ŽIVLJENJA IN 800. OBLETNICA ROJSTVA	52
SPOMINI ŠKOFA JOŽEFA SMEJA NA DUHOVNIKA IVANA IFKA	53
IZGUBITI – NAJTI VERO	55
KJE SO MOJE ROŽICE	56
SLOMŠEK – IZJEMEN ŠOLNIK	57

... in naj molijo za rajne

OB 50. OBLETNICI SMRTI P. JOZAFATA (JANEZA) AMBROŽIČA	58
---	----

Poročila leto 2020 (LXXIII) številka 4

Izdala: Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: p. Tadej Strehovec
Odgovarja: p. Marjan Čuden
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar
br. Janez Papa

Grafična priprava: Tina Bruno, ZBF
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

IZ PROVINCIALATA

GLEJTE, OZNANJAM VAM VELIKO VESELJE

(Lk 2, 10)

Oznanilo angela pastirjem se je glasilo: »Oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Mesija, Gospod.« (Lk 2, 10 - 11).

V prvi sveti noči se je rodil otrok, ki ni bil navaden dojenček, ampak Božji Sin, ki je prišel delit z nami naše življenje, revščino, preizkušnje in trpljenje, na koncu tudi našo smrt.

S tem nam je sporočil, naj zaradi preizkušenj ne obupamo. Tudi življenje v epidemiji korona virusa in drugih preizkušnjah je smiselno in vredno, da ga živimo. Prišel nam je vlit novega poguma, volje do življenja in zvestobe v dobrem. Prišel nam je vlit veselje.

Naše srce je ustvarjeno za veselje. Želja po veselju je vtisnjena v notranjost človeškega bitja. Veselje daje 'okus' življenju.

Bog je izvir pravega veselja. Apostol Pavel piše v Filipe: »Veselite se v Gospodu zmeraj; ponavljam vam, veselite se. Vaša blagost bodi znana vsem ljudem. Gospod je blizu« (Flp 4,4-5).

Papež Frančišek pravi o veselju: »Kristjanova osebna izkaznica je veselje, veselje evangelija, veselje, da nas je Jezus izvolil, da nas je Jezus rešil, da nas je Jezus prerodil; veselje tistega upanja, da nas Jezus pričakuje, veselje, ki se tudi v križih in trpljenju tega življenja izraža na nek drugačen način, ki je mir v gotovosti, da nas Jezus spremlja, da je z nami.«

Toliko bolj je veselje osebna izkaznica manjšega brata. Vedrina srca je zanesljiv prepoznavni znak Božje bližine. Bog ljubi vesele manjše brate, ugajajo mu. Hermov pastir opominja: »Kdor je vedno žalosten, je v nevarnosti, da bo delal zlo. Žalosti Sv. Duha, ki je bil vendar človeku dan kot dobri Duh. Molitev žalostnega človeka nima moči, da bi se dvignila do Božjega prestola, kajti žalost sedi v njegovem srcu. Vrzi torej žalost iz svojega srca in imel boš življenje pri Bogu!«

Phil Bosmans pa je še odločnejši: »Veselje je zdravo. Ali se te plati svojega zdravja dovolj zavedaš? Vse tvoje silne skrbi ti gubajo srce in kaj kmalu ti zarišejo gube tudi v obraz. Veselje sprošča. Veselje te rešuje pretirane resnosti. Z radostjo si pridobiš občutek za stvari, znaš presoditi njihovo medsebojno razmerje in kolikšen je njihov pomen. Veselje vpliva na ljudi okrog tebe. Veselje zmanjšuje napetosti in suši solze. Osvobaja te tesnobne resnosti problemov, ki težijo kot svinec, osvobaja te duševne vsakdanjosti. Veselje – najboljšo zdravilo zastrupljanju duha in srca. Odstranjuje ovire na poti k nesluteni življenjski radosti. Kaj je izgubljeni dan? To je dan, ko se nisi razveselil!«

Veselo bratstvo postavlja Boga v središče. Bog je prišel med nas, da bo naše veselje popolno (Jn 15,11). Bratje, ljudi našega časa ne smemo prikrajšati za izkušnjo pravega veselja. To nalogo postavlja pred nas božič. Učitelj veselja je za nas sv. Frančišek. Frančiškovo veselje ni v razposajenosti, ampak v vedrini srca. Pri njem vidimo, da veselje ni v stalni razpoloženosti za šalo, ampak v stalni čistosti človekove duše. Sv. Frančišek je bil zaljubljen v lepoto Kristusa. Niti življenje z vso svojo zapletenostjo, niti trpljenje z vso svojo skrivnostnostjo, ni moglo sv. Frančišku vzeti veselja nad Bogom. Zelo pomembno je, da kot sv. Frančišek tudi mi svoje razmerje z Bogom doživljamo v veselju. Veselje pokaže, da nas Bog ne utesnjuje, da nam ne grena življenja, ampak nam daje trdnost in pogum. Zgled sv. Frančiška nas vabi, naj ga posnemamo in na njegov način bratom in sestram prinesemo veselje božiča, veselje Boga, veselje evangelija, veselje odrešenja...

Dragi bratje, voščim vam blagoslovljene in tolažbe polne božične praznike, v novem letu 2021 pa Božjega varstva in opore!

p. Marjan Čuden

PISMO GENERALNEGA MINISTRA BRATOM REDA

ISKATI UPANJE SREDI PANDEMIJE COVIDA-19

Dragi bratje, naj vam Gospod nakloni mir kot bi rekel naš Serafinski oče!

Življenje v današnjem svetu je zelo težavno, zato vam znova pišem z željo, da bi vas seznanil z nekaterimi blagoslovi in izzivi, s katerimi se soočamo kot svetovno bratstvo in da bi vas spodbudil k temu, da vztrajate in še naprej dobro delate. Že nekaj časa sem želel napisati to pismo, izbral pa sem današnji dan, ko se spominjamo dogodka, ko je papež Honorij III. leta 1223 potrdil Vodilo in življenje (Regula Bulata). Želim vam spregovoriti o nujnih stvareh, ki težijo nas vse.

V preteklih mesecih sem bil v stiku s številnimi provinciali in kustosi, ker sem želel izvedeti, kako se počutite, dragi bratje, vas potolažiti, biti solidaren z vami in vam vliti krščanskega upanja. Leto 2020 si bomo za vedno zapomnili kot čas, ko je celotno človeško skupnost na kolena spravil in ponižal koronavirus SARS-CoV-2 (v nadaljevanju COVID-19). Medtem ko pandemija še naprej pustoši po človeških skupnostih in za seboj pušča neizmerno trpljenje, ima še druge resne družbene posledice. Družine, prijatelji in bratje reda zaradi potrebnega ohranjanja družbene distance, nošnje zaščitnih mask in nezmožnosti telesnega izkazovanja naklonjenosti občutimo psihološke in čustvene posledice, vse to je namreč nujno potrebno za življenja ljudi in skupnosti. Izguba služb in možnosti za preživetje prav tako zelo negativno vpliva na življenje milijard ljudi po vsem svetu. Ljudje vse bolj zapadajo v kronično revščino. V njih vse bolj rastejo strah, negotovost, nemoč in brezup.

Ta svetovna pandemija in njene posledice resno vplivajo tudi na življenje vseh bratov reda. Tudi v redu

bratje umirajo ter resno zbolijo in morajo v bolnišnico. Spet drugi čas preživljajo v karanteni, ločeni od svojih bratov. Pandemija je postavila na glavo tudi naše delo, naše duhovniške obveznosti v župnijah, šolah, programe socialnih služb, duhovne vaje, delo za pravičnost, mir in skrb za naš skupni dom. Nekateri bratje so mi zaupali, da so zapadli v depresijo, preplavljajo jih občutki osamljenosti, čutijo da so izgubili neodvisnost in moč nad svojim življenjem ali so celo jezni in se utapljajo v žalosti. Te občutke lahko razumem, saj sem jih do neke mere izkusil.

Zdaj je čas, da skušamo najti vedno nove načine za sobivanje in priložnosti, da si zaupamo težave in občutke nemoči, ki jih doživljamo, seveda ob spoštovanju javnozdravstvenih predpisov, kar je za naše skupno dobro. Sveti Frančišek nas v Pravilu in življenju opominja: »Kjerkoli bratje so in pridejo skupaj, naj bodo domači med seboj. Brez strahu naj drug drugemu razodevajo svoje potrebe; zakaj če mati hrani in ljubi svojega telesnega sina, koliko bolj mora vsakdo ljubiti in hraniti svojega duhovnega brata!« (FPVod, pogl. 6)

Trenutna zdravstvena kriza je resno spremenila služenje vesoljnemu bratstvu v Generalni kuriji. Dragi bratje, nisem vas mogel obiskati, pa tudi definitorji niso mogli spremljati življenja vaših enot od blizu in v skladu s »franciškanskim personalizmom«. Ta personalizem zelo poudarja srečanja v živo, skupno molitev, skupne obroke in skupno življenje. Prisiljeni smo bili sestankovati prek Zooma, Skypea ali drugih elektronskih oblik. Kljub tem omejitvam si po najboljših močeh prizadevamo ohraniti komunikacijo v upanju, da bi lahko drug drugega spodbujali k temu, da bo naš pogled uprt v Gospoda Jezusa, da bomo skrbeli drug

za drugega in da bomo izrazili solidarnost s trpečimi, ki nas obdajajo.

Nadaljnji izziv, s katerim se soočamo kot bratstvo, je povezan z našim finančnim stanjem. Ministri mi sporočajo, da je skrb vzbujajoča posledica COVIDA-19 tudi resno upad dohodkov, ob tem, da stroški še naprej rastejo. Posledično prihaja do verižne reakcije: lokalne bratovščine, ki so bile prej samostojne, zdaj prosijo za finančno pomoč. Province in kustodije težko vzdržujejo brate in še težje posredujejo Generalni kuriji svoje solidarnostne prispevke. Kurija je odvisna od teh prispevkov, da lahko pomaga vzdrževati neodvisne hiše reda ter skrbi za formacijo in poslanstvo v mnogih ekonomsko revnejših enotah. Poleg tega smo odvisni tudi od prihodkov *Fondazione Opera Antoniana*, ki je odgovorna za poslovanje hotela *Il Cantico* in *Auditoriuma*, ki se nahajata na Papeški univerzi Antoniana. Pandemija je povzročila izgubo prihodkov. *Fondazione* ne bo mogla prispevati v proračun kurije za poslovno leto 2019, 2020 in morda celo leto 2021. Že zdaj smo v finančnih težavah.

Bratje, upam, da boste v teh težkih trenutkih našli več časa za tisto, kar je resnično pomembno v našem življenju. Kot nas opominjajo naše generalne konstitucije, bomo morali »korenito živeti po evangeliju ... to je v duhu molitve in pobožnosti ter v bratski skupnosti ... dajati resničen zgled spokornosti in majhnosti ter v ljubezni do vseh ljudi ... oznanjati spravo, mir in pravičnost ter pokazati spoštovanje do stvarstva« (Člen 1 §2). To evangelijsko življenje nam daje duhovno podlago v času preizkušenj in trpljenja. Bratstvo bi moralo biti oaza upanja, kraj, kjer črpamo moč iz dobrote in skrbi, ki jo izkazujemo drug drugemu. Pomembno je tudi, da se posvetimo skrbi zase, vključno z vadbo, branjem, molitvijo in študijem, da si bomo okrepili telo, um in srce ter lahko hodili po začrtani poti. Naša zaveza, da bomo bratje vsem ljudem, bi nas morala voditi v globlji razmislek o številnih družbenih zlomih – gospodarskem, političnem, socialnem, o različnih oblikah naraščajočih neenakosti, o rasizmu in drugih »izmihih« – drugih »virusih« –, ki spodbujajo skupno dobro in zavezanost globalni solidarnosti.

Boga prosimo, naj znanstvenike, zdravnike in zdravstvene delavce navdihuje z znanjem in spoznanji pri iskanju cepiv, terapij za zmanjšanje posledic okužbe s COVID-19 in pri splošni oskrbi najbolj prizadetih. Prosimo, da bi naši politični voditelji imeli Salomonovo modrost in si prizadevali za skupno dobro, prepoznali nemoč in jezo ljudi, za katere so poklicani skrbeti in jim služiti, in našli nove poti za spremljanje tistih, ki najbolj potrebujejo posebno pomoč. Iztegnimo roke in razprimo dlani, v duhu objemimo brate in sestre, razdajajmo svoj čas in svoje dragocene vire s tistimi, ki so v največji stiski, da bo kristalno jasno, da smo vsi povezani, da smo vsi smo člani ene Božje družine, bratje in sestre, ki skupaj potujemo po poti, ki nas vodi k popolnemu uresničenju Božjega kraljestva zdaj in vekomaj. Naj po besedah papeža Frančiška tragična pandemija COVIDA-19 pomaga streti »tisto lažno in odvečno gotovost, okoli katere smo gradili svoje dnevne dejavnosti, projekte, navade in prioritete ...

[da bomo lahko prišli do] neizogibnega in bogatega spoznanja, da pripadamo drug drugemu, da smo si bratje in sestre« (Vsi bratje, 32).

Ko obeležujemo spomin na vse svetnike našega reda, molimo, da bi z Božjo pomočjo, priprošnjo svetega Frančiška, vseh naših frančiškanskih svetnikov in Marije, kraljice frančiškanskega reda, obudili svojo prvotno gorečnost in se ponovno zavezali življenju po Vodilu in življenju, ki ga je predlagal sveti Frančišek in odobril papež Honorij III. Črpajmo moč iz zvestih prič naših frančiškanskih svetnikov, ki so bili prav tako deležni številnih izzivov, vendar so zmogli ohraniti ljubezen in upanje, ki so ju bili deležni na začetku svoje evangelijske poti. Obnovimo svojo zavezo, da bomo ljudje upanja, ljubeči bratje drug drugemu, iskalci pristne pravičnosti, miru, pobudniki dobrote, bratstva in solidarnosti do vseh ljudi in vsega stvarstva. Z dejavnim pričakovanjem se veselimo generalnega kapitlja 2021, ko se bomo zbrali, da bi razmislili o temi kapitlja in jo sprejeli za svojo: Prenovimo svojo vizijo, sprejmi-mo svojo prihodnost – »Vstani ... in razsvetlil te bo Kristus« Ef 5,14! Bog je tukaj! Upanje je blizu!

Na koncu bi vas rad povabil, da z mano zmolite naslednje besede iz »Hvalnice Bogu Najvišjemu«, ki jo je napisal sveti Frančišek in jo zaupal bratu Leonu v La Verni leta 1224:

Ti si lepota, ti si krotkost.
Ti si zavetje. Ti si naš varuh in branitelj.
Ti si pogumnost. Ti si osvežitev. Ti si naše upanje.
Ti si naša vera. Ti si naša ljubezen.
Ti si vsa naša sladkost. Ti si naše večno življenje,
veliki in čudoviti Gospod,
vsemogočni Bog, usmiljeni Odrešenik!
Amen.

Rim, 29. novembra 2020
Na praznik vseh serafinskih svetnikov
Bratski pozdrav,

Fr. Michael Anthony Perry, OFM
p. Michael A. Perry, OFM
Generalni minister in služabnik

POSLANICA SVETEGA OČETA FRANČIŠKA ZA 4. SVETOVNI DAN REVNIH

Sveti oče Frančišek je za 4. svetovni dan revnih, ki smo ga obhajali 15. novembra na 33. nedeljo med letom napisal poslanico z naslovom »Ponudi svojo roko siromaku« (prim. Sir 7,32).

»Ponudi svojo roko siromaku« (prim. Sir 7,32)

Ponudi svojo roko siromaku« (prim. Sir 7,32). Antična modrost je te besede postavila za sveti kodeks, ki ga je treba spolnjevati v življenju. Danes odmevajo z vsem svojim pomenskim nabojem, da bi pomagale tudi nam osredotočiti pogled na bistveno in preseči pregrade brezbriznosti. Revščina prevzema vedno različne obraze, ki zahtevajo pozornost na vsakega poseben položaj. V vsakem lahko srečamo Gospoda Jezusa, ki je razodel, da je navzoč v svojih najšibkejših bratih (prim. Mt 25,40).

1. Vzemimo v roke *Siraha*, eno od knjig Stare zaveze. V njej srečamo učitelja modrosti, ki je živel približno dvesto let pred Kristusom. Šel je iskat modrost, ki ljudi dela boljše in sposobne temeljito preiskovati dogodke življenja. To je počel v času hude preizkušnje za izraelsko ljudstvo, čas bolečine, žalovanja in bede zaradi oblasti tujih sil. Ker gre za človeka močne vere, zakoreninjenega v izročilih očetov, je bila njegova prva misel, da se obrne na Boga, da bi pri Njem prosil za dar modrosti. In Gospod mu ni odtegnil svoje pomoči.

Od prvih strani knjige *Sirah* izpostavi svoje nasvete glede številnih konkretnih položajev v življenju, in revščina je eden od njih. Vztraja na dejstvu, da je v stiski treba zaupati v Boga: »Vzravnej svoje srce in vztrajaj, ne prenašli se v trenutku spopada. Njega se drži in se ne umikaj, da boš nazadnje povišan. Vse, kar pride nadte, sprejmi, potrpi, kadar te doleti ponižanje, zakaj v ognju se preizkuša zlato, tisti, ki so Bogu po volji, v

peči ponižanja. V bolezni in revščini se zanašaj nanj. Zanašaj se nanj, pa se bo zate zavzel, uravnavaj svoja pota in upaj vanj. Vi, ki se bojite Gospoda, pričakujte njegovo usmiljenje; ne oddaljujte se, da ne padete« (Sir 2,2-7).

2. Stran za stranjo odkrivamo dragocen skupek predlogov o načinu delovanja v luči intimnega odnosa do Boga, stvarnika, ki ljubi stvarstvo, pravičnega in dobrotnika do vseh svojih otrok. Stalno nanašanje na Boga pa vendarle ne odvrta od gledanja na konkretnega človeka, nasprotno, oboje je med seboj tesno povezano.

To jasno kaže odlomek, iz katerega smo vzeli naslov tega sporočila (prim. Sir 7,29-36). Molitev k Bogu in solidarnost z ubogimi in trpečimi sta neločljivi. Za obhajanje bogoslužja, ki je vseh Gospodu, je treba priznati, da vsak človek, tudi najbolj reven in preziran, ima v sebi vtisnjeno Božjo podobo. Iz te pozornosti izhaja dar Božjega blagoslova, ki ga pritegne velikodušnost, uresničevana v odnosu do ubogih. Zato čas, ki ga je treba nameniti molitvi, ne more nikoli postati alibi za zanemarjanje bližnjega v težavah. Resnica je nasprotna: Gospodov blagoslov prihaja nad nas in molitev dosega njegov cilj, kadar jo spremlja služenje ubogim.

3. Kako je ta stari nauk aktualen tudi za nas! Božja beseda namreč presega prostor, čas, vere in kulture. Velikodušnost, ki podpira ubogega, tolaži žalostnega,

lajša trpljenje, vrača dostojanstvo tistemu, ki je zanj prikrajšan, je pogoj za zares človeško življenje. Odločitev, da se pozornost nameni ubogim, njihovim mnogim in različnim potrebam, ne more biti odvisna od časa, ki ga imamo na razpolago ali od zasebnih interesov, ne od nestvarnih pastoralnih ali socialnih načrtov. Narcistična težnja postaviti sebe na prvo mesto ne more zadušiti moči Božje milosti.

Težko je imeti pogled usmerjen v ubogega, a zelo potrebno, če hočemo svojemu osebnemu in družbenemu življenju vtisniti pravo smer. Ne gre za veliko besed, ampak da po Božjem vzgibu konkretno zastavimo življenje. S svetovnim dnevom revnih se vsako leto vračam na to, za življenje Cerkve temeljno resničnost, kajti revni so in bodo vedno z nami (prim. Jn 12,8), da bi nam to pomagalo sprejeti Jezusovo družbo v vsakdanje bivanje.

4. Srečanje s človekom, ki je ubog, nas izziva in sprašuje. Kako lahko prispevamo k odpravljanju ali vsaj lažšanju njene odrinjenosti in trpljenje? Na kak način mu lahko pomagamo v njegovi duhovni revščini? Krščanska skupnost je poklicana, da se vključi v to izkušnjo medsebojne podelitve, v zavedanju, da ga ni dopustno, da bi jo prenašali na druge. Da bi bili v oporo ubogim, je temeljnega pomena živeti evangelijsko uboštvo v prvi osebi. Ne moremo se počutiti »v redu«, kadar je nek član človeške družine odrinjen v ozadje in postane senca. Nemi krik tolških ubogih mora vedno in povsod naleteti na Božje ljudstvo v prvih vrstah, da jim da glas, da jih brani in se solidarizira z njimi spričo tolikšne hinavščine in tolikih neizpolnjenih obljub ter da jih povabi k sodelovanju pri življenju skupnosti.

Res je, Cerkve ne more predlagati splošnih rešitev, po Kristusovi milosti pa ponuja svoje pričevanje in geste medsebojne podelitve. Poleg tega čuti, da je dolžna predstaviti prošnje tistih, ki nimajo potrebnega za življenje. Spominjati na veliko vrednost skupnega dobrega je za krščansko ljudstvo življenjska obveznost, ki se udejanja v poskusu, da ne bi pozabili na nikogar izmed tistih, katerih človečnost je oskrunjena v temeljnih potrebah.

5. Ponujena roka odkrije, najprej tistemu, ki jo ponudi, da je v nas sposobnost za dejanja, ki življenju dajejo smisel. Koliko ponujenih rok vidimo vsak dan! Žal se vedno bolj pogosto dogaja, da nas naglica vleče v vrtinec ravnodušnosti, tako da ne znamo več spoznati toliko dobrega, ki je vsak dan storjeno v tišini in z izjemno velikodušnostjo. Zato se dogaja, da šele takrat, ko se zgodijo stvari, ki pretresejo tek našega življenja, oči postanejo sposobne odkriti dobroto svetnikov za »sosednjimi vrati«, »tistih, ki živijo blizu nas in so odsev Božje prisotnosti« (Apostolska spodbuda *Gaudete et exsultate*, 7), pa o njih nihče ne govori. Strani časopisov, internetne strani, televizijski ekrani so polni slabih novic, tako da je videti, da zlo suvereno kraljuje. Ni tako. Gotovo, ne manjka hudobije in surovosti, nasilja in korupcije, a življenje je prepleteno z dejanji spoštovanja in velikodušnosti, ki ne le, da kompenzirajo zlo, pač pa tudi priganjajo, da gremo preko in smo polni upanja.

6. Ponuditi roko je znamenje: znamenje, ki neposredno spominja na bližino, na solidarnost, na ljubezen. V teh mesecih, v katerih je svet preplaval virus, ki je prinašal bolečino in smrt, obup in zmedo, koliko ponujenih rok smo lahko videli! Ponujena roka zdravnika, ki skrbi za vsakega bolnika in skuša najti pravo zdravlilo. Ponujena roka bolniške sestre, ki ostaja preko svojega delovnega časa, da bi negovala bolnika. Ponujena roka tistega, ki dela v administraciji in skrbi za sredstva za rešitev čim večjega števila življenj. Ponujena roka farmacevta, ki je izpostavljen tolikim zahtevam v tveganem stiku z ljudmi. Ponujena roka duhovnika, ki blagoslavlja z muko v srcu. Ponujena roka prostovoljca, ki pomaga tistemu, ki živi na cesti, in tistim, ki imajo streho, pa nimajo hrane. Ponujena roka moških in žensk, ki delajo, da bi poskrbeli za osnovne storitve in varnost. Opisali bi lahko še druge ponujene roke, da bi sestavili litanije dobrih del. Vse te roke so kljubovale okužbi in strahu, samo da bi nudile oporo in tolažbo.

7. Pandemija je prišla nenadoma in nas je ujela nepripravljene; pustila je velik občutek zmedenosti in nemoči. Roka pa, ki je bila ponujena ubogemu, ni bila nepredvidena. Ta roka priča o tem, kako se pripravimo na to, da spoznamo ubogega, da bi mu pomagali v času potrebe. S sredstvi usmiljenja se ne improvizi- ra. Potrebno je vsakdanje urjenje, ki izhaja iz zavesti, kako mi sami najprej potrebujemo roko, ki je ponujena nam.

Trenutek, ki ga živimo, je postavil v krizo številne gotovosti. Počutimo se bolj uboge in bolj slabotne, ker smo doživeli občutek omejenosti in zmanjšanja svobode. Izguba dela, najljubših čustev, kot pomanjkanje običajnih medosebnih odnosov, je nenadoma razprla obzorja, ki smo se jih odvadili opazovati. Naše duhovne in materialne dobrine so bile postavljene pod vprašaj in spoznali smo, da nas je strah. Ko smo bili zaprti v tišino svojih domov, smo ponovno odkrili, kako pomembna sta preprostost in upiranje pogleda na bistveno. Dozorela je zahteva po novem bratstvu, ki je sposobno medsebojne pomoči in vzajemnega spoštovanja. To je ugoden čas, ko moramo »spet začutiti, da potrebujemo drug drugega, da smo odgovorni za druge in za svet [...] Zelo smo že zabredli v moralno krizo. Igramo se z etiko, dobroti, vero, poštenjem [...] Takšno uničevanje bistvenih temeljev družbenega življenja povzroča nasprotje interesov, nas postavlja drugega proti drugemu, da bi ubranili lastne koristi, spodbuja nove oblike nasilja in krutosti ter ovira razvoj pristne skrbi za okolje« (Okrožnica *Laudato si'*, 229). Skratka, težke gospodarske, finančne in politične krize ne bodo prenehale, dokler bomo dovolili, da spi odgovornost, ki jo mora vsak čutiti do bližnjega in do vsakega človeka.

8. »Ponudi svojo roko siromaku« je torej povabilo k odgovornosti kot neposredna zaveza vsakogar, ki se čuti deležnega iste usode. Gre za spodbudo, da si naložimo breme najbolj slabotnih, kakor pravi sv. Pavel: »Služite drug drugemu po ljubezni. Saj je celotna postava izpolnjena v eni sami zapovedi, namreč: *Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe*. [...] Nosite bremena

drug drugemu» (Gal 5,13-14; 6,2). Apostol uči, da je svoboda, ki nam je bila podarjena s smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa, za vsakogar od nas odgovornost, da se postavi v službo drugih, zlasti najbolj šibkih. Ne gre za neobvezno spodbudo, ampak za enega od pogojev pristnosti vere, ki jo izpovedujemo.

Sirahova knjiga nam spet prihaja na pomoč: predlaga konkretna dejanja za pomoč najbolj šibkim in uporablja tudi nekaj prepričljivih podob. Najprej preudari šibkost tistih, ki so žalostni: »Ne obračaj se proč od jokajočih« (7,34). Obdobje pandemije nas je prisililo v nehoteno izolacijo in nam onemogočilo celo to, da bi mogli tolažiti in biti blizu prijateljem in znancem, ki jih je prizadela izguba njihovih dragih. Sveti pisatelj tudi trdi: »Ne obotavljaj se obiskovati bolnike« (7,35). Izkusili smo nemožnost, da bi bili blizu trpečim, istočasno pa smo se zavedli krhkosti svojega bivanja. Skratka, Božja beseda nas nikoli ne pušča mirnih in nas kar naprej spodbuja k dobremu.

9. »Ponudi svojo roko siromaku« pa izpostavi tudi odnos tistih, ki imajo roke v žepu in jih ne gane revščina, ki so je pogosto sami sokrivi. Brezbrižnost in cinizem sta njihova vsakdanja jed. Kakšna razlika od radodarnih rok, ki smo jih opisali! Kajti to so roke, ki se na hitro dotaknejo tipkovnice računalnika in prenesejo velike vsote denarja z enega konca sveta na drugega in s tem določajo bogastvo omejenih oligarhij ter bedo množic ali polom celih narodov. To so roke, ki se iztegnejo za kopičenje denarja s prodajo orožja, ki ga bodo druge roke, tudi roke otrok, uporabile za sejanje smrti in revščine. Obstajajo iztegnjene roke, ki v mraku izmenjavajo doze smrti, da bi se obogatile ter živele v razkošju in v minljivi razbrzdanosti. Obstajajo iztegnjene roke, ki na skrivaj izmenjujejo nezakonite usluge za lahek in koruptiven dobiček. Obstajajo tudi iztegnjene roke, ki v hinavski uglajenosti vzpostavljajo zakone, ki jih sami ne upoštevajo.

V tej panorami »izključeni še naprej čakajo. Razvila se je globalizacija brezbriznosti, ki podpira življenjski slog, ki izključuje druge, ali navdušuje za ta sebični ideal. Skoraj neopazno postajamo nezmožni občutiti sočutje spricho bolečega krika drugih. Ne jokamo več zaradi drame drugih, niti nam ni do tega, da bi se zanje menili, kakor da bi šlo za odgovornost, ki je daleč od nas in se nas ne tiče« (Apostolska spodbuda *Evangelii gaudium*, 54). Dokler se roke, ki sejejo smrt, ne bodo spremenile v orodje pravičnosti in miru za cel svet, ne bomo mogli biti zadovoljni.

10. »Pri vseh svojih delih misli na svoj konec« (Sir 7,36). S tem izrazim Sirah zaključuje svoje razmišljanje. Besedilo ponuja dvojno razlago. Prva pokaže, da moramo vedno imeti v mislih konec svojega bivanja. Misel na skupno usodo nam lahko pomaga, da življenje živimo v znamenju pozornosti do tistih, ki so revnejši in niso imeli možnosti, kakršne smo imeli mi. Obstaja pa tudi druga razlaga, ki bolj opozori na smoter, na cilj, za katerega si vsak prizadeva. Smoter našega življenja zahteva načrt, ki ga je treba uresničiti, in pot, ki jo je treba prehoditi, ne da bi se naveličali. No, smoter vsakega našega dejanja ne more biti nič drugega kot ljubezen. To je cilj, proti kateremu smo usmerjeni, in nobena stvar nas ne sme odvrniti od njega. Ta ljubezen je podelitev, predanost in služenje, začenja pa se z odkritjem, da smo najprej sami ljubljani in prebujeni za ljubezen. Smoter se pojavi v trenutku, ko se otrok sreča z maminim nasmehom in začuti, da je ljubljen zgolj zaradi tega, ker obstaja. Tudi nasmeh, ki ga izmenjamo z ubogim, je izvir ljubezni in omogoča, da živimo v veselju. Ponujeno roko torej lahko vedno obogati nasmeh tistega, ki s svojo navzočnostjo in s pomočjo, ki jo nudi, ne obremeni, ampak se veseli zgolj zaradi tega, da živi v slogu Kristusovih učencev.

Na poti vsakdanjega srečevanja z ubogimi nas spremlja Božja Mati, ki je bolj kot katera koli druga Mati ubogih. Devica Marija od blizu pozna težave in trpljenje tistih, ki so odrinjeni, saj je morala sama Božjega Sina roditi v hlevu. Zaradi Herodove grožnje je s svojim možem Jožefom in malim Jezusom bežala v drugo deželo in je usoda beguncev za nekaj let zaznamovala Sveto Družino. Naj molitev k Materi ubogih združi te njene ljubljene otroke in tiste, ki jim služijo v Kristusovem imenu. Molitev naj ponujeno roko spremeni v objem medsebojne podelitve in ponovno odkritega bratstva.

Rim, Sveti Janez v Lateranu,
13. junija 2020,
bogoslužni spomin
sv. Antona Padovanskega.

FRANČIŠKOVO GOSPODARSTVO: KONČNA IZJAVA IN SKUPNA ZAVEZA

Mladi ekonomisti, podjetniki in ustvarjalci sprememb sveta, ki nas je papež Francisek poklical v Assisi, v letu pandemije COVIDA-19, želimo poslati sporočilo ekonomistom, podjetnikom, političnim odločevalcem, delavcem in državljanom sveta, da bi jim prenesli veselje, izkušnje, upanje in izzive, ki smo jih v tem obdobju pridobili in zbrali s poslušanjem svojih ljudi in svojega srca. Prepričani smo, da boljšega sveta ni mogoče zgraditi brez boljšega gospodarstva in da je gospodarstvo tako pomembno za življenje ljudstev in revnih, da smo vsi zadoščeni zanj.

Zato v imenu mladih in revnih na Zemlji **prosimo naslednje**:

1. Velike svetovne sile in velike gospodarske in finančne institucije naj **upočasni svojo tekmo** in dovolijo Zemlji dihati. COVID nas je vse upočasn timer, ne da bi se za to odločili. Ko bo ta zgodba končana, moramo upočasn timer nebrzdano tekmo, ki duši zemljo in najšibkejše ljudi, ki živijo na njej;

2. Vzpostavi naj se **svetovna izmenjava najnaprednejših tehnologij**, da bo mogoče trajnostno proizvodnjo doseči tudi v državah z nizkim dohodkom ter odpraviti energetske revščine – vir gospodarske, socialne in kulturne razlike – in doseči podnebno pravičnost;

3. Predmet **upravljanja skupnih dobrin** (zlasti globalnih, kot so ozračje, gozdovi, oceani, zemljišča, naravni viri, vsi ekosistemi, biotska raznovrstnost in

semena) naj se postavi v središče dnevnega reda vlad in poučevanja v šolah, univerzah in poslovnih šolah po vsem svetu;

4. Z **ekonomskimi ideologijami** naj nikoli več ne žalimo in zavračamo revnih, bolnih, manjšin in zapostavljenih ljudi vseh vrst, kajti prvi odziv na njihovo revščino mora biti spoštovanje vsakega človeka: revščina ni prekletstvo, je samo nesreča in zagotovo zanje niso odgovorni tisti, ki so revni;

5. Pravica do **dostojnega dela za vse**, družinske pravice in vse človekove pravice naj se spoštujejo v življenju vsakega podjetja, za vsakega delavca, in so zajamčene s socialnimi politikami posamezne države ter priznane po vsem svetu z dogovorjeno listino, ki bo odvrčala od poslovnih odločitev, ki bi temeljile izključno na dobičku in na izkoriščanju mladoletnikov in najbolj zapostavljenih;

6. **Davčne oaze po vsem svetu naj se takoj ukinejo**, ker je denar, naložen v davčni oazi, ukraden iz naše sedanjosti in prihodnosti, in naj bo nov davčni pakt prvi odziv v svetu po COVIDU;

7. Ustanovijo naj se **nove finančne institucije** in obstoječe (Svetovna banka, Mednarodni denarni sklad) prenovijo v demokratičnem in vključujočem smislu, da bi svetu pomagali okrevati od revščine in neravnovesij, ki jih povzroča pandemija; trajnostno in etično financiranje je treba nagrajevati in spodbujati, zelo špekulativne in oderuške finance pa preprečevati z ustreznimi obdavčitvami;

8. Podjetja in banke, zlasti velike in globalizirane, naj v svoje upravljanje vključijo **neodvisni odbor za etiko** ter veto na okolje, pravičnost in posledice na najrevnejše;

9. Nacionalne in mednarodne institucije naj podeljujejo nagrade v podporo inovativnim podjetnikom v okviru **okoljske, družbene, duhovne in ne nazadnje tudi vodstvene trajnosti**, saj bo le s ponovnim premislekom o upravljanju ljudi v podjetjih možna globalna trajnost gospodarstva;

10. Države, velika podjetja in mednarodne institucije naj si prizadevajo zagotoviti **kakovostno izobrazbo** za vse deklice in dečke na svetu, saj je človeški kapital najpomembnejši kapital vsega humanizma;

11. Naj gospodarske organizacije in civilne ustanove ne počivajo, dokler **delavke** nimajo enakih možnosti kot delavci, ker brez ustrezne prisotnosti ženskih talentov podjetja in delovna mesta niso povsem in pristno človeška;

12. Na koncu prosimo, da bi se temu zavezali vsi, da se bo približal čas, ki ga je napovedal prerok Izaija: »Svoje meče bodo prekovali v lemeže in svoje sulice v srpe. Narod ne bo več vzdignil meča proti narodu, **ne bodo se več učili vojskovanja**« (Iz 2,4). Mladi ne

prenesemo več tega, da se viri jemljejo šolam, zdravstvu, naša sedanjost in prihodnost za izdelavo orožja in netenje vojn, ki so potrebne, da se to prodaja. Svojim otrokom bi radi povedali, da je vojskovanja po svetu za vedno konec.

Vse to – kar že doživljamo pri svojem delu in v svojem življenjskem slogu – prosimo, čeprav vemo, da je to zelo težko in se mnogim zdi utopično. Mi pa menimo, da je *preroško* in da zato lahko to vedno znova prosimo, kajti, kar se danes zdi nemogoče, se bo jutri **zaradi naše zavzetosti in našega vztrajanja** morda zdelo že manj nemogoče. Odrasli, ki nadzorujete gospodarstvo in podjetja, ste za nas mlade naredili veliko, lahko pa bi še več. V naših časih je življenje pretežko, da bi prosili kaj drugega kot nemogoče. Verjamemo v vas in zato vas veliko prosimo. Če bi prosili za manj, ne bi prosili dovolj.

Vse to najprej prosimo sami sebe in se zavzemamo za to, da bi živeli najboljša leta svoje energije in inteligence, da bi lahko Frančiškovo gospodarstvo vse bolj postajalo sol in kvas v gospodarstvu vseh.

21. november 2020

ČLOVEŠKE KORENINE EKOLOŠKE KRIZE

Iz Priročnika za preučevanje okrožnice Hvaljen, moj Gospod, ki ga je leta 2015 izdala Medfranciškanska komisija za pravičnost, mir in ohranjanje stvarstva (3. del).

Papež Frančišek, ki se v duhu svetega Frančiška posveča težavam današnjega časa, glavno pozornost posveti prevladujočemu tehnokratskemu vzorcu in njegovim posledicam na ljudi ter njihovim dejanjem v svetu. Poziva nas, da premislimo o vzrokih za ekološko krizo in razmislimo, kaj moramo spremeniti, da bodo od tehnologije vsi imeli koristi. Poziva k dialogu, v katerem bi ustvarili etični okvir načel in ravnanj, ter predlaga več področij za razpravo in odločanje.

Najprej papež razmišlja o tehnološkem razvoju, ki nas je pripeljal na razpotje. Hvaležni smo za razvoj, ki nam je v medicini, inženiringu in komunikacijah izboljšal kakovost življenja. Kljub temu je treba priznati, da je razvoj imel tudi katastrofalne posledice. Napredek v tehnologiji gre z roko v roki z večjo močjo, zlasti tistih, ki imajo znanje in gospodarske vire, da jih uporabijo (papež navaja uporabo atomskih bomb, celo vrsto tehnologij, ki jih uporabljajo totalitarni režimi, in pogubno zalogo orožja, ki je na voljo za sodobno bojevanje). Uveljavlja se prepričanje, da je krepitev moči hkrati tudi večji napredek. Papež Frančišek opazuje, da mora tehnološki razvoj spremljati razvoj človeške odgovornosti, vrednot in zavesti. Razmere zahtevajo trdno etiko, kulturo in duhovnost, ki bi razvoj lahko omejile in obdržale v mejah samoobvladovanja (LS 102-105).

Sledi razmišljanje o globalizaciji tehnokratskega vzorca. Znanstveni proizvodi niso nevtralni, saj ustvarjajo zasnovo, ki vpliva na življenjske sloge in oblikuje družbene strategije, ki jih narekujejo nekatere močne skupine, ki obvladujejo gospodarsko in politično življenje. Ta pristop spodbuja zamisel o neskončni ali neomejeni rasti, ki temelji na laži o neskončni dosegljivosti zemeljskih dobrin (LS 106). Problemov svetovne lakote in revščine ni mogoče rešiti zgolj z rastjo trgov. Razsipno potrošništvo je v nesprejemljivem nasprotju z razčlovečujočim pomanjkanjem. Papež Frančišek iz tega ugotavlja, da so najgloblje korenine sedanjih neravnovesij povezane z usmeritvijo, cilji, pomenom in družbeno vpetostjo v tehnološko in gospodarsko rast. Potrebno je spoznanje, da nas pehanje za nenehnim kopičenjem novosti lahko pripelje v površno življenje (LS 106-114).

Tretja tema pa sta kriza in posledice sodobnega antropocentrizma. Bog nam je dal zemljo, ki jo moramo uporabljati s spoštovanjem do prvotnega dobrega namena. Nismo poklicani h gospodovanju nad svetom, temveč k odgovorni skrbi zanj. Tudi mi smo božji dar drug drugemu. Če v resničnosti ne priznamo pomembnosti reveža, človeškega zarodka, človeka s posebnimi potrebami, bomo težko znali poslušati ječanje narave: Ne moremo dovolj poudariti, kako zelo

pomemben je naš odnos do okolja, bližnjih in Boga. Papež Frančišek poziva k novi sintezi, ki bo lahko presegla lažne dialektike zadnjih stoletij (LS 115-121). Zapiše: »Brez novega človeka ne bo novega odnosa z naravo. Brez ustrezne antropologije ni ekologije« (LS 118). Da bi se človek počutil odgovornega za svet, mora najprej resnično razumeti, kdo je. Nato nas poziva, naj svoje bogato krščansko izročilo vključimo v rodoviten dialog v naslednjih treh situacijah:

1. Praktični relativizem. Če človek nekaj vidi kot pomembno zgolj tedaj, ko je v njegovem neposrednem interesu, sta lahko posledici propadanje okolja in družbe ter spodbujanje kulture, v smislu »uporabi in odvrazi«. Nekaj primerov, ki jih navaja papež Frančišek, vključuje trgovino z ljudmi, organizirani kriminal, promet z mamili, trgovino z okrvavljenimi diamanti, kupovanje organov, spolno izkoriščanje otrok in trgovino s kožami živali, ki izumirajo. Politična prizadevanja in pravna zakonodaja sama po sebi ne bosta zadoščala za spremembe. Pod vprašaj je treba postaviti kulturo sâmo (LS 122-123).

2. Potreba po obrambi dela. V Prvi Mojzesovi knjigi sta mož in žena dobila vrt, da bi skrbela zanj in bi obrodil. Papež Frančišek s tem primerom želi pokazati, da delo, ki ga razumemo v odnosu do drugih, našemu človeškemu delovanju daje pomen in cilj. To razumevanje lepo dopolnjuje čudenje, s katerim na stvarstvo gleda sveti Frančišek Asiški. Papež Frančišek pravi, da pomen dela zlahka razumemo narobe, ko izgubimo sposobnost razmišljanja in spoštovanja. Papež spodbuja delo kot sredstvo za izražanje človeškega dostojanstva. Kot takšno bi moralo delo biti okolje za bogato osebnostno rast, kjer v igro vstopijo številni vidiki življenja: ustvarjalnost, načrtovanje prihodnosti, razvoj sposobnosti, vaja vrednot, komunikacija z drugimi in češčenje. Naše življenje mora biti ravnovesje razmišljanja in dela. Ob tem ugotavlja, da mora biti denarna pomoč revežem le začasna; omogočiti jim je treba človeka vredno življenje z delom. Nadalje ugotavlja, da ne gre za tehnološki napredek, če se znižujejo proizvodni stroški na račun zmanjšanja števila delovnih mest, ki jih nadomeščajo stroji. Prav nasprotno. Ustvarjanje delovnih mest je bistvenega pomena za skupno dobro. Zato je »nujno podpirati gospodarstvo, ki pospešuje proizvodno raznolikost in podjetniško ustvarjalnost« poleg tega pa ima oblast »pravico in odgovornost za vzpostavitev jasne in trdne podpore malim pridelovalcem in raznoliki pridelavi« (LS 124-129).

3. Biološke tehnologije. Papež Frančišek zapiše, da človek sme poseči v rastlinski in živalski svet, kadar je to potrebno za njegovo življenje. Ugotavlja pa, da je težko izreči splošno sodbo glede gensko spremenjenih organizmov. Zagotoviti je treba odgovorno, poglobljeno znanstveno in družbeno razpravo, ki bo sposobna presoditi vse razpoložljivo védenje, in vanjo vključiti vse tiste, ki so neposredno in posredno prizadeti. Tehnika, ločena od etike, je težko sposobna sama omejevati svojo moč (LS 130-136).

Vprašanja za razmislek:

1. Ali kot član svetovne skupnosti menite, da je vaše videnje zadovoljivega življenja pogojeno s potrebo po nenehnem kupovanju in kopičenju napredne tehnologije?

2. Ko razmišljate o pomembnosti dialoga z bližnjimi glede človeških korenin ekološke krize, kako vaše krščanstvo prispeva k rodovitnemu dialogu z bližnjimi, da bi prišlo do potrebnih sprememb? Če nimate trdnih temeljev, kako mislite, da bi jih lahko zgradili?

3. Papež Frančišek je zelo zaskrbljen zaradi antropologije, torej načina, kako človek gleda nase. Kaj pomeni njegova trditev: »brez ustrezne antropologije ni ekologije«?

4. Se vam zdi, da ste ujeti v kulturo v smislu »uporabi in odvrazi«, ko tehnološki napredek zahteva nakup nove opreme brez možnosti nadgradnje sedanje? Najdete izhod iz te zagate?

5. Papež Frančišek poudarja pomen razmišljanja in opisuje več značilnosti dela. Lahko pri svojem delu združujete razmišljanje in delovanje? Kako bi lahko spodbujali te vrednote pri drugih?

6. Ali pri kupovanju veste, kako je bil določen izdelek narejen? Je bil narejen v spoštovanju do zaposlenih in naravnih lastnosti rastlin in živali?

SPOROČILO GENERALNEGA MINISTRA ZA SVETOVNI DAN AIDSA 2020:

»GLOBALNA SOLIDARNOST,
SKUPNA ODGOVORNOST«

Dragi bratje, naj vam Gospod nakloni mir!

Vsako leto, 1. decembra, je svetovna skupnost vabljen, da se ustavi in razmisli o resničnosti in posledicah virusa HIV in aidsa na človeško skupnost. To je čas, da se spomnimo vseh 38 milijonov naših bratov in sester, ki živijo s HIV, njihovih družin in prijateljev in molimo zanje ter tudi za milijone ljudi, ki so izgubili življenje zaradi aidsa (več kot 32,7 milijona).

Leto 2020 je zaznamovala pandemija bolezni SARS-CoVid-2 (COVID-19), ki je prizadela življenje ljudi in preživetje svetovne človeške skupnosti. COVID-19 nam kaže, kako zelo povezano je globalno zdravje z drugimi kritičnimi vprašanji, vključno z naraščajočimi socialnimi in ekonomskimi neenakostmi, napadi na človekove pravice in dostojanstvo ter nevarnostmi za okolje.

Ko svet vso pozornost usmerja v globalno pandemijo COVIDA-19, obstaja nevarnost, da na sedanjo pandemijo HIV/AIDS-a pozabimo, da boj s to boleznijo nazaduje in da se nacionalna in mednarodna pozornost in financiranje zmanjšata.

Papež Frančišek nas v svoji nedavni okrožnici Vsi bratje opozarja, da »v današnjem svetu občutek pripadnosti eni sami človeški družini blede in se sanje o skupnem sodelovanju za pravičnost in mir zdijo kot

zastarela utopija ...[uhaja nam] spoznanje, da smo vsi v istem čolnu« (30). Papež pravi, da se šele ob spoznanju, da »se nihče ne reši sam, lahko se rešimo le skupaj« (32) lahko soočimo z izzivi, ki so pred nami, in jih v sodelovanju in solidarnostjo ter Božjo milostjo premagamo.

V zadnjih letih je bil dosežen velik napredek, kljub temu pa je izzivov še veliko. Združimo svojo energijo in svojo molitev, ko se borimo z virusoma in njuni strašnimi posledicami, s HIV/AIDS-om in s COVIDOM-19. Pozivajmo svoje nacionalne voditelje, naj še naprej zagotavljajo ustrezno finančno podporo za varna, učinkovita in cenovno dostopna protiretrovirusna in druga potrebna zdravila za boj proti virusu HIV in zdravljenje s tem povezanimi boleznimi ter sprejmejo posebne določbe za zagotovitev, da pri proizvodnji in distribuciji teh protiretrovirusnih terapij ne bo motenj. Kot učenci vstalega Gospoda Jezusa in verniki našega serafinskega očeta Frančiška naj nikoli ne prenehamo ljubiti, podpirati in moliti za svoje brate in sestre, ki živijo z virusom HIV in aidsom ali jih je ta prizadel. Prosimo tudi za lastne brate, ki živijo z virusom in ki kljub izzivom, s katerimi se soočajo, še naprej služijo potrebam božjega ljudstva, zlasti revnim in pozabljenim.

Molitev ob svetovnem dnevu aidsa 2000:

O Bog, Trojica ljubezni,
izlij na nas hudournik bratske skrbi.
Nakloni nam, da bomo lahko spoštovali Kristusovo
navzočnost v vsakem človeku,
še zlasti v življenju naših bratov in sester,
ki živijo s posledicami HIV in AIDS-a ali trpijo za njimi.
Pomagajmo bratsko in solidarno,
v spoznanju, da smo resnično »del drug drugega,
da smo bratje in sestre« v eni božji družini. Amen.

(navdih: *Fratelli tutti* 32, 287)

Rim, 1. december 2020
Bratski pozdrav,

p. Michael A. Perry, OFM
Generalni minister in služabnik

Svetovna statistika HIV in AIDS-a 2019

- 38 milijonov ljudi, ki živijo s HIV od tega 36,2 milijona odraslih in 1,8 milijona otrok (0-14 let)
- 1,7 milijona novih okužb
- 5.500 mladih žensk (15–24 let) se okuži s HIV
- 690.000 ljudi je že umrlo zaradi bolezni, povezanih z aidsom
- 25,4 milijona ljudi ima dostop do protiretrovirusnega zdravljenja
- 12,6 milijona ljudi nima dostopa do protiretrovirusnega zdravljenja
- nove okužbe s HIV so se zmanjšale za 40% od leta 1998, ko je bilo največ okužb
- število smrti zaradi AIDS-a se je zmanjšalo za 60% od leta 2004, ko je umrlo največ ljudi
- UNAIDS ocenjuje, da za odziv na AIDS potrebuje 26 milijard USD - 2020

Vir: UNAIDS 2020: www.unaids.org

PETNAJSTI SEMINAR TRAJNE FORMACIJE ZA EKUMENSKI IN MEDVERSKI DIALOG V FRANČIŠKANSKEM POSLANSTVU

Sekretariat za poslanstvo in evangelizacijo poroča, da se je pravkar zaključil petnajsti seminar trajne formacije za ekumenski in medverski dialog. Tečaj je potekal od 26. do 29. oktobra 2020 s prenosom v živo. V trenutni pandemiji je po zaslugi tehnologije sedemnajst ljudi v teh štirih dneh lahko neprekinjeno sodelovalo na delavnici, bilo deležno odličnih predstavitev in prispevkov govorcev, pa tudi prispevkov udeležencev.

Program je vseboval naslednje teme: Antropološke osnove dialoga, koranski temelji za dialog, krščanski in islamski pogled na dialog, izzivi medverskega in medkulturnega dialoga današnjega časa, katoliška tradicija ekumenskega dialoga, odnosi v ekumenskem dialogu in ekumenski dialog danes. Udeleženci so molili tudi z derviši v duhu Assisija.

Čestitke organizatorjem in tistim, ki so sodelovali s prispevki, pa tudi zelo dejavnim udeležencem.

*Slika: p. Stéphane Martin-Prével,
sveti Frančišek in sultan, vzor srečanja*

NADŠKOF PIERBATTISTA PIZZABALLA OFM IMENOVAN ZA LATINSKEGA PATRIARHA V JERUZALEMU

Sveti oče je za patriarha v Jeruzalemu imenoval nadškofa Pierbattista Pizzaballa, OFM, ki je doslej služil kot apostolski administrator *sede vacante* istega območja in naslovnega škofa Verbe.

Pierbattista Pizzaballa se je rodil 21. aprila 1965 v kraju Cologno al Serio v škofiji in provinci Bergamo. Septembra 1976 je vstopil v malo semenišče Frančiškanske province Kristusa Kralja v Bologni, 5. septembra 1984 pa je vstopil v noviciat v samostanu La Verna. Prve zaobljube je izrekel v La Verni 7. septembra 1985, večne pa v Bologni 14. oktobra 1989. Po prvem ciklusu študija filozofije in teologije je prejel diplomu iz teologije v papeškem Antonianumu Athenaeum v Rimu. 27. januarja 1990 je bil posvečen v diakona, 15. septembra pa je v bolonjski katedrali prejel duhovniško posvečenje, posvetil ga je kardinal Giacomo Biffi.

Po prihodu v Kustodijo Svete dežele 7. oktobra 1990 je končal specialistični študij na *Studium Bibli-*

cum Franciscanum v Jeruzalemu leta 1993. Nato je bil profesor svetopisemske hebrejščine na Frančiškanski fakulteti za biblijske in arheološke vede v Jeruzalemu.

Svoje služenje v Kustodiji Svete dežele je začel 2. julija 1999. 9. maja 2001 je bil imenovan za gvardijana samostana svetega Simeona in Ane v Jeruzalemu. Sodeloval je pri pastoralni katoliških vernikov hebrejskega izražanja, v letih od 2005 do 2008 pa je bil imenovan za patriarhalnega vikarja.

Generalni definator reda manjših bratov ga je maja 2004 izvolil za službo kustosa Svete dežele in za gvardijana gore Sion, ki jo je opravljal do aprila 2016.

Sveti oče Frančišek ga je 24. junija 2016 imenoval za naslovnega nadškofa Verbe in apostolskega upravitelja *sede vacante* patriarhalne škofije v latinskem Jeruzalemu. Kardinal Leonardo Sandri ga je 10. septembra v katedrali v Bergamu posvetil v škofa.

Je član Kongregacije za Vzhodne Cerkve.

UNIVERZA ANTONIANUM JE EKUMENSKEMU PATRIARHU BARTOLOMEJU I. PODELILA ČASTNI DOKTORAT IZ FILOZOFIJE

21. oktobra 2020 je generalni minister Reda manjših bratov in veliki kancler Papeške univerze Antonianum (PUA), p. Michael Anthony Perry, podelil častni doktorat iz filozofije Bartolomeju, carigrajskemu nadškofu, ekumenskemu patriarhu, med slovesnostjo ob začetku študijskega leta PUA.

Vatikanski državni tajnik Pietro Parolin je v obrazložitvi podelitve je o voditelju carigrajske cerkve povedal, da je »usklajen s petrinskim naukom, kar kaže na ekumensko povezanost med cerkvami Vzhoda in Zahoda«.

Vatican News je poročal, da sta po govoru Bartolomeja in pred prejemom priznanja iz rok p. Michaela

Anthonyja Perryja spregovorila še dva kardinala, ki sta zastopala sveti sedež. Kardinal Kurt Koch, predsednik Papeškega sveta za pospeševanje edinosti med kristjani, je poudaril, da sta Cerkev v Rimu in Cerkev v Carigradu »sestrski cerkvi«. Spomnil je tudi, da se je usklajenost med patriarhom in papežem videla že med mašo papeža Frančiška na začetku pontifikata, pri kateri je želel biti navzoč tudi Bartolomej I. Kardinal Peter Turkson, prefekt Dikasterija za celostni človeški razvoj, pa je poudaril, da ima v pravoslavni duhovnosti vsako zlo duhovni razlog in vsaka kriza svoj izvor v grehu. »Če človek ponovno najde svojo izvorno poklicanost k varovanju vrta, se bo kriza rešila,« je zaključil.

Št. 067/2020
Ljubljana, 1. december 2020

ZAPISNIK 11. REDNE SEJE PROVINCIALNEGA DEFINITORIJA

Enajsta redna seja provincialnega definitorija je bila v torek, 1. decembra 2020, zaradi epidemije Covid-19 in prepovedi gibanja med občinami preko spleta. Seje so se udeležili: p. Marjan Čuden, provincialni minister; p. dr. Robert Bahčič, vikar province; definitorji: p. Bernard Goličnik, p. Pavle Jakop, p. Pepi Lebreht, p. Ambrož Mušič, p. Niko Žvokelj in tajnik province p. dr. Tadej Strehovec. Seja se je začela ob 10. uri z molitvijo, ki jo je pripravil p. Ambrož.

1. Sprejem zapisnika 10. redne seje provincialnega definitorija in pregled sklepov

Provincialno vodstvo je potrdilo zapisnik 10. seje definitorija. Provincial je predstavil sprejete sklepe in glede koledarja province dejal, da bo izvedba provincialnih dogodkov odvisna od poteka epidemije Covid-19.

2. Poročilo o finančnem stanju (bilanci) province za leto 2019

P. Marjan Čuk, provincialni ekonom, je provincialno vodstvo seznanil s finančnim stanjem province. Posebej je predstavil prihodke in odhodke v letu 2019, investicije ki jih je (deloma) financirala provinca ter stanje posojil po samostanih.

3. Inkardinacija p. Jožeta Urbanije v Nadškofijo Maribor

Provincial je seznanil vodstvo s pismom Nadškofije Maribor, v katerem nadškof msgr. Alojzij Cvikel sporoča, da je p. Jože Urbanije inkardiniran v Nadškofijo Maribor.

4. Letopis province za leto 2020

Provincial je definitorje seznanil, da bo *Letopis province za leto 2020* izšel pred Božičem.

5. Cepljenje proti koronavirusu

Provincialno vodstvo priporoča vsem bratom, da se, ko bo to mogoče, cepijo proti koronavirusu.

Naslednja seja definitorija bo v torek, 26. januarja 2021, ob 9h v samostanu Marijinega Oznanjenja v Ljubljani oz. po spletu. Provincialno vodstvo je definitorialno sejo zaključilo ob 12.30 uri s skupno molitvijo.

Tadej Strehovec

Tadej Strehovec
Tajnik province

SPREJEM V POSTULAT – DOMEN ILJAŠ

V četrtek, 1. oktobra 2020, smo se po večerni maši bratje centrskega samostana skupaj s provincialnim ministrom p. Marjanom Čudnom in magistrom postulantov p. Christianom Gostečnikom zbrali na molitvenem koru, da bi prisostvovali obredu sprejema Domna Iljaša v postulat. Skupaj s staršema in starimi starši je med kratkim obredom potrdil, kar latinska beseda *postulatus* sama pomeni: želja oz. prošnja, da bi smel živeti z brati, spoznavati frančiškanski način življenja in odgovarjati svoji poklicanosti. Sprejemu je sledila prijetna rekreacija v obednici, kjer smo

se spoznali z Domnovo družino, obenem pa smo jim razkazali tudi samostan.

Domen, dosedanji zakristan rožniške cerkve, sicer prihaja z ozemlja župnije LJ – Marijino oznanjenje, krščen je bil na Škofljici, versko pa se oblikoval predvsem v župniji LJ – Koseze. Želimo mu, da bi kljub zahtevnim družbenim in zdravstvenim razmeram ob epidemiji pod vodstvom Svetega Duha napredoval v predanju svojega življenja križanemu Gospodu.

Br. Jadrn Dominik

PASTI SKUŠNJAV V REDOVNEM ŽIVLJENJU, MOČ SVETEGA DUHA IN NOVOST VERE

Bratje, predstavil vam bom nekaj skušnjav, ki jih lahko doživimo v redovnem življenju:

SKUŠNJAVA MIROVANJA

Poklic redovnika ni nikoli mirujoč: ne izčrpava se v golem spolnjevanju službenih obveznosti in reda, ki se ga držimo v zavesti, da smo izpolnili svojo dolžnost. Gre za nemir poklica, ki želi "več". Želimo več, zato želimo biti nemirni, dokler se naše srce ne spočije v Bogu.

SKUŠNJAVA OBUPA

Močan razlog upanja je spoznanje, da nas Bog ne obvaruje pred življenjskimi padci, ampak pred padci iz območja milosti. Papež Frančišek posvečene osebe spodbuja, naj se ne pustijo prestrašiti letom ali številkam. Kar najbolj šteje je to, da na Jezusov klic še vedno odgovarjajo z začetnim »da«.

SKUŠNJAVA TRGOVANJA Z BOGOM

Ko je redovnikih preverjal svoj poklic, se mu je zadelo, da ga je vzel preveč zares in je godrnjal: »Ljudje zahtevajo vedno več. Kako dolgo jim bom še dajal?« Notranji glas mu je prigovarjal: »Dajaj jim tako dolgo, dokler boš sam prejemal od Vsemogočnega. Če bo On nehal, potem lahko nehaš tudi ti!« Tedaj je spoznal, da čas, ljubezen in vse kar je dal ljudem, ni bilo njegovo. Odtlej je dajal še več, kakor je dajal dotlej. Znamenje elana duhovnega poklica je tudi razdajanje, ki ne trguje in nikoli ne reče dovolj.

SKUŠNJAVA GOSPODOVANJA

Jean Vanier piše: »Z leti se čedalje bolj zavedam, kako težko je biti predstojnik v neki skupnosti. Človek začne hitro ukazovati, da bi bil deležen časti, prednosti ali občudovanja, ali ker se hoče dokazati. Globoko v nas se skriva tiranček, ki si želi moči in ugleda in se tega oklepa; druge hoče obvladati, biti nad njimi in jih nadzorovati. Bojimo se kakršnekoli kritike in nadzora, vedno hočemo imeti zadnjo besedo (včasih tudi v Božjem imenu). Vmešavamo se v vsako stvar, vse hočemo delati, povsod ukazovati in ljubosumno va-

rujemo svojo avtoriteto. Drugim dopuščamo samo toliko svobode, kolikor ne moti naše avtoritete in pod pogojem, da jo lahko nadzorujemo. Hočemo, da se uresničijo naše zamisli in izvedejo naši načrti. In najhuje je, da znamo to prikriti, češ, kako krepostni smo, ko se trudimo za nekaj dobrega«

NEZVESTOBA OBLJUBAM

Današnja družba zvestobe ne prepozna več kot vrednote. To se žal odraža tudi v življenju redovnikov. Nezvestoba obljubam vpliva na manjšo verodostojnost oznanjevanja, pa tudi mladi imajo slabe zglede, zaradi katerih se težje odločajo za duhovni poklic.

RAZVAJENOST

Raz – vajenost dobesedno pomeni biti iz vaje. Mor-da se je v nas zavlekla razvajenost glede materialnih dobrin in nam jih ni nikoli dovolj. Augusto Del Noce je glede materializma dejal: »Prva zares ateistična družba ni komunistična. Prva zares ateistična družba bo nastopila z izjemnim porastom materialne blaginje. Ta je po moji oceni glavni krivec verskega stanja pri nas«.

Razvajan je tisti, ki težko prenese vsak običajen napor, vsako neznatno bolečino, preizkušnjo, ki težko spreminja svoje navade. Kdor je razvajan je neodporen in nikoli zadovoljen. Sam se čudim nekaterim redovnikom, ki so odrasčali v velikem pomanjkanju, danes pa zanje ni nobena stvar dovolj dobra: od hrane, avtomobila, računalnika... Razvajenec ne živi urejenega, ampak »provizorično« življenje, saj so se njegove meje porušile in je tako samoljuben, da vidi le sebe, vsi drugi naj bi mu služili. Z razvajenci na splošno, predvsem pa v redovništvu, je križ, ker se radi samopoveličujejo, niso miselno in duhovno zahtevni, radi govorijo koliko delajo, so mehkužni in imajo nadvse radi udobje. Razvajenost hrani sebičnost. Razvajenci preko meja gospoda jaza ne vidijo svoje bližnjega, če pa že, pa samo zato, da ga izkoristijo. *Razvajenci so prikrajšani za sposobnost reševanja problemov, za napor in odrekanje.*

KONFLIKTI

Konflikt je lahko hladen ali vroč. Hladen – ko vsi vidijo, da je nekaj narobe in so vsi tiho, vroč – ko je glas kar naprej povzdignjen in ga lahko povzroči že najmanjša stvar. Posebej konfliktni so radikalni redovniki. Njihov radikalizem sam po sebi ni problematičen, težava je v tem, ker radikalni redovniki običajno govorijo konfliktno. Konfliktni so tudi redovniki, ki živijo samo v preteklosti ali samo v prihodnosti. Kdor se zmoti o času, v katerem živi, lahko povzroči velike konflikte. Konflikti med nami lahko nastanejo še na področju idealov, odnosov, predstav, struktur, načrtov, denarja, psihe, pričakovanj, pooblastil... Konflikte povzroči tudi napetost med posameznimi skupinami redovnikov in mobing.

Kjer je konflikt, vedno nekdo trpi. Konflikti ne postanejo pereči tam, kjer so redovniki sposobni empatije in zdravih kompromisov, predvsem pa pogovora. Ni dovolj, da so konfliktne stvari samo izgovorjene, ni dovolj samo pogum, da si »upamo povedati«, potrebno se je slišati in opustiti nekaj svojega »prav«, da si lahko pridemo nasproti. Konflikti nas razdvajajo, milost nas združuje. Moliti za razrešitev konflikta ni znamenje nemoči, ampak ravno nasprotno. Molitev naredi, da nismo več del težav, ampak del rešitve konflikta.

NASILJE MED NAMI

Tudi v redovnih skupnostih lahko zaznamo primere aktivnega in pasivnega nasilja. Ne smemo se bati prekiniti struktur nasilja v naših odnosih. Najprej moramo v skupnostih živeti mir, da ga bomo lahko

prinašali drugim. Mir je božji dar, zato naj bo tudi graditev nenasilne družbe načrtana v Božjem srcu. Mir izhaja iz zakramentov. Mir ohranjamo z dobroto in z nenasilno komunikacijo.

POMANJKANJE DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

Moj duhovni jaz se rad zgublja v opravkih, v povprečnosti in sem ter tja v neznosni rutini združeni s praznino, ki jo občutimo kot brezvoljnost. Marsičesa postanemo siti. Včasih celo molitve, pogovorov, redovništva ... Občasno vse postane tako naporno. Pogosto se pomanjkanje duhovnega življenja konča z globoko krizo vere in posledično s krizo redovnega življenja. To povzroči, da zaobljube nimajo več smisla in samo posvečeno življenje prav tako. Jasno je, da je v teh primerih izstop najbolj »običajen« in »logičen« izhod.

IZGUBA OBČUTKA PRIPADNOSTI SKUPNOSTI

Odtujenost skupnosti se kaže v nenehni kritiki, še posebej predstojnikov in v begu iz skupnosti. Osnovne težave bratskega življenja v skupnosti so težave medosebnih odnosov: nerazumevanje, pomanjkanje dialoga in pristne komunikacije, nezmožnost živeti redovno življenje, nezmožnost reševanja konfliktov.

TRPLJENJE OSAMLJENOSTI

Osamljenost je ena najhujših oblik trpljenja. Osamljen redovnik je redovnik v nevarnosti. Tudi redovniki imamo potrebo po ljubezni – naj to po-

trebo poteši iskrenost, zaupanje, pogovor, prijateljstvo, dobrohotnost, skrb, molitev in druge človeške in duhovne vezi.

ZLORABA POKORŠČINE

Pokorščina ne pomeni podrejanje. Predstojnika mora voditi duh služenja in avtoritarizem. Služba oblasti ne sme popustiti skušnjavi samozadostnosti, to je, da bi misli, da je vse odvisno od njega ali nje. Noben redovnik ne sme biti odrinjen v položaj podložništva. Način, kako naj predstojnik vodi skupnost je dobro opisan v Zakoniku cerkvenega prava: »Predstojniki naj izvršujejo svojo oblast v duhu služenja... vodijo podrejene kot Božje otroke in ob spoštovanju človeške osebnosti spodbujajo njihovo prostovoljno pokorščino... naj si prizadevajo v Kristusu graditi bratsko skupnost, v kateri predvsem iščejo in ljubijo Boga« (ZCP, 618 – 619).

SVETI DUH NAVDIHUJE IN PODARJA LUČ NOVEGA

Redovno življenje je v krizi, Cerkev je v krizi, Sveti Duh ni v krizi. Prvi teologi so rekli: duša je neke vrste jadrnica, Sveti Duh je veter, ki piha v jadro in ki jo pošilja na pot, sunki in sila vetra pa so darovi Svetega Duha. Izhod iz krize, ki jo doživljamo ne bo lahek, zagotovo pa vem, da brez Svetega Duha ne bo šlo. Zato kličimo k Svetemu Duhu, naj zaveje s svojo močjo kakor mogočen vihar, da se bomo odpravili na pot osebnega spreobrnjenja! Naj razveje vse, kar ni dobrega v nas redovnikih. Tiste, ki spijo, naj prebudi iz dremeža, naj jih razvname s svojo močjo. Naj pride Sveti Duh in razveje vse naše človeške načrte, odpre vsa zaprta vrata, da bomo stopili v ta svet kot Božje priče in oznanjali novo življenje in veselo sporočilo. Naj pride in nas spomni, da smo zaobljubljeni, po njem potrjeni, da smo apostoli in priče. Obrat k Svetemu Duhu je obrat k ljubezni, ki vse dela novo.

Sveti Duh je neutruden animator bratskega življenja. Več kot mu dajemo prostora, bolj bo animator naših odnosov in našega poslanstva v Cerkvi in svetu. Kadar se bratje prepustimo razsvetljenju in vodstvu Svetega Duha, v nadnaravni luči odkrijemo svežino naše karizme in navdihe za služenje, odkrijemo moč naše preroške navzočnosti v Cerkvi in svetu. Luč in moč Svetega Duha nam pomagata soočiti se z izzivi, ki so pred nami. Naj ne bo naše redovno življenje pasivno. Odprimo se cunamiju Sv. Duha! Svetega Duha ne potrebujemo samo, da prav vidimo stvari, ampak, da vidimo tudi priložnosti in možnosti.

Sveti Duh je varuh vere, gorečnosti in naše karizme. Pomaga nam najti nove poti. On je tisti, ki nam s svojimi darovi omogoči, da lahko dozori naša spoznanja in vizije. Sveti Duh nas pošilja umivat noge. Umivanje nog je še danes model življenja manjšega brata. Umivanje nog govori o ljubezni in služenju. To je ljubezen, ki jo današnji svet potrebuje. Z umivanjem nog se spreminja sistem vrednot. Umivanje nog je izkušnja ljubezni. Identiteta manjšega brata

je služenje. Za manjšega brata ljubezen ne sme biti make up, ampak pomeni delati to, kar je delal Kristus. Ne živimo bratstva na formalen, ampak na intimen način.

VEROVATI Z NOVOSTJO VERE

Če je naša vera močno doživetje Boga, potem ne potrebujemo drugih spodbud za prenovo življenja. Živa vera nas najbolj uredi in utiri v pravo tirnico v odnosu do Boga in do časa v katerem živimo. To je adut na katerega stavim. Številne težave se razrešijo ali pa se sploh ne pojavijo, če je Gospod na prvem mestu. Vera je privilegij, zato je tudi naše posvečeno življenje privilegij. Ko »v Njem živimo, se gibljemo in smo« (Apd 17, 28), nimam več vprašanj o identiteti.

Manjšemu bratu povezava z živim Bogom v molitvi in daritvi ne sme biti breme. Molitev, evharistija, brevir – na to ne glejmo kot dolžnost, ampak kot potrebo. Takrat smo na pravih nogah. Potrebujemo stika z živim Bogom, da lahko Boga prinašamo v skupnosti ali vernikom. Če sami v sebi nimamo duhovne dimenzije, ne moremo nikomur prinašati živega Boga.

Ne podležimo skušnjavi utrujenosti in preobremenjenosti. Nobeno nerazpoloženje ali obveznost naj nas ne potlači tako zelo, da ne bi mogli iskati in ponuditi nekaj novega. Sveti Duh deluje kjer je upanje in navdušenje in ne kjer so pritožbe, črnogledost ali celo obup. Naše posvečeno življenje ne sme postati sterilno in postati otrplo zaradi vprašanja preživetja. Če bomo otrpli, se bomo zaprli sami vase. Kljub temu, da se naše število manjša, bomo temu svetu prinašali Jezusa in postali rodovitni, če bomo imeli kontemplativno srce.

Bratje, odločili smo se za posvečeno življenje in šli za Jezusom, ker nas je pogledal in vzljubil (prim Mr 10, 21). Gane me misel, da me je Bog vzljubil in izvolil, še preden je bil svet, še preden sem bil jaz. Čudim se tej njegovi ljubezni, ki vzljubi nekaj, česar še ni, kar še ne obstaja. Ob tem se v meni prebujata podobna prošnja kot sv. Pavlu, da bi mi Bog dal duha modrosti in razsvetljene oči, da ne bi nikoli pozabil te izvoljenosti, da bi vedno vedel, kako bogata je njegova dediščina in kako neizmerna je njegova ljubezen (prim. Ef 1,17–19). To mi pomaga, da ne vidim samo težav in da na našo prihodnost gledam z upanjem in zaupanjem.

p. Marjan Čuden

Premišljevanje za samostansko duhovno obnovo v novembru 2020

LEPO JE BITI FRANČIŠKAN

Kaj je lepó in kaj ni, prosim lépo? O okusih se ne razpravlja, pravi stari latinski pregovor. Pa vendar se lahko zedinimo, da je lepota nekaj, kar nas nagovori, osupne, pusti brez besed. Zato je pomembno, da nam je lepo biti frančiškani. Ker z lepoto svojega načina življenja nagovarjamo druge. To je največje delo za poklice!

V Frančiškovi Hvalnici Bogu Najvišjemu najdemo vzklik »Ti si lepota« kar dvakrat! Sv. Frančišek je občudoval božje stvarstvo in v lepoti stvarstva slavil Boga. Kar je lepo, je Božje. O tem nam spregovorijo tudi transcendentalne lastnosti: unum, verum, bonum in pulchrum. Bog je lep!

To potrjuje sv. Frančišek v svoji Hvalnici stvarstva, kjer v treh kiticah (o bratu soncu, o sestri luni in zvezdah ter o bratu ognju) opeva lepoto stvarstva.

Hvaljen, moj Gospod,
z vsemi tvojimi stvarmi,
posebno s soncem, velikim bratom,
ki razsvetljuje dneve in nas.
Lepo je in v velikem sijaju žari.
Tebe, Najvišji, odseva.

Hvaljen, moj Gospod,
v sestri luni in zvezdah;
ustvaril si jih na nebu
jasne, dragocene in lepe.

Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuje;
lep je in vesel in krepak in močan.

Lepota, ki odseva iz stvarstva, sv. Frančišku spregovori o Božji lepoti.

Korak naprej v dožemanju božje lepote pa sv. Frančišek poudari v svojem pismu vsem kristjanom: »Kako nekaj lepega je imeti Jezusa za ženina« (prim. Pismo vsem kristjanom 1,12). Ko se spokorim, pokusim in spovem svojih grehov ter sprejemam Jezusa v evharističnem zakramentu, sem njegov ženin. To je lepota človeškega življenja!

Vendar sv. Frančišek opominja pred nevarnostjo nečimrnosti: »Podobno bi ti nič ne koristilo, če bi bil lepši in bogatejši od vseh in bi tudi delal čudovite reči, tako da bi hude duhove izganjal; vse to bi bilo proti tebi in bi nič od tega ne pripadalo tebi ter bi se s tem prav nič ne mogel ponašati. Pač pa se lahko hvalimo s svojimi slabostmi in s tem, da vsak dan nosimo sveti križ našega Gospoda Jezusa Kristusa« (Frančiškovi opomini 5,7-8). Lepoto moram torej znati sprejeti in nositi, to je lepota križa. Lepota našega načina življenja je tudi v preizkušnjah, v trpljenju, v vsakodnevnem prizadevanju za dobro.

Svojim bratom pa sv. Frančišek polaga na srce še eno značilnost lepote, namreč ponižnost: »Zato pri ljubezni, ki je Bog, rotim vse svoje brate pridigarje, govornike in delavce, tako klerike kakor laike, naj si prizadevajo, da bodo »v vsem ponižni«; da se ne ponašajo, da se v sebi ne veselijo in se ne bahajo znotraj zaradi lepih besed in dobrih del, skratka zaradi nobene dobrine, ki jo Bog napravi ali izreče ali izvrši v njih ali po njih, kakor pravi Gospod: »Vendar se ne veselite, da so vam duhovi pokorni« (Frančiškovo nepotrjeno vodilo XVII,5-6). Lepota manjšega brata je v ponižnosti in preprostosti s katero v svet prinaša veselo oznanilo Jezusa Kristusa.

OSEBNO DELO:

Prisluhnite besedilu Frančiškove Hvalnice Bogu Najvišjemu. Sami počasi preberite še enkrat. Kateri vzклик vam ostaja v mislih?

HVALNICA BOGU NAJVIŠJEMU

Ti si svet, Gospod Bog, Ti edini, ki delaš čudeže.
Ti si močan.
Ti si velik.
Ti si najvišji.
Ti si vsemogočni kralj, ti sveti Oče, kralj nebes in zemlje.

Ti si trojstven in eden, Gospod, Bog bogov.
Ti sam si dobro, vse dobro, najvišje dobro, Gospod Bog, živi in resnični.

Ti si ljubezen, nesebična ljubezen.
Ti si modrost.
Ti si ponižnost.
Ti si potrpežljivost.
Ti si lepota.
Ti si blagost.
Ti si varnost.
Ti si spokojnost.
Ti si veselje.
Ti si naše upanje in radost.
Ti si pravičnost.
Ti si zmernost.
Ti si vse naše bogastvo do zadostnosti.

Ti si lepota.
Ti si krotkost.
Ti si zavetje.
Ti si naš varuh in branitelj.

Ti si pogumnost.
Ti si osvežitev.
Ti si naše upanje.
Ti si naša vera.
Ti si naša ljubezen.

Ti si vsa naša sladkost.
Ti si naše večno življenje, veliki in čudoviti Gospod, vsemogočni Bog, usmiljeni Odrešenik! – Amen.

br. Janez Papa

Premišljevanje za samostansko duhovno obnovo v decembru 2020

FRANČIŠKOV BRAT NA POTI

ADVENTNA PODELITEV IZKUŠNJE IN SPOZNANJ S CAMINA

Voditelj sveta za duhovnost v naši provinci me je prosil, da naj pripravim duhovno spodbudo za adventni čas, na temo romanja na grob znamenitega apostola sv. Jakoba. Tako kot Camino, je tudi sveti adventni čas pot, ki jo frančiškani letos hodimo v času epidemije in vere. Na cilju vedno najdemo tisto, po čemer najbolj hrepenimo. Naj bo v letošnjem adventnem času naše hrepenenje in cilj osebno srečanje z Jezusom, ki se je rodil v preprosti potujoči Sveti družini.

Greš na Camino? Se je glasilo kratko vprašanje drugega p. Tadeja v naši provinci. Na tako dolgo pot? Najti vse zamenjave, spraviti skupaj vse potrebno, da se lahko opravi 800 km dolgo romanje in ali bom to pri svojih dobrih 40 letih res zmogel? Vse to sem se spraševal. Res je, da sva s svetim apostolom Jakobom dolgoletna prijatelja, saj je njemu posvečena samostanska cerkev v Kamniku in da sem si nekoč želel romati na njegov grob, ampak ne peš. Morda nekaj zadnjih kilometrov, recimo dobrih 100, da se lahko potrdi romarjeva izkaznica. P. Tadej mi je pokazal nekaj fotografij in videov, ki jih je naredil leto prej, za reklamo in izrekel spodbudo, da sem za takšno romanje čisto sposoben. Pa pogledaj si film Pot (The Way) iz leta 2010, mi je še dejal.

Bratje naj hodijo po dva in dva, pravi sv. Frančišek. Pregledala sva koledar in odločitev je bila, da začneva v nedeljo po kosilu, takoj po Marijinem vnebovzetju, leta 2019. Ko sem dobil zamenjave za maševanje, je

takoj sledila rezervacija letalskih kart do Bordeaux-ja v Franciji. Navodila, kaj vzeti s seboj, sem dobil tudi od rodnega brata Riharda, ki je del poti prehodil že pred leti, enkrat pa prekolesaril. Slab mesec dni odsotnosti mi je po eni strani vzbujal slabo vest, po drugi strani pa se je večal strah pred naporom. Mesec dni pred odhodom v Francijo, sem še enkrat poromal na Goro k Magdalenii Gornik, seveda peš od Štifte in nazaj, da preverim tudi opremo, ki je bila nova. Želja je bila, da bom to še večkrat ponovil in da si tako nabere malo kondicije.

Pred Vel'ko mašo ni bilo veliko časa za telesno pripravo, lahko sem si ogledal nekaj filmčkov na YouTubeu in prebral nekaj zapisov romarjev. Tako sem prebral, da na Caminu ne nosimo preveč stvari, se pravi, da nismo navezani na materialne dobrine ter da vse odvečno pustimo doma. V priročnikih beremo, da naj bo nahrbtnik težak do 10 odstotkov lastne teže. Vprašanje, ki si ga najprej zastaviš je: kaj vzeti in kaj pustiti doma, kaj je potrebno in kaj je pomembno. Tik pred odhodom dobim še kratko sporočilo: »Tadej, vzemi še kamenček za Cruz de fero, da ga potem oddava pod križ!« Stara romarska tradicija namreč velevala, da v znamenje svojega spreobrnjenja vsak romar na Gori križa položi kamen iz svojega kraja. Nahrbtnik je bil napolnjen, na tehtnici je kazalo blizu devet kilogramov. Romarska obleka za mesec dni je na meni. Tako sem se z mešanimi občutki odpeljal najprej na Vič, nato pa na Brnik, kjer sva se poslovila od p. Pe-

tra Lavriha ter z letom takrat že »ugašajoče« Adrije odletela preko Frankfurta v Bordeaux, kjer naju je čakalo rezervirano prenočišče. Naslednje jutro sva se z vlakom odpeljala proti najini izhodiščni točki. Vlak je imel zamudo, zato sva tudi midva zamudila vlak, ki bi naju popeljal v izhodiščni kraj romanja. Prva preizkušnja. Naslednji vlak je bil šele čez tri ure. Slab začetek, dober konec, pravijo. Zato se v Bayonnu odločiva, da si bova ogledala bližnje francosko letovišče Biarritz. Z naslednjim vlakom sva zgodaj popoldne le prispela v Saint-Jean-Pied-de-Port ter se za 800 km poslovila od vseh oblik prevozov. V tem mestecu sva se registrirala ter vzela izkaznici (credencial), v kateri romarji zbirajo žige prenočišč in določenih mest za potrditev prehojene poti. Sredi popoldneva sva tako imela v rokah vse potrebno za vzpon čez Pireneje v Španijo. Vremenska napoved na telefonu je kazala, da bo naslednji dan slabo vreme, zato je bil sklep, da morava hitro začeti romanje. Kot vsi romarji, sva se tudi midva priporočila Mariji v varstvo v tamkajšnji Marijini cerkvi. Tako imenovana Napoleonova pot čez Pireneje je bila v megli. Na srečo obstaja tudi »zimski pot,« ki je nižja in gre po cestah, a je malo daljša. Odločila sva se za slednjo. Imela sva tudi težavo s prenočiščem, kajti v prvem romarskem kraju Roncesvalles, na španski strani Pirenejev, ni bilo mogoče predhodno rezervirati postelje. A kdor zaupa v Gospoda, je lahko deležen blagoslova. Po dobrih šestih urah sva prispela na cilj in tam čudežno dobila postelji v popolnoma polnem romarskem hostlu. Kot »nalašč« si je neka gospa tako poškodovala roko, da so jo z njeno prijateljico odpeljali v bolnišnico in tako sta bili za najino prvo noč »popolnoma nepričakovano« prosti zadnji dve postelji.

Prve preizkušnje in prvi kilometri so bili za nama in prva noč v skupnih ležiščih. Rosa in pršenje prvega jutra na Caminu romarje izziva, da preverijo dežno opremo. Vendar ne za dolgo, saj je kmalu začelo sijati sonce, ki naju je brez prekinitve spremljalo celotno pot do Santiaga. Po prvih desetinah kilometrov so bili občutki različni. To je šele začetek in kje je še cilj. Na tabli je pisalo, da je do tja še 790 km. Po nekaj dneh in nočeh se skoraj vsak romar vpraša, kaj mi je tega treba? A to vprašanje se je pojavilo v moji glavi samo enkrat četrti ali peti dan. Zatem pa se noge in telo navadijo vsakodnevne rutine romarja. Najin romarski dan je bil približno takšen: jutranje vstajanje, umivanje, priprava nahrbtnika in odhod. Pot sva začejala z jutranjo molitvijo in brevirjem. Zajtrk sva imela, ko sva si ga zaslužila z nekaj kilometri prehojene poti za tisti dan. Zajtrk je bil vedno obilen tako, da sva imela dovolj moči za romanje. Vsake toliko časa je bil premor za pijačo in da so se podplati malo prezračili ter noge odpočile. Ko sva zagledala kakšen primeren kraj za maševanje, sva tam tudi maševala. Med potjo se srečuješ z mnogimi romarji s celega sveta, ki imajo enak cilj – to je počastiti relikvije sv. Jakoba. Razlogov za romanje je vedno veliko in vsak romar ima svojega. Osebo mi je bilo sicer najbolj zoprno vprašanje: čemu romaš? Romarji so navajali odgovore kot npr. zaradi dopusta, spoznavanja kulture, športa itd.. Neka Angležinja pa je pri skupni večerji v nekem zavetišču

celo odgovorila, da roma zato, ker nima denarja za taksi ... Zgodaj popoldne sva si običajno privoščila malico, kakšen jogurt in sadje za osvežitev. Ko sva po 30 ali celo 40 km dolgi etapi prišla do prenočišča, je bilo potrebno urediti sebe in posteljo pripraviti za kasnejši počitek. Odvisno od kraja in počutja sva si ogledala kraj ter si zvečer privoščila večerjo »menu peregrino« z vinom »tinto«. Včasih sva jo preživela v družbi ostalih romarjev, včasih bolj sama. Zvečer sva po navadi že naredila načrt za naslednji dan in poiskala primerno počivališče na posebni aplikaciji za romarje. Bogu hvala za dobro aplikacijo na telefonu, ki je imela vedno osvežene podatke, ki sva jih potrebovala še zlasti v primeru spremembe načrta oz. ko se je bilo potrebno odločiti med različnimi variacijami poti.

V spominu mi ostajajo mnoge zgodbe ljudi, ki sva jih srečevala in zapisi, ki jih romarji puščajo na poteh. Na enem znaku ob poti je neznani romar zapisal pomenljivo misel: »Lepota tvojega življenja je odvisna od tvojega pogleda.« To še kako drži. Včasih tudi redovniki gledamo preveč pesimistično in vidimo samo probleme. Zgodba tega romanja pa pripoveduje, da je življenje dar in da je potrebno na vsak dan življenja gledati z lepim pogledom. Camino poteka čez nekaj španskih regij in ga lahko razdelimo na vsaj tri enako čudovite dele, ki jih določa tisto, kar v njih prevladuje: gorski Pireneji in grički na vzhodu Španije, meditativna ravnine planote Mesete ter gosti gozdovi Galicije. Romarje v Camino najprej uvedejo hribi Pirenejev in grički, ki nas lahko zelo spominjajo na našo preljubo Slovenijo. Vasi sva hitro puščala za sabo, mesta Pamplona, Estella, Logroño, Burgos so se malo bolj vlekla, ker so pač večja. Civilizacija in kraji med romanjem so priložnost za nakup tistega, kar si pozabil vzeti ali pa, da si se malo odpočil pred kakšno znamenitostjo. Res je tudi, da imajo mesta večinoma trdo podlago, med vasmi pa so poljske poti, ki so za noge bolj prijazne. Za

Burgosom je sledila dolga planota na višini približno 800 m nad morjem, kjer so bila številna prostrana polja bolj ali manj požete pšenice in sončnic. Ta del poti marsikdo izpusti, ker se mu zdi monoton in dolgočasen del Camina, a midva sva z redkimi romarji tam uživala v prekrasnih prostranstvih, vetru in soncu. To je čas, ko lahko več razmišljaš o sebi, moliš, občuduješ, se učiš potrpežljivosti in vztrajnosti. Število kilometrov je vsak dan naraščalo. Med večjimi mesti omenim še Leon in Astorgo. Tamkajšnji katedrali in muzeji so prekrasni, saj kažejo prečudovite izdelke človeških rok, da bi se naš duh poglobljaj in bližal Bogu. Druga prednost takšnega obiska v mestih je hoja brez nahrbtnika, ker ga moraš pustiti ob vhodu v cerkve oz. muzeje. Takrat so bili redki trenutki, ko se zaveš, kako nas zemeljske stvari tlačijo k tlom. Tretji del poti je bil spet bolj hribovit, predvsem pa pokrit s številnimi gozdovi. Največ je evkaliptusa, ki z opojnimi dišavami omamlja romarje. Po skoraj štirih tednih romanja so se že poznali prehojeni kilometri, ki pa so bili na eni strani polni veselja, da se bliža cilj, a hkrati tudi žalostni, ker veš, da bo kmalu konec te lepe poti. V Santiagu sva se po obisku groba sv. Jakoba ustavila v romarskem uradu ter »za nagrado« dobila uradno potrjeno kompostelo v latinskem in španskem jeziku. Kompostela dokazuje, da sva v skladu s cerkveni predpisi opravila romanje in zato prejela uradni blagoslov.

Če strnem nekaj misli ob koncu romanja: najprej sem hvaležen soimenjaku za povabilo in izziv, da se tako kot sv. Francišek Asiški podava na to izjemno pot. Štiri tedne sva preživela skupaj v tišini, pogovorih, razmišljanjih, predvsem pa ob skupnih korakih. Enemu bolj ležijo ravnine, drugemu hribi in doline. Na koncu poti sva se razveselila pogleda na Santiago in lepega sprejema pri naših bratih v tamkajšnjem samostanu, kjer sva prespala zadnji noči. Na poti sva srečevala mlajše in starejše s celega sveta, ki so prihajali iz različ-

nih nagibov, da se odpravijo na to romanje. V knjigah zavetišč sva opazila podpise nekaterih Slovenk in Slovencev, nekaj sva jih tudi srečala v živo. Pot, ko jo prehodiš, se zdi enostavna, a vendar je potrebno narediti okoli 1,5 milijona premikov nog, da se na koncu lahko zahvališ Bogu in apostolu Jakobu. Kljub temu, da se na pot odpravljajo ljudje različnih ver, kultur, ras, se zdi, da je romanje pot, ki povezuje in osrečuje. Veliko jih roma ob svojih življenjskih prelomnicah (diploma, upokojitev). Nekateri gredo z namenom, da odkrijejo, kaj bi v življenju radi delali. Spet drugi gredo na pot, ker imajo radi avanture. Spet tretji pa bi radi v življenju ponovno našli Boga. Seveda so med potjo bolečine, žulji, odstopanja in vračanja, počitki in napor, a kljub vsemu te nekaj žene, da greš naprej in vztrajaš. »Ultreia« je napis in pozdrav, ki ga srečaš velikokrat na poti in pomeni vedno naprej. Temu bi lahko rekli tudi šola življenja. Ko po dobrem letu obujam spomine na ljudi, kraje, postelje, hrano in vse kar sem doživljal na tej poti, mi ne bi bilo težko odriniti ponovno na to ali drugo pot. Načrti se že delajo. Upam, da kmalu odrišem na nov Camino. Poti po svetu, ki so pripravljene za romarje, avanturiste ali popotnike je veliko. Če pot vzamem kot romanje, potem se bo tudi moje življenje začelo spreminjati in na svet bom gledal obogaten z mnogimi izkušnjami. Kdor ima priložnost oditi na tako pot, mu jo z veseljem priporočam.

Na koncu želim ob tem zapisu poudariti, da je adventni čas tudi neke vrste Camino oz. pot. Tako kot Camino, je advent čas odmika od tega sveta. Takrat se odvežeš od materialnih dobrin ter se z majhnimi nahrbtniki odpraviš v »mesetsko« puščavo svoje duše. Ne zato, da bi bil v času epidemije daleč od ljudi temveč, da bi bil bližje Bogu. Samo v takšnem obdobju leta in življenja se človek najbolje zave preprostih resnic naše vere, namreč, da Bog vedno skrbi za vsakega izmed nas, da je hvaležnost tudi za najmanjše stvari v življenju kot npr.: postelja, zdrave noge, hrana, sonce, prijatelji in majhna veselja, nekaj izredno lepega in osrečujočega. Tako kot na romanju, nam Bog tudi v adventnem času govori preko ljudi, s katerimi živimo oz. nam jih pošilja naproti. Na Caminu lahko ugotoviš, da za srečno življenje ni potrebo biti perfekten ter, da si moramo za dosego takšnega življenja vzeti čas drug za drugega. Tako Camino kot advent sta lahko čas brez TV, časopisov in prevoznih sredstev z namenom, da se umaknemo v tišino lastnih src, prav tako pa se vsaj takrat lahko izognemo stalnemu ukvarjanju z zadevami, ki jih v življenju ne moremo spremeniti.

Ob poti na Caminu je skala, na kateri piše naslednje: »Ko ti je težko samo hodi. Izkušnja mnogih govori, da hoja vse pozdravi.« Želim vam, da bi letošnji adventni čas prehodili v notranjem miru in da bi v srcu vsakega vzplamtel ogenj Božje ljubezni, ki bo grel naše samostane in ta preizkušeni svet. Želim vam blagoslovljen in radosten Božič, ne glede na epidemijo Covid-19. Naj bo naša pot h Kristusu, ki se je učlovečil in ki se za vsakega izmed nas vedno znova razdaja v vsej ljubezni. V ta namen se vas spominjam v molitvi.

Buen camino!
p. Tadej Inglič

JUBILEJI BRATOV 2021

ŽIVLJENJSKI	
90 let:	P. ANDREJ VOVK, Koper, 13. 6.
80 let:	P. LAVRENCIJ ANŽEL, Kamnik, 1. 2.
80 let:	P. ZDRAVKO JAKOP, Ljubljana – Vič, 7. 3.
75 let:	P. BERNARD KARMANOCKY, Lemont, ZDA, 25. 8.
75 let:	P. MARKO NOVAK, Novo mesto, 18. 11.
70 let:	P. MILAN KADUNC, Mošnje, 20. 4.
70 let:	P. BORIS MARKEŽ, Maribor, 27. 11.
65 let:	P. VID LISJAK, Ljubljana – M. oznanjenje, 3. 7.
65 let:	P. FRANC KOVŠE, Maribor, 3. 9.
65 let:	P. RAFAEL SLEJKO, Ljubljana – M. oznanjenje, 11. 11.
55 let:	P. DR. ROBERT BAHČIČ, Brezje, 28. 6.
50 let:	BR. AMBROŽ POŽUN, Sveta Gora, 25. 8.
40 let:	P. AMBROŽ MUŠIČ, Ljubljana – M. oznanjenje, 8. 2.
40 let:	P. JAN CVETEK, Sveta Gora, 18. 12.
PRVE ZAOBLJUBE	
70 let:	P. DR. BERNARDIN SUŠNIK, Ljubljana – Šiška, 5. 9.
60 let:	P. ERNEST ŽIŽMOND, Ljubljana – duh. dom, 4. 10.
55 let:	P. ZDRAVKO JAKOP, Ljubljana – Vič, 13. 8.
55 let:	P. DAMIJAN VRAČKO, Sveta Trojica, 3. 9.
40 let:	P. VID LISJAK, Ljubljana – M. Oznanjenje, 23. 8.
40 let:	P. DAVID ŠRUMPF, Melbourne & Adelaide, Avstralija, 23. 8.
35 let:	P. MARJAN ČUK, Koper,
35 let:	P. METOD OGOREVC, Lemont, ZDA, 28. 9.

p. Darko Žnidaršič

SLOVESNE ZAOBLJUBE	
60 let:	P. MIHAEL S. VOVK, Sveta Gora, 2. 9.
50 let:	P. BERNARD KARMANOCKY, Lemont, ZDA, 5. 9.
50 let:	P. KRIZOLOG CIMERMAN, New York, ZDA, 11. 10.
50 let:	P. FRANCI SENIČAR, Kamnik, 11. 10.
50 let:	P. ZDRAVKO JAKOP, Ljubljana – Vič, 11. 10.
50 let:	P. VILIJEM PUSTOSLEMŠEK, Kostanjevica, 11. 10.
40 let:	P. DR. CHRISTIAN GOSTEČNIK, Ljubljana – M. oznanjenje, 4. 10.
40 let:	P. PAVLE JAKOP, Ljubljana – M. oznanjenje, 4. 10.
30 let:	P. DR. MIRAN ŠPELIČ, Ljubljana – Bežigrad, 3. 10.
25 let:	P. KRIZOSTOM KOMAR, Novo mesto, 6. 10.
25 let:	BR. AMBROŽ POŽUN, Sveta Gora, 13. 10.
20 let:	P. TADEJ INGLIČ, Brezje, 7. 10.
20 let:	P. JANEZ PAPA, Maribor, 7. 10.
15 let:	P. TOMAŽ HOČEVAR, Novo mesto, 14. 8.
15 let:	P. AMBROŽ MUŠIČ, Ljubljana – M. oznanjenje, 14. 8.
DUHOVNIŠKI	
50 let:	ZLATA MAŠA: P. TOMAŽ MENART, Brezje, 29. 6.
45 let:	P. DAMIJAN VRAČKO, Sveta Trojica, 29. 6.
45 let:	P. VILIJEM PUSTOSLEMŠEK, Kostanjevica, 29. 6.
45 let:	P. DR. EDVARD KOVAČ, Ljubljana – M. oznanjenje, 29. 6.
40 let:	P. BERNARD GOLIČNIK, Sveta Trojica, 28. 6.
40 let:	P. JOŽE URBANIJA, Središče ob Dravi, 29. 6.
30 let:	P. PEPI LEBREHT, Ljubljana – Vič, 29. 6.
20 let:	P. DR. TADEJ STREHOVEC, Ljubljana – Vič, 29. 6.
15 let:	P. TOMAŽ PINTER, Nazarje, 1. 7.
5 let:	P. BOŠTJAN HORVAT, Ljubljana – Vič, 29. 6.

STATISTIKA PROVINCE ZA LETO 2019

Samostan/Župnija	prebivalcev	krščenih	nedeljnikov	krsti (vsi)	poroke	pogrebi	obhajila	bolniki		prvoobhajanci	birmanci	katehumeni			predšolski	osnovna šola	kateheza			ministranti	pevski zbor			OFS	biblična skupina	Karitas	ŽPS		zakonci		Ostale skupine	
								obhajila	maziljeni			kršчени	birmani	obhajilo			skupin OŠV	mladi	študentje		otroški	mladinski	odrasli				člani	št. sej	skupine	pri		
Koper			115	3		3	7500	20	3										32	3				12	14				1	28	Molitvena skupina: 10; Preova v Duhu 30, Skupina za moške: 8; Proces odpuščanja 8; Kateheza meseca 40	
Kostanjevica	5.500	3500	450	26	4	42	30.150	3.120	62	16	17					150	10	12	13	24	12	14	30	15	12	7	15	10			Verouk za odrasle: 35	
Sveta Gora	11	11		21	7	2	30.000		3500	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	Molitvena skupina: 15
Brezje			1960				138.000		5200										7	8		14	22	53	33							
Mošnje	2000	1500	80	37	5	9	5540	50	3	10	/	1	1	1	/	80	8	1	/	8	/	/	15	/	/	/	13	6	/	/	Molitvena skupina	
Kamnik			522				19900	46	12				1	1	15	31	4			24			35	14					1	6	Verouk za odrasle: 25, Družinska kateheza: 50	
LJ-Bežigrad	14000	9000	575	20	1	56	43850	743	154	11						143	11	14	15	27		25	14	22		22	8	22	6	5	33	Molitiv.Skup 10; franč.Otroci 12; animatorji 50; skavti 10; prenova v duhu 10; godalni orkester 10; medgeneracijska sku. 15
LJ-Center	3500	2500	1300	30	3	28	105.000	50	70	42	18	5	9	9	0	216	21	15	60	25		20	30	81	10	40	25	15	10	54	3	prenova v Duhu, Teokafe, Skupina Matej, Šola za zakon in starše, Zakonci v krizi, razporočeni, bivši katehumeni, katehumeni, vera in luč
LJ-Šiška	15000	9000	638	19	11	59	40.400	1368	86	27	38				9	125	14	12		22		16	8	23	16	18	11	16	10	5	31	FRAMA: 12, FŠD 62, Apostolstvo sv. Cirila in Metoda 23.
LJ-Vič	27.300	20.000	1.500	57	5	119	75.000	1.243	372	50	68	2	3	3	0	450	27	52	40	42		35	40	75	20	30	20	22	5	15	120	Molitveni skupini, Skupina za žalujoče, počitniški oratoriji za otroke, otroški orkester, organisti, bralci, šola za starše, ACM, Gaudium, Drumlce, Viški fantje, skavti, MC Vič, družinska kateheza
Nova Štifta	9	9	190	2	16		13.500	1	3							14	3			8		29		15	8							Pitrkovalci:11, duhovne vaje: 21, jasličarji: 9, molitvena skupina: 10, glasbena delavnica : 7, Knjižničar: 2.
Novo mesto	10.000	7500	900	37	12	44	51700	5000	448	33	30	2	4	4	0	296	9	15	0	31		18	39	35	8	12	25	19	10	5	30	Karitas: molitvena, ročna dela in klepet ob kavici; Prenova v Duhu, FLM – Franciškanska Lenartova mladina, Skavti, Družine, ki molijo za duhovne poklice – molitveni križ, Vera in luč, Dramska skupina, SBP – Slomškovo bralno priznanje, Katehumeni, Mladi kristjani – bivši katehumeni.
Nazarje	1800	1600	204	12	4	15		120	120	14	10	/	/	/	/	109	9	3	/	15		10		35	15	/	16	25	5	2	9	Torkova molitvena: 10; FO: 15; misijonska: 4; bralci BB: ; Društvo sv. Martina: 25; Oratorij animatorji: 8, skupina za moške: do 8
Maribor	?	?	484	24	4	52	41.000		70	6	8		3		4	39	7	3	18	8		6		40	12	10	8	20	10	4	18	FRAMA, Skavti PP 15, SŠA, FŠD
Sveta Trojica	2090																															Franciškovci otroci in mladina: 15, Animatorji: 10
Adelaide	?	?	60	1	1	7	1900	115	14	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	3	/	/	9	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Melbourne	?	?																														Društvo sv. Eme, molitvena skupina, Slomškova šola, revija Misli, Gospodarski odbor
Sydney	1.000 nasl.	?	118	2	1	22	14.842	224	108	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	6	/		16	3	/	/	11	4	/	/	/	CP zbor Wollongong: 7, CP zbor Canberra: 10, Molitvena skupina
Lemont	500 članov	500	124 (33 ang. m.)	2	0	5														11		10		16								krasilke: 11, bralci beril: 14

Kamnik, v večeru 3. oktobra 2020

TRANSITUS IN PRAZNOVANJE 60 LET SLOVESNIH ZAOBLJUB PATRA PASHALA GORJUPA

Pred sveto mašo smo v naši cerkvi sv. Jakoba Starjšega izpostavili relikvije, molili serafinski rožni venec, litanije sv. Frančiška Asiškega, sledil je blagoslov z relikvijami. Slovesno somaševanje je vodil provincialni minister p. Marjan Čuden. Somaševali so: župnik g. Luka Demšar, slavljene p. Pashal Gorjup, p. Lavrencij Anžel, p. Bogdan Knavs, p. Ciril A. Božič; p. Franci Seničar je med sv. mašo spovedoval.

Pater Ciril je v uvodnem pozdravu takole nagovoril občestvo:

»Dober večer, dobri ljudje! Tako bi nas gotovo pozdravil v tem večeru naš sveti oče Frančišek Asiški, katerega prehod iz tostranstva v onstranstvo obhajamo nocoj.

Transitusu – temu prehodu v Očetov objem pridružujemo nocoj še slovesno praznovanje 60 bisernih let slovesnih zaobljub našega dragega brata, patra Pashala Gorjupa.

Z veseljem pozdravljam v imenu naše samostanske družine vse vas, drage sestre in dragi bratje. Hvala vam vsem za vašo bližino!

Prisrčen in vesel pozdrav našemu provincialnemu ministru p. Marjanu Čudnu, ki bo vodil našo nocojšnjo slovesnost; kamniškemu župniku g. Luku Demšarju ter g. županu Mateju Slaparju z ženo Simono in mamo Cilko, sorodnikom patra Pashala: sestrama Jožici in Vidi, bratu Janezu z ženo Jožefo; patru gvardijanu Bogdanu Knavsu s Svete Gore, ki se nam vedno rad pridruži.

V Moravčah, rojstni župniji p. Pashala, je nocoj sv. maša za pokojne starše. Prepričan sem, da jih bo v hvaležnem spominu položil na ta oltar p. Pashal, njegovi sestri in brat – skupaj z zahvalo in priprošnjo Bogu, kateri se pridružuje naše celotno občestvo.«

Po evangeliju nas je takole nagovoril provincial p. Marjan:

»Na tako lep večer, ob prazniku sv. Frančiška in prazniku p. Pashala, vas vse prav lepo pozdravljam. Obhajamo 60. obletnico, odkar je brat Pashal Bogu izrekel slovesne obljube, da bo redovnik, frančiškan.

Kaj je redovništvo? Za marsikoga je redovnik znamenovan po obleki; kot prikazen iz srednjega veka. A redovništvo je sodobno in ima lepo poslanstvo. Za redovništvo je papež Frančišek rekel, da je to svet Svete Trojice v zgodovini in času, da bi ob pogledu nanju ljudje začutili domotožje po Božji lepoti. In ko imam pred očmi podobo redovništva p. Pashala, si rečem zase in verjamem tudi za vas, ki ga dobro poznate, da ob njem res doživim domotožje po Bogu, mik po svetosti. Kaj je znamenje, da je redovnik srečen v svojem stanu, v svojem poklicu? To je veselje in tiha radost. In oboje je v p. Pashalu še kako prepoznavno. Veselje in tiha radost iz njega žarita. Kje vidim veselje pri p. Pashalu? Najprej je to veselje Boga. Kot sv. Frančišek, ki ga p. Pashal nad vse občuduje, je tudi on očaran nad Bogom. Zaradi te močne vere ima Pashal rad ljudi. Rad ima življenje. To je znamenje vere, ki je srečanje z Bogom, da smo veseli ljudi, lepote, veseli življenja. Kje še vidim veselje pri p. Pashalu in to njegovo tiho radost? V molitvi. Imam izkušnjo, da nas molitev osvobodi mnogih odpadkov. In v p. Pashalu v resnici ni nobenih odpadkov. V njem vidim in se skupaj z njim veselim veselja ljubezni. Kaj pomeni ljubezen v samostanu, ki jo izražamo? Pomagal si bom z apostolom Pavlom, ko reče: V meni živi Kristus, ne živim več jaz. In tako je pri nas frančiškanih, da rečemo: v meni živi moj brat. Ne živim več jaz. Zgled take ljubezni, ki zanjo tudi pričuje, je p. Pashal. Redko kje srečam v slovenski frančiškanski provinci brata, ki bi tako rad imel provinco, tako rad imel brate.

V njem gleda veselje ponižnosti. V čem je veselje ponižnosti? Poglejte, če nismo ponižni, ne moremo na drugem videti nič dobrega. In gledati na drugem dobro, to je veselje, ki ga pri p. Pashalu vidimo. Vidi dobro in da dobremu tudi priznanje. Pri ponižnosti pa je še nekaj, kar pravi Jezus sam, da se ustavlja modrim in razumnim. Razodeva se majhnim. Kdor je ponižen v srcu, bo lahko sprejemal Božje skrivnosti. To je velika resnica in Pashal je zaradi te ponižnosti poln Boga. Ponižnost je začetek modrosti in Pashal je moder mož. V njem občudujem veselje miru. Sveti Frančišek ve, da je mir drugo ime za ljubezen. Mir je prostor srečanja in za nas slovenske frančiškane je p. Pashal to orodje miru. Nje-

Pater Pashal s sorodniki: sestra Jožica, brat Janez, setra Vida, Janezova žena Jožefa.

gov mir je kot duhovno maziljenje in je združen z dobroto. To je zelo Frančiškovo. Veste, njegov pozdrav je mir in dobro. Dobrota pa je prelivanje naše lastne duše v duše drugih in p. Pashal to obvlada. V njem občudujem veselje služenja. Ko sva se že pred leti pogovarjala, mi je rekel, ne samo služenje, žrtvovati se je treba. In se je in se še žrtvuje. Kako to zmore? Spet zaradi te ljubezni, ki jo je Bog v njem vžgal. Ljubezen ne beži od žrtve, ampak jo sprejema. V p. Pashalu se neizmerno veselim njegovega veselja nad bratstvom. Sv. Bazilij je rekel, če si sam, komu boš umival noge, za koga boš skrbel? Kako se boš postavil na zadnje mesto? In veselje bratstva, ki ga vidimo v p. Pashalu je, da skrbi za nas - predvsem ga skrbijo duhovni poklici. Da nam s svojo ponižnostjo umiva noge in da se vedno postavlja nekam zadaj, na zadnje mesto, kot nam to svetuje evangelij. V p. Pashalu gledam veselje evangelija. Oznanjevalec si. Pri vsakem njegovem nagovoru čutiš, kako iz njega govori Bog. Veselje prijaznosti je Pashalova značilnost in Pashalova prijaznost dobesedno ustvarja poklice.

Posebej je občudovanja vredno Pashalova pobožnost in veselje do evharistije. Njegov godovni zavetnik sv. Pashal je zavetnik vseh tistih, ki častijo Jezusa v podobi kruha. Kakor sv. Frančišek tudi p. Pashal v srcu nosi vzklík: Človek naj bo v strahu, ves svet naj trepeti, nebo naj se raduje, ko je v duhovnikovih rokah na oltarju naš Gospod Odrešenik, naš Prijatelj. Edina stvar, ki jo imamo od Boga na tem svetu, je hostija in posvečeno vino. P. Pashal to ve, zato je v evharistijo neskončno zagledan.

V njem občudujem pobožnost do Matere Božje. Kakor sv. papež Janez Pavel II., je tudi p. Pashal ves njen. Totus tuus, je bilo geslo papeža Janeza Pavla II. in to vodi tudi p. Pashala. Kakor sv. Frančišek je tudi on očaran nad Božjo Materjo, zato ker nam je rodila Jezusa, našega brata, vzvišenega Gospoda. Pred leti me je prosil, naj v kroniki samostana Kamnik napišem, da je samo pod varstvom nebeške Matere ta samostan bil obnovljen. Njej je vse izročil. Pravi, da ni šlo gladko, ampak prišli smo do konca. To je mogočna Marijina priprošnja. Še veliko veselje je, ne morem vseh razgrniti. Veselje preprostosti, veselje srečanja. Ko Pashala srečaš, začutiš, kako se skoraj dotakneš večnosti zaradi njegove blagosti, miline. Tega, da iz njega Bog diši, kot pravi papež Frančišek, da moramo, posebej redovniki, dišati po Bogu. O teh veseljih govorim, da bomo danes lahko s polnim srcem, s polnim zavedanjem rekli Bogu hvala za dar njegovega življenja, za dar njegovega redovništva. Neka cerkvena mladinska popevka poje, da smo ljudje dar, ki smo prišli od Boga in p. Pashal je za nas dar, ki je prišel naravnost od Boga in smo ga veseli in ob njegovem prazniku, ob njegovem redovnem jubileju mu želim zdravja in moči, da bi bil še dolgo z nami. Pater Pashal, naj Bog še naprej razveseljuje Tvoje srce. Naj te polni z močjo svoje ljubezni, naj te Bog varuje in blagoslavlja. Amen.»

Po prošnji po obhajilu je p. provincial izročil p. Pashalu papežev blagoslov. Pater Pashal je izpostavil in pokadil Najsvetejši zakrament, potem pa je z nami delil te misli: »Bogu se moram danes zahvaliti. Papež Frančišek, ki danes goduje, je rekel Hvaljen moj Gospod in tega Kristusa, ki je tukaj zdaj pred nami, tega Kristusa je sveti naš oče Frančišek pozdravil s posebno molitvijo. Kadarkoli je pri-

šel v kakšno svetišče, v katerem je bilo sv. Rešnje Telo, je pokleknil na tla, se s čelom dotaknil tal in molil tole molitev: 'Molim te, presveti Gospod Jezus Kristus, tukaj in po vseh tvojih cerkvah, ki so po vsem svetu, in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil.'

Ta molitev me je vedno spremljala skozi sedemdeset in več let samostanskega življenja. Evharističnega Kristusa so moji bratje frančiškani posebej častili. V tistih strašnih dneh komunizma so oni častili vsak dan sv. Rešnje Telo, oz. smo ga častili. Vsak dan je izpostavljeno v naši frančiškanski cerkvi v Ljubljani sv. Rešnje Telo od leta 1929. Ob prazniku sv. Frančiška so bile posebne slovesnosti. Slovesne maše, tri dni slovesni govori, blagoslovi. Tam še danes Najsvetejše žari v Plečnikovi monštranci, ki pokaže Kristusa po vsej cerkvi. Če si stal pri zadnji vratih, si ga videl, kakor, da bi stal pred oltarjem. Zato vam, dragi bratje in sestre, v zahvalo za vaše prizadevanje, za vaše sodelovanje v našem oltarnem občestvu in v občestvu župnije sedaj podeljujem blagoslov z Najsvetejšim. V zahvalo naj vas ta blagoslov spremlja na vseh poteh življenja. Tudi moje brate tukaj in vse, ki ste se trudili, da sem dobil tole papežev pismo. Vi ta blagoslov namenite vsem, ki so v sorodstvu, svaštvu, prijateljstvu in ljubezni z vami združeni.

Tega pisma od sv. očeta nisem pričakoval, vendar se njegovega blagoslova veselim. Moram povedati, da smo leta 1960 poslali ministranti dekanije Ljubljana-mesto sv. očetu Janezu XXIII. pismo oz. album, v katerem so ministranti vseh župnij dekanije predstavili duhovne šopke, ki so jih zbirali več mesecev. Papež Janez XXIII. je poslal zahvalo na škofijo in tudi nam je poslal podobno pismo, kakor je zdaj to tukaj. Takrat so ministranti tisto pismo zaslužili. Jaz tega pisma nisem zaslužil. Ampak kakor sem rekel na začetku, naj bo Bogu v slavo in papežev blagoslov rad sprejemem. Povabim vas, da bi sedaj zapeli zahvalno pesem: Hvala večnemu Bogu in prejeli blagoslov z Najsvetejšim!«

Za zapis pridige p. provinciala in zahvale p. Pashala po zvočnem zapisu se zahvaljujemo kamniškemu župniku g. Luku Demšarju. Hvala!

p. Ciril A. Božič

+ + +

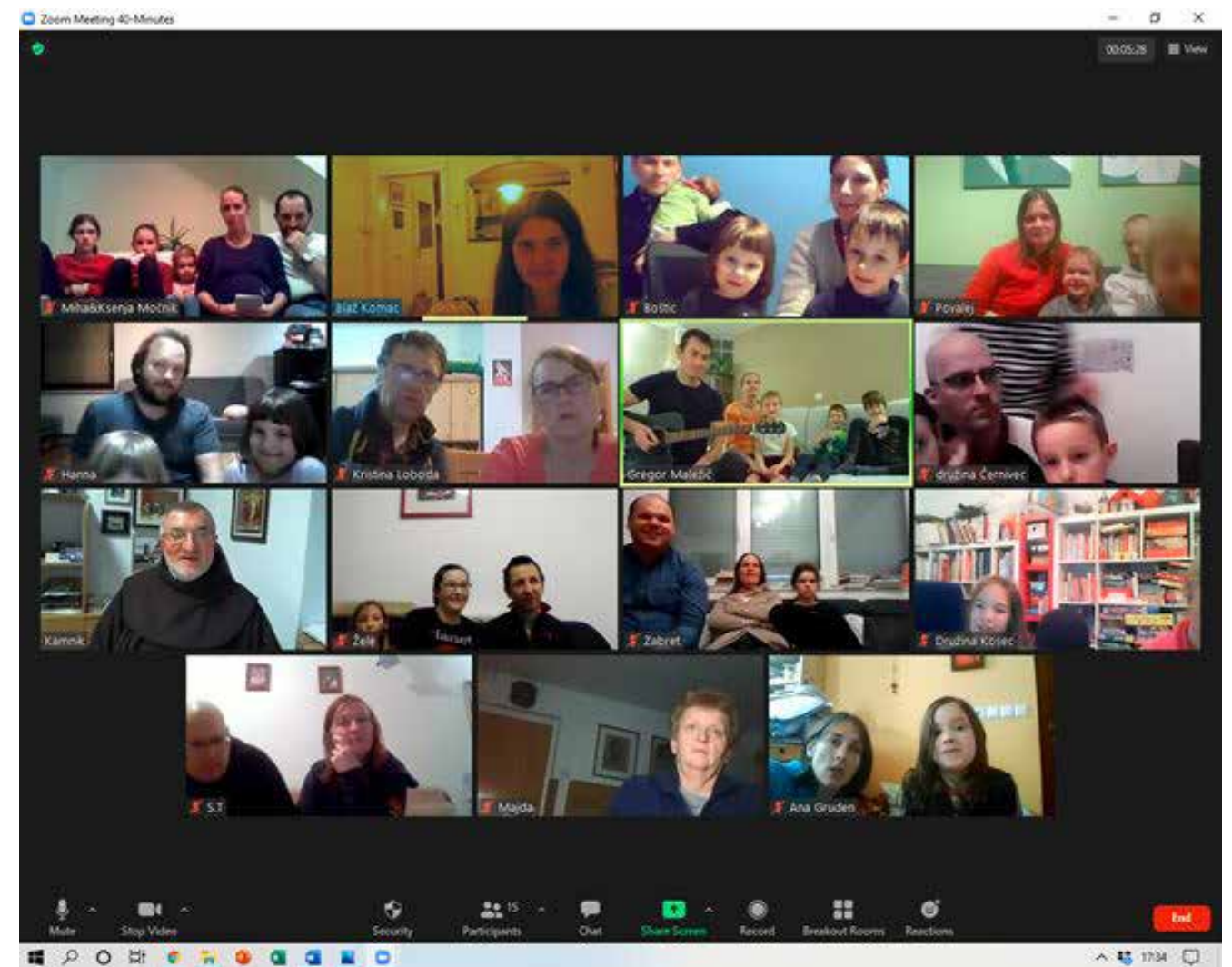
Napis na Pashalovi spominski podobici:

**Evharističnemu Jezusu,
vsa naša ljubezen!**
Sv. Janez M. Vianney

Bogu, Božji Materi Mariji,
bratom in občestvu
s hvaležnostjo
ob praznovanju
60 let slovesnih zaobljub
Frančiškovega brata,
patra Pashala Gorjupa.

Ljubljana, 4. oktober 1960
Kamnik, 4. oktober 2020

Mir in dobro!

DRUŽINSKA KATEHEZA

V ponedeljek zvečer, 7. decembra 2020, je imela Družinska kateheza Kamnik (DKK) svetopi-semški kviz preko programa Zoom. V času koronavirusa in prepovedi druženja imamo vsak ponedeljek preko Zooma štiri ločena srečanja po 45 minut: 1. triada, 2. triada, 3. triada, starši. Teden pred tem je sodelovala v srečanju za starše vsa naša samostanska družina, saj so se družine zavzele, da bodo v času adventa molile za nas vse, za nadškofa p. Staneta, patra provinciala, dekana, župnike bližnjih župnij, pa tudi za p. Maria, p. Bogdana in p. Simona Petra. Vsaka družina je z žrebom dobila ime duhovnika, za katerega bo

molila. Hvaležni smo jim za ta dar. V družinsko katehezo je letos vključenih 17 družin, skupaj 74 članov. Imamo štiri katehete, štiri animatorje ter še pomoč staršev, družinskih katehetov. Za uspešno delo, animacijo in organizacijo skrbita z veliko odgovornostjo, ljubeznijo in strokovnostjo Špela (roj. Sušnik) in Blaž Komac z družino.

Ob petkih imamo sedaj prav tako preko programa Zoom srečanja za skupino mladih, ki smo jo poimenovali Frančiškovi mladi prijatelji. To skupino pa navdušuje zavzeta animatorka oratorija Lucija Baša.

p. Ciril

SAMOSTANSKA DRUŽINA IZ KAMNIKA NA OBISKU

Samostanska družina iz Kamnika na obisku pri bratih na Sveti Gori
še v času, ko nas niso omejevale meje občin.

POGOVOR

Priložnost, da se vrnemo k bistvu

S patri v kamniškem frančiškanskem samostanu smo se pogovarjali o adventnem času in božičnih praznikih, ki bodo letos zaradi epidemije covid-19 potekali drugače, kot smo vajeni.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – O adventnem času in prihajajočih decembrskih praznikih ter tudi o tegobah, s katerimi se spopadamo v času epidemije, so spregovorili patri Pashal Gorjup (87 let), Lavrencij Anžel (79), Franci Seničar (72) in novi gvardijan kamniškega frančiškanskega samostana, ki se je spomladi vrnil iz službovanja v Avstraliji, Ciril A. Božič (67).

Pater Ciril, spomladi ste se po dolgih letih službovanja v Avstraliji vrnil v domovino. Pater Ciril: V letih od 1982 do 1992 sem deloval v Sydneyu, nato sem se vrnil v Slovenijo za devet let, od leta 2001 do letošnjega marca pa sem bil v petmilijskemu multikulturnem Melbourneu, ki z 1,1 milijona katoličanov velja za največjo nadškofijo v Avstraliji in Oceaniji. Poleg pastoralne skrbi za slovensko skupnost v državi Viktoriji in na Tasmaniji ter uredniškim delom za revijo Misli – Thoughts sem bil 16 let tudi policijski kaplan za policijo v Viktoriji, pet let pa sem opravljal delo škofovega vikarja za izseljenske skupnosti in njihove duhovnike v nadškofiji. Živ in dejaven člen občestva nadškofije je seveda tudi slovensko občestvo, ki je del pestrega, velikega in raznoliškega občestva. Zato pravim: Oj, Triglav, moj dom – but I still call Australia home (a še vedno pravim Avstraliji dom, op. p.). Poleg slovenskega imam že od leta 1985 tudi avstralski potni list, tako da imam kar tri domovine: Slovenijo, Avstralijo in seveda nebeško domovino, kot poje blaženi Anton Martin Slomšek! Pred tremi leti sem dal prsteno za vrnitev, saj bi rad stare dni preživel v Sloveniji. Letos obeležujem štirideset let duhovništva, od tega sem jih 29 dal Avstraliji, 11 Sloveniji. Zdaj bi rad, da se tudi "slovenska" leta še nekoliko povečajo.

Opazate razlike med versko skupnostjo v Avstraliji in pri nas?
Pater Ciril: Avstralsci so znani kot zelo prijazni, odprti in zgovorni ljudje. Svoj način doživljanja vere pa prispevajo tudi različne narodnosti s svojo kulturo, obredi in navadami, ki bogatijo multikulturno skupnost. Tudi slovensko občestvo je v Avstraliji zelo živo. Ljudje se po maši ne razidejo, ampak ostanejo in se družijo. Enkrat na mesec smo pripravljali družinska kosila, ki se jih je udeleževalo tudi po dvesto ljudi. Tudi sproščenosti je

veliko. Duhovnik mora med mašo vselej povedati kakšen vic, da se ljudje nasmejijo. Se celo na pogrebnih govoricah povedo kaj veselega in smešnega iz življenja pokojnika. Ob vsej žalosti se tudi ob slovesih zavedamo preminulosti veselih trenutkov. Naši rojaki v Avstraliji še vedno čutijo veliko povezanost z domovino in ohranjajo stike z domačini. Internetne povezave so pravi blagoslov. Če ne bi bilo koronavirusa, bi imeli že letos tudi v Kamniku veliko obiskov naših rojakov pa tudi Avstralcov. Sedaj vsi čakamo, da letala ponovno poletijo!

Kako se po nekaj mesecih bivanja počutite v Kamniku?
Pater Ciril: Počutim se kot doma oziroma kot bi rekel moj oče: kot maček, ki je padel na vse štiri. Tukaj v skupnosti sem najmlajši med štirimi sobratmi (peti je v domu v Ljubljani), tako moram že iz spoštovanja vse poslušati, vsi pa poslušajo tudi mene. Lepo in hvala! Prišel sem sicer v času epidemije, a sem vneseno že doživel več lepih trenutkov in začutil tukajšnje občestvo. Zgledno sodelujemo z župnikom g. Lukom Demšarjem, g. Francetom Urbanijo ter ostalimi dekanijskimi duhovniki. Kamnik je lep kraj, okrašen s krasnimi planinami, cvetke pa mi v rodni Dolenjski pridelal brat, tako da ga tudi mi tukaj ne pogrešamo ... (smeh)

Ze lep čas nam življenje kroji epidemija covid-19. Kako je zarezala v vaš vsakdan?

Pater Lavrencij: Precej se je spremenilo, kajti frančiškani smo odprti, pastoralni red. Veliko delamo z ljudmi in za ljudi, zdaj pa je fizična stika precej manj, a povezanost ostane v naših mislih, v našem čutenju. Ta čas doživljamo podobno kot drugi ljudje, čeprav življenje teče naprej in se ga da zapolniti.

Patri Ciril A. Božič, Franci Seničar, Pashal Gorjup in Lavrencij Anžel / Foto: Anja Šturm

Na kakšen način se povezuje z verniki?

Pater Ciril: Vsak dan po sveti maši, ki jo darujemo po namenih vernikov, a brez njihove fizične prisotnosti, delimo sveto obhajilo, cerkev je odprta ves dan za osebno molitev. Spovedujemo v spovedni sobi. Povezovanje pa nam omogoča tudi moderna tehnika. S pomočjo Zooma imamo ob ponedeljskih družinski katehezi, verouk za cele družine, kar v Kamniku poteka že štiri leta. Ob petkih se na podoben način srečamo z animatorji oratorija in drugimi mladimi, ki smo jim nadeli ime Frančiškovi mladi prijatelji. Pogovorimo se o kakšni temi, ki zanima mlade, o času, ki ga preživljajo, pripravijo kakšno igrice, lahko pogledamo film in se nato pogovarjamo o tem. Seveda pa smo dosegljivi tudi po telefonu. Verjetno pa že vsi kar nestrpno čakamo živga stika.

Opazate, da se v tem času več ljudi s stiskami obrača na vas?
Pater Lavrencij: Zagotovo se ljudje soočajo s stiskami. Tudi tisti, ki so zdravi, saj se soočamo z obdobjem negotovosti, epidemiji pa še ni videti konca. Po drugi strani pa je večje čutenje, ko mislimo na druge ljudi v stiski. Delim lahko izkušnjo z bolnico, ki je zaradi koronavirusa pet tednov preživevala v bolnišnici. Ker obiski niso bili mogoči, je dobivala predvsem zelo veliko toplih sporočil, in to ji je ogromno pomnilo, da je lažje sprejeti tebo bolezn. Ravno včeraj je denimo telefonirala gospa, ki je dejala: »Poklicala sem samo zato, da vas slišim.« To pomeni, da ljudje potrebujejo vsaj besedo, da začutijo, da smo z njimi, da niso sami. Pater Ciril: Tudi sam sem prejel več klincev ljudi. Neka-

teri bi le želeli priti po kole-dar, čeprav je do novega leta še cel mesec. Pa mislim, da je za tem predsems želja, da gredo od doma, se srečajo in vsaj nekaj besed spregovorijo z nekom. In dan je lepši in bolj poln. V srečanju in pogovoru človek zacveti. Pater Franci: Za naš samostan je značilno, da je dostopen ob katerikoli uri dneva, velikokrat tudi ponoči. V stiski se lahko vsakdo obrne na nas in tudi v teh časih bomo poskušali pomagati. Pater Pashal: Lepo bi bilo predstaviti ljudem, da imajo možnost sodelovanja tudi po internetu, in jih povabiti k molitvi. Začenja se denimo adventna akcija za otroke v misijonih, v kateri lahko sodelujejo cele družine.

Tudi vas kdaj tare malodušje?
Pater Franci: Seveda, saj smo le ljudje. A smo tudi skupnost. Težje je tistim, ki so sami, tudi recimo duhovnikom po župnijah. Pater Ciril: Mi smo tukaj vendarle štirje, pa še gospodinja Pavla in laiška misijonarka Marija, ki je prav tako prišla iz Avstralije. Šest nas je. Veliko se pogovarjamo, tudi če je kdo potr, ga drugi bodrilo. Pater Pashal: Ne poudarja se, da je koronavirus Božja kazen, da je Bog že v preteklosti kaznoval ljudi, ki so krenili s poti in tudi v našem času je bilo veliko domov in čaka, da jih bo odpel. To pa ni bistvo. Pater Ciril: Lepa priprava na božič so štiri adventne nedelje in praznik Brezmadežne 8. decembra. Tudi danes, ko ljudje ne morejo k svetim mašam, jih lahko spremljajo po radiu in televiziji in lahko sodelujejo, molijo, pojejo ... Zunanji blišč pa prevekrat megli in slepi.

Boste tudi pri vas pripravili kakšne spletne dogodke?
Pater Ciril: Z verniki se bomo gotovo še srečevali

tudi po spletu. Tudi sami smo dvakrat maševali na tak način, da smo bili z njimi v živem sodelovanju. Zdaj je možnost za spremljanje obredov veliko na drugih kanalih, po radiu, televiziji, internetu. Zato bomo predvsem opozarjali ljudi na možnost, ki jih imajo na voljo, da se bodo tudi v teh razmerah lahko pripravili na praznovanje in doživeto, družinsko praznovali. Naša cerkev ostaja odprta in patri smo na razpolago za pogovor, spoved, obhajilo. Pater Franci: Advent je priprava. Če hočeš nekaj doživeti, se moraš temeljito pripraviti. Srž vsega je v pripravi in pričakovanju. Šele nato lahko praznik v polnosti doživiš. Priprava je liturgična, se pravi preko bogoslužja, pomembna pa je tudi priprava v krogu družine. Ko se vse drugo ugasne in družina zaživi. To daje božiču poseben čar. Če hočeš božič doživeti, ga moraš v svoji notranjosti.

Kakšno sporočilo bi posredovali bralcem?
Pater Pashal: Najprej hvala uredništvu časopisa Kamničan-ka za vaše pisanje in novice tudi iz cerkvenega življenja. Sicer pa naj ljudje napravijo mizo v domači hiši za sveto. Ko družina povečerja, naj pospravi tisto, kar je potrebno za telo, in na mizo postavi adventni venček ali svečo in se zbere skupaj, prebere kakšno misel iz Svetega pisma, zmoli ter ostane skupaj in se pogovarja. Pater Lavrencij: Naj v družinah, vernih in tudi manj vernih, postane dnevna soba svetišče. Zlasti v večernih urah naj se zbere vsa družina ob ugasnjeni televiziji, brez računalnikov in telefonov. Tako se lahko zares srečate s svojimi bližnjimi in tudi samim seboj. Ko se človek srečuje s samim seboj in hkrati tudi z drugimi, je namreč v sebi najbolj pomirjen in obogaten. Pater Ciril: Sporočilo božiča je: Bog ni obupal nad nami, tudi mi ne obupajmo nad njim in ne nad seboj niti nad bližnjimi niti ne nad oddaljenimi. Bog nam ostaja zvest, njegovo ime je Emanuel – Bog z nami, Bog za nas. Blagoslovljene božice v letu Gospodovem (anno Domini), ki ga bomo lepo zapisali: 2021! Pater Franci: Nekdo je rekel, da je potrebna vrnitev k naravi, in to se je začelo dogajati. Zdaj pa lahko govorimo o vrnitvi k božiču. Takšnemu, kakršen je, in čutimo, da bi moral biti. Toraj z vso pripravljenostjo do Boga in do človeka oz. do sočloveka in Boga.

NOVICE Z VIČA

Maske, umivanje in razkuževanje rok so stalnica tudi v samostanu in cerkvi na Viču že od pomladi. Koronavirus covid-19 nas je vse prisilil k novemu načinu bivanja in poglobljenemu razmišljanju o življenju ter o redovniškem in duhovniškem poslanstvu.

Novo veroučno leto smo začeli z upanjem, da bomo v prvih tednih lahko naredili čim več, vendar smo se pri načrtovanju zmotili za celih šest tednov, saj je zaprtje Antonovega doma nastopilo že veliko prej.

Po razglasitvi epidemije, 19. oktobra 2020, smo se bratje začeli pogostejše srečevati med seboj v hiši ter pri molitvi in skupnem obhajanju svete maše na samostanskem koru. Pater Peter je po štirinajstih dneh ugotavljal, da je to res nekaj najlepšega: celica (soba), kor, obednica – celica, kor, obednica – celica, kor, obednica ... Skupnost je vedno bolj postajala skupnost molitve, branja knjig, načrtovanja, iskanja novih izzivov in seveda tudi humorja in smeha ali, kot mu pravimo bratje na Viču, »nažiganja«. Vžaglo se še ni nič, je pa podžgalo župnika p. Pepija in kaplana p. Boštjana k online pastoralni, na svoj način tudi p. Antona in p. Zdravka, p. Petra k branju knjig prek tabličnega računalnika, p. Tadeja pa k dnevnemu urejanju in usklajevanju v okviru generalnega tajništva škofovske konference in predavanju študentom prek zooma.

Adventni čas smo začeli s samostansko duhovno obnovo. Potem nas je presenetil sv. Miklavž, ki je obilno obdaroval samostansko družino. Presenetil pa je tudi veroučence in njihove starše s pismom in angelčkom, ki jim ga je poslal kar po navadni pošti. Miklavž nas je obiskal še pri nedeljski sveti maši na sam god 6. decembra in med drugim povedal, da v nebesih ni korone (koronavirusa covid-19), je pa v nebesih za vsakega krona, tista krona, o kateri govori bl. Anton Martin Slomšek, ko pravi: V nebesih sem doma, kjer Jezus krono da.

In v teh časih, ko se trudimo biti potrpežljivi, si služimo nebeško krono. Ta krona se vsem nam približuje in Bog nam jo bo v nebesih dal, kajti tam smo doma. To nas spodbuja, da vztrajamo v dobrem in tudi vse lepe reči so z nami že zdaj v tej preizkušnji s korono.

P. Boštjan

GLAS IZ NOVEGA MESTA

Naše mesto ob Krki je vedno »novo« in v iztekočem se letu 2020 tudi »pomladno!«. Stalno se kaj novega dogaja. Prenova od Glavnega trga naprej se nadaljuje. Obnavlja se tudi ena najstarejših hiš na Glavni trgu, kjer so stanovale gospe Gunde, znane našim patrom, ki so bili v Nove mestu v šoli, saj so se k njim hodili učiti tuji jezik. Skratka Novo mesto postaja vedno bolj novo, lepo in privlačno. Seveda pa je sedanja svetovna stiska v zvezi s korona virusom prekinila marsikatero dejavnost. Je pa Novo mesto tudi pomladno. Zakaj? Občina je uspela še praznovati 100-letnico novomeške pomladi, ko so leta 1920, 26. septembra umetniki kot so: Božidar Jakac, Miran Jarca, Anton Podbevšek, Marjan Mušič, France Zupan, Ivan Čargo, Jože Cvelbar, Zdenko Skalicky, Franjo Ančič, Boris Grad in Ferdo Avsec pod pokroviteljstvom Riharda Jakopiča v Windischarjevemu domu v Novem mestu pripravili razstavo 337 likovnih del. Glasbeni koncert pod vodstvom Marija Kogoja je bil v tistem času na gradu Kamen, literarni večer pa v Narodnem domu, ki sta vodila Miran Jarc in Anton Podbevšek. Proslava ob 100 letnici se je, 26. 9. 2020 dogajala kar spektakularno na našem Kandijskem mostu; prenos pa je bil preko FaceBook strani novomeške občine. Nekaj 10 povablencev je proslavo spremljalo s stolov na Glavnem trgu. Ta 1. pokrajinska umetniška razstava, literarni recital in glasbeni koncert so zapisani v slovensko kulturno zgodovino kot novomeška pomlad.

Kaj pa je novega, pomladnega v kloštru?

Bratje smo se na samostanskem kapitlju kar nekajkrat ustavili in pogovarjali o predlaganih idejnih načrtih za obnovo našega samostana. Na zadnjem kapitlju v novembru smo se odločili za enega in tako sprožili dogajanje naprej, da se načrt končno res pripravi. Kakšnih drugih obnov in prenov trenutno ni,

razen redna vzdrževalna dela. V župniji se vsak dan prilagajamo trenutnim razmeram. Poleti smo se veselili, da nam je spet uspelo popeljati veliko skupino otrok in mladih na tradicionalne počitnice v Strunjan; z njimi je bil p. Tomaž. Uspeli smo pripraviti naš tradicionalno brošuro Sklenili smo krog od Lenarta do Lenarta, vendar so se razmere za naše farno žegnanje ob sv. Lenartu močno zaostrele, tako da je vse odpadlo (tudi offer! ☺) in smo bili povezani na daljavo. Tudi sv. Miklavž je otroke nagovoril preko spletne povezave; otroci pa so od doma pripravili igrice ob pričakovanju dobrega moža. Kljub vsemu so bili otroci nagovorjeni po poti, ki je danes najpogostejša, to je virtualna. Bratje v kloštru vedno znova okušamo dobroto dobrih ljudi, ki poskrbijo za nas. Hvala Bogu imamo dovolj mašnih namenov. Smo pa v zadnjem na zadnjo pot pospremili kar nekaj faranov, ki so odšli s tega sveta tudi s pomočjo okužbe s korona virusom. Kar se tiče zdravja se bratje dobro počutimo; v medsebojnem pogovoru in sodelovanju premagujemo težave. P. Marko je dnevno v stiku z kovid bolnico v Novem mestu. V tedniku Družina za Miklavževo nedeljo si lahko preberete res lep in čuteč intervju z njim; videli boste kako se bolniški kurat znajde med številnimi bolniki. Tudi p. Peter ima posamezna srečanja z ljudmi, ki se zaradi duševnih stisk in obsedenosti zatečejo k njemu. Mlajša sobrata pa se trudiva vse skupaj povezovati in nadzorovati. Bogu smo vsi skupaj zelo hvaležni za naši novi kuharici; ena kuha med tednom in druga za vikend.

Vse bralce naših Poročil kvartet bratov iz Novega mesta pošiljamo pozdrave in želimo vsem in vsakemu posebej obilje miru in blagoslova. Bog je z Nami vedno in povsod.

p. Krizostom

STAVIM NA GOSPODOVO DELOVANJE

P. Marko, frančiškan in bolniški duhovnik v Novem mestu, je manjši brat preizkušenim in trpečim že več kot 30 let, mnogim pomaga živeti z boleznijo in trpljenjem, se z njim boriti in zajemati moč pri neusahljivem izviru Božje ljubezni ... Je učitelj in učenec v šoli življenja.

Kako doživljate čas pandemije?

Epidemija je dogajanje, v katerem doživljamo veliko negotovosti, nejasnosti ob mnogih teorijah in sunkih, ki prihajajo, pretresenost ob resničnosti koronavirusa, ko ga izkuša bolnik, kjer je resničnost odgovora. Koronavirus je stvarnost in v blažji, težji ali zelo hudi obliki vedno sunek v življenje za pretresenost v bolečini in stiski. Pred tedni sem govoril z zdravnico v Ljubljani, ki mi je rekla, da so na podlagi izkušenj oblikovali teorijo treh ravni covida: blaga oblika, ki je lahko tudi asimptomatična, je pa kužna za druge, pri srednje močni obliki je bolnik obremenjen, če ima še kakšno bolezen od prej, težka oblika pa je pretresljiva, kot sem lahko opazal ob obiskih.

Ali vidite tudi globlje sporočilo te preizkušnje?

Epidemija je zagotovo opozorilo človeštvu, da bi moralo živeti bolj odgovorno do sebe, stvarstva in do sočloveka. Morali bi živeti globlje v resničnosti človeškega in zagotovo vedno tudi božjega. Če se razgubi odnos z Bogom, kaj ostaja kot merilo etosa človeških odnosov do življenja? Kaj je potem še lahko razlog za to, da živim v nekem odnosu in da živim odgovorno?

Vznemirljivo je, da je nejasno, kje v ozadju so se stvari sprevrgle, kaj je temno zaledje prodora koronavirusa in kam nas še posebej ob premajhni odgovornosti pandemija požene. Konkretni človek, ki ga je koronavirus obremenil, je dovolj razvidno in trdno pričevanje, da smo soodgovorni in soudeleženi v njegovem trpljenju.

Kako ste soudeleženi v trpljenju bolnikov s covidom in izkazuje sočutje?

Upoštevati je treba varovalno strukturo. Odnos do bolnika s koronavirusom je omejen. Ob vsej opremi, ki jo imam, je razdalja med pacientom s kislikovo masko in menoj, ki ga pridem obiskat z vsemi oblačili, ki me varujejo, in z masko, ki mi zapre polovico obraza, in vezirjem, ki je sicer prozoren in omogoča stik z očmi, bistveno večja. Pacient že zaradi same situacije ne more dovolj dobro razbrati besed in je tako stik mogoč samo s toplino oči. Obisk je zelo ohromljen, oddaljenost do bolnikov velika in bolnikovo občutje zapuščenosti zelo težko.

Se spomnite, kako je bilo, ko ste si prvič nadeli zaščitno obleko?

Starejša gospa se je poslavljala in omogočili so mi obisk, me popolnoma opremili od glave do pete. Odet sem bil v 'oklep', želel pa sem biti blizu gospe, ki je bila v komi, zvok in dotik pa je v takem primeru še bolj dragocen. Bil sem tam z vso opremo in v rokavicah, mogoč je bil samo polivinilni dotik in topla beseda spodbude. Takemu človeku lahko dam to, kar imam v srcu. Vera in molitev, ljubezen in sočutje, potem dotik, ki je omejen, hladen zaradi rokavic, oddaljen zaradi celotne opreme, vendar je mogoče, da izpovem ta odnos z notranjim sočutjem, ljubeznijo, besedo, kolikor jo bolnik lahko dojema. Vemo, da sta v komi dotik in beseda še vedno živa. Odnos je živ znotraj vere, molitve, zakramenta in blagoslova; je nekaj živega, a vendar človeško gledano močno oddaljenega.

Je podelitev zakramenta sploh mogoča?

Druga gospa je bila v zelo močno okuženi sobi, zdravnica je priporočila in naročila molitev in Božje darove skozi stekleno pregrado. Molil sem z njo in za-

njo. Maziljenje ni bilo kot podeljeni zakrament, sem pa molil, kakor da delim zakrament, in Jezusa prosil, naj ji razodene, da je z njo tudi na tak način. Bilo je samo z besedo. In potem duhovno obhajilo. Med molitvijo in ponovno pri duhovnem obhajilu se je obrnila proti meni in potem nazaj v prvotni položaj, kar je bilo zame znamenje Božje govornice v njenem srcu ob iskreni molitvi in želji, da jo Jezus objame. Zaupam, da je Jezus zagotovo deloval. Zanj steklena pregrada in vse drugo, kar nas omejuje v odnosih, zagotovo ni ovira.

Torej je mogoč oseben stik kljub pregradam?

Zaupam, da je, zato ker je v trpljenju tudi doživljanje vere in ker je v mojem srcu namen, da bi vse storil v Jezusovem imenu in občestvu Cerkve.

Kaj doživljate, ko pridete tudi med najtežje bolnike in najbolj nemočne?

Prepričan sem, da je moja nemoč človeškega znotraj teh okoliščin milostna pobuda, da globlje stavim na Gospodovo delovanje. Storim, kar morem, pa ne gre samo za bolnike s covidom, gre tudi za druge težke oblike bolezni. Sem v službi Dobrega pastirja, ki prihaja k temu človeku, in zame je milost, da vstopim v ta odnos in podelim zakramente. Kjer je mogoč pogovor, je zelo pomembno vse, kar sodi v iskreno čuteče srečanje: poslušanje, odkrivanje, kje je človek, poskušam čutiti z njim, skupaj moliva in obhajava zakramente.

Nedavno sem bil pri gospodu poznih srednjih let, ki se bori z rakom. Želel je moj obisk in vsakokrat, ko sva se srečala, je dal pobudo, da se še snideva. Jezusov obisk – prejem obhajila ga je notranje nahanjal in okrepil. Njegova močna vera me je presenetila, ko je v spopadu z boleznijo vedel, da ga Gospod gotovo spremlja in da ga bo sprejel v Božji svet, ko ga bo poklical. Njegova vera je najzlahtnejši dar tudi meni, ker mi je izpričal hrepenenje po Jezusu in brezpogojno odločenost, da se Jezusu prepusti, ker mu zaupa. Zelo je negoval tudi duhovno življenje. S seboj je imel molitvenik, duhovne misli za premišljevanje in je s tem živel iz dneva v dan. Ko je bilo njegovo stanje spet stabilno, je šel z veseljem v domačo oskrbo in nadaljuje terapije.

Ali prihod duhovnika k bolniku pomeni že slovo od življenja, zaradi česar mnogi odlašajo s klicem?

Ta zadrega je prastara težava še posebej z zakramentom bolniškega maziljenja. In če od drugega vatiškanskega cerkvenega zbora še ni uspelo razbistriti tega pogleda in osvoboditi od teže »pet pedi pred smrtjo prejmi še bolniško maziljenje«, bo treba še vztrajati. Zakramenti so Jezusovi darovi, ki bolnika podpirajo v njegovem boju z boleznijo in ne hromijo za naravno življenje sredi sveta. Zakrament sprave osvobaja, bolniško maziljenje je podpora Jezusa v boju z boleznijo in obhajilo resnični kruh življenja. Vedno spodbujam in pojasnjujem, da je duhovnikov obisk podpora zdravljenju, ker tudi notranje življenje vere, srca in duha potrebuje okrepitev. V položaju, ko bolezen vodi v večnost, pa domači, osebje, prijatelji in bolniški duhovnik lahko ustvarimo občestvo bližine, ki bo spremljala težkega in poslavljajočega se bolnika, da ne bo umiral sam.

Vendar je to občestvo teže doseči v covid območju?

Tam manjka orkestralna navzočnost (v prispodobu) vseh instrumentov, ki so s tem človekom delili življenje, ga bogatili. Zdaj je osebje zelo obremenjeno, zares preobremenjeno in se ob vseh zahtevah ne morejo dlje ustaviti ob umirajočem, ki doživlja osamljenost, bridkost praznine, zapuščenosti, lahko celo zavrženosti. Dobro bi bilo razmišljati in še iskati poti, kako kljub vsemu dopolniti nekaj pristno človeškega tudi v rdeči coni, da bi človek ne bil pahnen v brezno samote, ki je osamljenost in bridka zapuščenost.

Verjetno se zaplete tudi v primeru, ko bolni slabo ali sploh ne sliši?

Rad bi še enkrat poudaril vprašanje maske. Stik je potreben, z bolnikom pa je v tej situaciji zelo omejen, posebej še, ko je naglušen ali gluha. V tem primeru je pravzaprav nemogoče razbrati celo, kdo ga je obiskal, in vzpostaviti odnos, ker beseda ne more prebiti ne maske ne njegove naglušnosti.

Pred meseci sem bil na odprtem oddelku z masko, ki je obvezna. Gospa v neki sobi me ni razumela, po svojcih mi je bilo poznano, da je globoko verna; ker me ni mogla prepoznati, sem tvegala in za nekaj trenutkov snela masko. Ko sem ji povedal en stavek in je videla cel obraz, je vedela, da sem frančiškan, bolniški duhovnik, in od takrat naprej mi ni bilo več treba sneti maske. Ko sem prišel, je bila nasmejana, pozdravila je in sama naredila križ: »Marko moli. Marko obhajilo.« Samo nekaj trenutkov brez maske in odprl se je odnos, sicer devetdesetletna gospa ne bi vedela, kateri 'tip' je prišel k njeni postelji.

Kaj lahko v tem času naredimo za svojega bližnjega, ki je v bolnišnici?

Zapuščen ni samo bolnik, so tudi svojci, ker so ločeni od njega. Na duhovni valovni dolžini ostaja molitev, medsebojna povezanost v občestvu, kolikor je mogoče, gotovo v srcu in duhu ter v prepričanosti, da Gospod sliši in je z bolnikom. Kličimo milost. Med ustanovo (bolnišnica, dom starejših), skupnostjo domačih, svojci in bolniškim duhovnikom še posebej v bližajočih božičnih praznikih navežimo stike in skupaj iščimo možnosti, tudi z drobnimi pozornostmi, da bi jim bili čim bliže. Z vsemi in za vse, kolikor je mogoče, je dobro imeti odprt odnos v molitvi in negovati živ stik. Zaradi covida sem že nekaj časa zelo pozoren ne samo na bolnišnico, ampak tudi na Vero in luč, da v času, ko ni srečanj, ne bi bil kdo pahnen v pozabo, češ, zdaj ko ni srečanj, bomo negibno in otrpelo čakali, da pride jasnina. Kolikor je mogoče, se povezujemo, vsekakor pa duhovno.

Del vaše duhovne oskrbe je namenjen tudi zdravstvenemu osebju, kajne?

Zelo sem čuječ, da bi bili stiki z osebjem vedno živi. Kjerkoli se srečamo, si prizadevam, da je odnos odprt in svetel. Z zdravniki se posvetujem, prosim za kratek pogovor tudi sestre, čistilke ... vsi smo del

skupnosti. Vedno sem razumel, da mora biti odnos odprt, živ, pristno človeški, topel in jim želim biti v duhovno oporo, kolikor sem pač lahko. Velikokrat me kdo od osebja vpraša: »Ali kaj molite za nas?« Pa rečem: »Vsak dan, to je moja dolžnost.« In reče: »Potem pa kar molite.«

Kakšna je vloga bližnjih, ki želijo spremljati bolnega?

Če bližnji hočejo spremljati ljubljenega človeka, ki je teže bolan, je tako kot za pacienta tudi zanje pomembna celovita krepitev, za kristjana vedno življenje iz vere, molitve in zakramentov. Povezanost med vsemi človeškimi otroki je temeljna, Božja stvariteljska ljubezen in milost je, da smo ena sama skupnost. Treba je iskati vse, kar je pozitivno, da se povežemo med seboj, kot je rekel sv. Janez XXIII.: »Začnimo pri tem, kar nas združuje, da bomo lažje razumeli to, kar nas ločuje.« Potem bomo tudi tisto, kar je boleče, lahko globlje razumevali, odpustili, znova začeli in nadaljevali skupno pot.

Kako v soočenju s strahom, nemočjo in vsemi tiskami, ki pridejo zraven, ohraniti zaupanje?

Bolnik z rakom, ki sem ga prej omenjal, mi je razkril, da je zaupanje v tem, da stavi na Kristusa, ki edini lahko premaga vse, kar je temnega, težkega, ker je vse vzel nase in ljubil do konca. Iz tega prepričanja črpa moč, da se že dlje časa bori z boleznijo, ohranja upanje in zaupanje. Vse drugo je, meni ta bolnik, neke vrste razblinjena teorija.

Se bojite okužbe s koronavirusom?

Zavestnega strahu nimam, vem pa, da se moram varovati, kar vejo tudi drugi, ki so ob meni, in me varujejo. To je poslanstvo, ki mi ga je On zaupal. On ve. In če On ve, je dovolj.

Ali lahko spite v miru, ko pridete potrti iz bolnišnice?

Tudi pretresen sem, izvir tolažbe, osvežitve in opore zame je, da grem z vseh oddelkov v kapelo, tam položim Najsvetejše v tabernakelj, se ustavim, prepustim Gospodu, kar je bilo z obiski, in kasneje večerna molitev zajame ves dan. Bog daje milost in naj bo še naprej usmiljen z menoj, da bom lahko uresničeval to, kar mi je zaupal. Vse, kar je v življenju lepega, kar nas vodi v presežnost in kar nas dviga iz temin in globin preizkušenj, je Gospodovo usmiljenje. Vse je milost, kot je rekel že apostol Pavel.

Še beseda spodbude ob iztekajočem se letu, s pogledom zazrtim naprej.

Pogled naprej je predvsem pogled upanja. Kristjan ima razlog, da upa in zaupa. Če je šla neskončnost v majhnost in iz te majhnosti na Kalvarijo, s Kalvarije pa v zmagoslavje ljubezni, potem je tu izvir upanja in zaupanja za nas vse. O tem, kako bo s koronavirusom v prihodnosti, je veliko teorij, tudi zelo temačnih in usodnih, kot teorija o covidu 21, ki je privrela v ozračje. Izhodišče pa je vedno človek – oseba: Ali bom z odgovornostjo, sočutjem in predanostjo živel svojo človeškost z brati in sestrami, ali pa se bom prej kot s covidom zastrupil z individualizmom, relativizmom in norostjo egocentričnega dobrega. Ostaja upanje in čim bolj bomo spoštovali človeka, naravo in odpirali pogled za presežno, Božje in sveto, bolj bomo tudi smiselno in rodovito živeli. Božič, ki je pred nami, je prihod Boga, Emanuel – Bog z nami. Ker ta prihod pomeni objem človeka, potem moramo iz tega objema iskreno, odgovorno in plemenito ali sočutno objeti tudi sočloveka, da gremo skupaj naprej, tudi v boj s teminami, ki so ob nas in v nas. Nekdo je z nami, Nekdo je z menoj.

Jana Podjavoršek (Družina)

IZ LEMONTA

Miklavž je zaradi virusa prišel z masko

Dolina rožnega venca v lučkah

Pot proti lurški votlini v lučkah

Andrej Remec, ki mašo spremlja po pametnem telefonu, je bil spet Miklavž, pri svojih 92 letih. Običajno miklavževanje v domu je zaradi virusa odpadlo. So pa v Slomškovi šoli pripravili video kolaž, ki je bil objavljen na Facebooku. Ena od mamic je vprašala, če bi vseeno imeli Miklavža, v prilagojeni obliki. Potem sta z možem sama nagovorila Miklavža, da je prišel v cerkev, kupila darila za otroke, ki so bili na Miklavževo nedeljo pri maši, in še za tiste, ki bodo prišli kdaj do božiča. Bilo je presenečenje za otroke in odrasle.

Skupina navdušencev se je nagarala, da so z lučkami okrasili dolino rožnega venca, pot do lurške votline, vso pot okrog imitacije blejskega jezera in dolino rožnega venca. Vse to je bilo narejeno za čas treh sobot od štirih do osmih zvečer, ko so lučke prižgane. Bojimo se, da bi privabili tudi vandale, če bi bilo razsvetljeno brez dežurstva ves teden.

Junija smo dobili certifikat z nadškofije, da smo lahko odprli cerkev po navodilih, ki jih je nadškofija

določila v sodelovanju z zvezno državo Illinois. Poleg župnika sta na vlogi podpisana še dva laika, da se bodo upoštevala nadškofijska določila glede odprte cerkve. Razen teh treh voditeljev so še trije odgovorni, tudi s podpisom (in telefonsko številko), na nadškofiji: za pripravo prostora, sprejem vernikov in dezinfekcijo po bogoslužju. Voditelja za sprejem in dezinfekcijo sta odgovorna tudi za spisek in razpored dežurnih, sicer pa sama delata. S tem predvsem mlajši aktivno in odgovorno sodelujejo; in vsaj za dežurstvo tudi pridejo.

Med tednom sprejemam naročila za slovensko nedeljsko mašo (po telefonu, e-mailu ali SMS- sporočilih). V nedeljo pol ure pred mašo dva dežurata, da ljudi sprejemata in usmerjata k sedežem, pri obhajilu skrbita za urejeno pristopanje in ponovno dezinficiranje rok. Pri angleški maši zjutraj ob sedmih nimamo toliko ljudi, da bi se morali naročiti.

Pod omenjenimi pogoji imamo že od junija stalno sv. mašo, še naprej pa jo prenašamo tudi po You Tube in na konferenčni telefonski liniji. K maši pride od 50 do 60 ljudi, po internetu jo spremlja okrog 30 in po telefonu od 5 do 10 ljudi. Nekateri, ki stalno prihajajo, v zadnjem času sporočijo le v primeru, da ne morejo priti. Med tednom, razen za zapovedane praznike, mašujem sam, ker v domu za ostarele in v samostanu pri sestrah že od marca niso več vprašali, da bi spet prišel k njim maševat.

Poleti so morala zaradi virusa odpasti vsa romanja in pikniki. Čas in prostor smo izkoristili za vzdrževalna dela in nekatere izboljšave. S pomočjo poznanstva, ki ga ima naš sosed s podjetnikom za asfalt in beton, smo na novo zbetonirali pot do stranišč na pikniškem prostoru. Lastnik nam je že vnaprej povedal, da nam bo to delo in material podaril. Dal pa nam je predračun

Asfaltiranje betonskega pločnika na pikniškem prostoru

za postrganje plasti asfalta od glavne ceste do parka pred dolino rožnega venca. Potem smo dodali še željo za predračun za celotno parkirišče okrog Slovenskega kulturnega centra, ki letos praznuje (oziroma bo, ko se bo to dalo) 25. letnico zgraditve. Lastnik ni vprašal ne za depozit, ni poslal dodatnega predračuna za parkirišče okrog doma, še do decembra ni poslal računa. Celotno delo pa je bilo narejeno že avgusta. Lahko, da bo račun še poslal.

"Beseda je meso postala" se tudi po opisanem še vedno uresničuje, zato "se spodobi in je pravično", da "oznanjamo velika Božja dela." Blagoslovljen advent in božič vsem.

p. Metod

Samostan fotografiran z dronom. Zadaj so garaže, višje zgoraj pa že sosede.

IZ SVETE GORE

V teh prvih decembrskih dneh tudi bratje na Sveti Gori živimo adventno pričakovanje Gospoda. Tudi sneg, ki je za tri dni pobelil našo goro, nas s svojo simboliko vodi v praznične dni. Naši jasličarji, z br. Ambrožem na čelu, pa tudi že veselo pripravljajo jaslice v baziliki. Na predvečer svojega godu nas je v samostanu obiskal Miklavž s svojim pomočnikom angelom ter poskrbel za presenečenje in veselje. Živimo sicer »koronski čas«, vendar je za nas advent ravno tako dragocen, morda še bolj. Vsak od nas ima dovolj časa, da se v molitvi in osebni duhovni poglobljenosti srečuje s prihajajočim Gospodom. Sicer pa naša bazilika ne sameva. Veliko ljudi iz Nove Gorice in okolice se rado odpravlja iz svoje »karanjene« na našo Sveto Goro. Mnogi med njimi se tudi vsaj za trenutek radi ustavijo pred milostno podobo Svetogorske Kraljice. Tisti najbolj zvesti verniki, pa tudi posamično prihajajo k prejemu sv. obhajila in

sv. spovedi. Bogu hvala, da jim je v teh časih vsaj to omogočeno; za kar so tudi oni zelo hvaležni. Z romarji smo v duhu povezani tudi pri naših mašah »brez ljudstva«. Čeprav naše maše niso čisto brez vernikov, vsaj ne tistih, ki živijo z nami v samostanu. Tako se v samostanski kapeli bratom pridružita naša Jožica in Vili. Po nekaj letih se sv. maša vsak dan daruje tudi v »sestrski kapeli«, kjer sta navzoči s. Lucija in Ljuba. Poleg tega pa so seveda tudi »zasebne maše« v samostanski kapeli in kapeli prikazanja.

Drugačni časi nam prinašajo drugačne navade in vedno nekaj novega. To se je dogajalo tudi v preteklih mesecih. Iz »koronskega leta« smo na Sveti Gori potegnili, kar se je pač dalo. V poletnih mesecih nas je obiskalo kar nekaj romarjev in romarskih skupin, čeprav ne toliko in v takšnem številu kakor sicer. Smo pa Bogu hvaležni, da smo lahko skupaj z romarji praznovali vsaj praznik Svetogorske Kraljice in Marijino vnebovzetje. Smo pa v baziliki doživeli slovesnosti, ki jih sicer zlepa nebi. Temu pa je botrovala velikost naše bazilike. Tako smo naše svetišče z veseljem odstopili naši bratom iz Kapele, da so tukaj imeli prvoobhajansko slovesnost. Dober teden pred ponovnim zaprtjem cerkva, pa je bila v baziliki slovesnost sv. birmе župnije Šempeter pri Gorici.

Koronske razmere pa so dodobra posegle v druge naše dejavnosti. Tako je že nekaj časa zaprta naša

Svetogorska restavracija, kar za sabo potegne kar nekaj materialnih izgub in drugih težav, vendar tukaj žal nismo edini. Veliko duhovne izgube pa pomeni prav tako zaprtje duhovnega centra Tau. Izjema je bilo nekaj manjših skupin sredi poletja. Vendar bomo skupaj tudi to preživeli.

V zadnjih novembrskih dneh pa nam je nekaj veselja in tudi dela naredil drugačni »praznik«. Po kar nekaj letih so bile na Sveti Gori spet domače kolone. Gospodarstvo, o katerem smo v Poročilih že poročali, nam tako daje »mesene« sadove. Lepi in obilni pa so bili in so še tudi sadovi z našega samostanskega vrta. Bog skrbi za nas po teh sadovih in dobrih ljudeh, ki ne pozabijo na nas in nas vedno podpirajo tako molitveno kot materialno. Kljub vsem trenutnim preizkušnjam in stiskam velja rek: »Lahko bi bilo še slabše!« Mi pa zaupamo v Gospoda, da se nič ne zgodi brez njegove volje in ima vse svoj namen. S tem zaupanje in vero bomo na Sveti Gori obhajali božične praznike in stopili v novo leto.

Svetogorski bratje želimo vsem bratom v naši provinci, ter vsem bratom in sestram, ki so z nami povezani, notranje doživeto obhajanje praznika Jezusovega rojstva in milostno leto Gospodovo 2021!

Zapisal p. Benedikt

EKUMENIZEM 2020

Na prvi pogled se zdi, da je epidemija ohromila tudi prizadevanje za ekumenizem in delo za medverski dialog z nekrščanskimi verstvi. V resnici je drugače. Vse to izberemo v novi okrožnici Vsi bratje in razne druge spodbude. Saj poti nazaj ni! Na videz so napetosti znotraj pravoslavnih Cerkva upočasnili delo za edinost, v resnici pa vse te Cerkve iščejo pot naprej. Kot je znano gre za priznanje s strani ekumenskega patriarha Bartolomeja ukrajinske pravoslavne Cerkve in ostalih, ki se bolj nagibajo na eno ali drugo stran, eni za samostojnost, spet drugi bolj na rusko in spet drugi na carigrajsko stran.

Čas bo naredil svoje, odgovorni se bodo prej ali slej zamenjali in »novi« voditelji bodo nadaljevali poslanstvo naprej. Vsi škofje, tako je bilo obljubljeno, bodo to jesen dobili Ekumenski vademecum, da bi se bolj zavedali, da je vsak škof odgovoren za edinost. V Rimu naj bi, tako je obljubljeno, začela izhajati nova revija Acta Aecumenika. 28. avgusta t. l. sta Papeški svet za medverski dialog in Svetovni svet Cerkva podpisala skupni dokument z naslovom: »Služiti ranjenemu svetu po pandemiji v medverski solidarnosti.« Tega smo lahko veselili. Bolj moteče pa so razmere v Ukrajini in Belorusiji. To je problem pravoslavnih Cerkva, ker so pač nacionalne, neodvisne ene od druge, odvisne pa so od države in njene podpore in s tem vprežene v politične zdrahe države.

V Sloveniji kakšnih posebnih trenj ni zaslučiti. Vsa-koletna srečanja pri Ruski kapelici so skoraj edina vez med slovensko Katoliško in rusko Pravoslavno Cerkvijo. Poleg tega je možna izmenjava študentov teologije. Koliko nas poveže vsakoletna ekumenska molitvena osmina, je težko oceniti. (Vsebinska prihodnje molitvene osmine, ki je v sredini januarja, mi v tem trenutku še ni znana).

Komisija za ekumenizem in medreligijski dialog je imela 26. avgusta t. l. v Celju redno sejo, na kateri je potekal pogovor: »Slovenija naš skupni dom.« Prisotni so bili seznanjeni tudi o letošnjem srečanju pri Ruski kapelici; ovrednotena je bila tudi revija Edinost in

dialog. V pogovoru je bila navržena misel o osnovanju Ekumenske revije. Po redni dopoldanski seji Komisije, so se popoldne pridružili še člani Sveta krščanskega sveta v Sloveniji.

Slovenci se vedno radi spominjamo velikih mož. Tako smo se letos spominjali 1135-letnice smrti sv. Metoda, učitelja in velikega trpina. Žal, da takratne razmere niso dopuščale, da bi lahko uresničil svoje načrte v korist Slovanov in svete Cerkve. Letos se spominjamo tudi 220-letnice rojstva bl. Antona Martina Slomška, izrednega moža in naslednika svetih Bratov Cirila in Metoda. Pa še ena obletnica povezana s Slomškom, to je 160-letnica, ko je Slomšek napisal pristrčno pismo, s katerim je povabil vernike, naj pomagajo maronitom v Siriji, ki so jih Druzi in Turki ob binkoštnem prazniku l. 1860, pobili kar 20.000. Slomšek je pokazal na bolečino preganjanih kristjanov in povabil in prosil zanje pomoč.

Patriarhati po časteh so: carigrajski, aleksandrijski, antiohijski, jeruzalemski, ruski. Vplivni patriarhi: (ekumenski) carigrajski Bartolomej, ruski Kiril (Ciril), srbski Irenej (umrl 20. nov. t. l.), ukrajinski Epifanij.

Ker člani Apostolstva sv. Cirila in Metoda ne vemo, kako bo z našimi srečanji in prihodnjo molitveno osmino, tem bolj sami skrbimo, da ohranjamo Jezusovo vročo željo in prošnjo: »Oče, daj, da bodo vsi eno!« Da bi bili vsi kristjani eno samo božje ljudstvo!

Skupna molitev za več miru je potekala na različnih krajih predstavnikov različnih verstev (20. okt. t. l.). Nastopili so pomembni možje: papež Frančišek, Bartolomej, rabin Haim Korsia in drugi. 22. okt. t. l. je univerza Antonianum podelila patriarhu Bartolomeju častni doktorat. Gre za lepo priznanje.

Vabim vas, dragi člani ACM, bodimo pozorni na molitveno osmino, ki bo med 18. in 25. januarjem. V kakšnih možnostih bo potekala, še nihče ne ve.

*December 2020
P. Zdravko*

SI SAPIS, SIS APIS

Ne predaleč nazaj je veljalo, da ima samostanski vrt ob vrtnih dejavnostih, gredicah, kakšni trti, vrni uti, pa tudi kakšna kokoška, račka, celo zajčniki in tudi kužki in pujski so bili navzoči. Na najbolj odličnem mestu, na primerni izpostavljeni sončni legi v smeri jug pa je bil nameščen čebelnjak. Na srečanju ministrantov v Novem mestu je p. Pij Goli simpatično predstavil samostanski vrt in povedal, da je na vrtu ob Marijini kapelici ali podobi najodličnejše mesto, kjer stoji čebelnjak. Zakaj? Da redovnike vedno znova spodbuja k marljivemu življenju, k delavnosti, ker čebela ne pozna lenobe. Zato je slovenski rek vsakemu dodobra znan: Po čebelah se vižej!

Ce se virtualno sprehodim po naših samostanih bi čebelnjake rad našel v vsaki hiši, vendar na žalost tega ne najdem. Če primerjam stanje pred 40 ali 50 leti, čemur lahko spominsko sledim brez brskanja po arhivu, potem je nekaj takrat aktivnih čebelnjakov in čebelarje vzorno brenčalo. Npr. v Novem mestu z br. Danijelom Knificem, kjer sem bil učenec tega vzornega redovnika, organista in čebelarja. Po preselitvi iz Novega mesta na Vič je zaradi uboštva ostal čebelnjak s čebelami vred na samostanskem vrtu. Rekli so, da so čebele samostanska last in ne redovnika, ki se seli zaradi pokorščine. In čebele so pomrli. In še več, celo čebelnjak so podrli, priprave raznesli in končno menda kar skurili. Kakšna škoda. Drugi tak čebelnjak je bil na Kapeli, v času p. Ildefonza, tudi ta je umolknil. Čeprav je pa p. Ildefonz zagovarjal stališče, da se z redovnikom tudi čebele selijo. Pa razumi, če moreš. Menda tudi v Mariboru čebelnjak sameva brez čebel. In tudi na kamniškem samostanskem vrtu je bil, pa ga ni več. Drugod po naši Provinciji pa zadeve niso tako črne, so celo razveseljujoče. Razveseljujoče je zlasti dejstvo, da se je v tem tisočletju začelo tudi mestno čebelarjenje. Nekdaj je bilo na to misliti, norost. Samo nekaj podatkov.

V Mestni občini Ljubljana (Mol) deluje okoli 330 čebelarjev oziroma trije odstotki vseh čebelarjev v Sloveniji. Združujejo se v pet društev, čebelarji pa imajo v povprečju med 30 in 50 čebeljih družin. Vedno več je urbanih čebelarjev, katerih prednost je po besedah Maruške Markovčič z Mola predvsem kvalitetno okolje z manj pesticidi in insekticidi. V zeleni prestolnici Evrope se čebelarji združujejo v čebelarska društva Barje, Tacen, Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana Center, že dve leti deluje tudi društvo Urbani čebelar, ki združuje predvsem tiste znotraj urbanega jedra oziroma znotraj avtocestnega obroča. Ljubljanski čebelarji imajo v povprečju tja do 50 družin, največji pa tudi 300 ali 400.

Starostna struktura čebelarjev v občini je dokaj visoka, so pa med njimi tudi mlajši, ki se pogosto profesionalno ukvarjajo s čebelarjenjem. Zadnja leta se je v Ljubljani razširilo urbano čebelarjenje, kar je vidi prednost predvsem v tem, da se v urbanem okolju ne uporablja pesticidov in insekticidov, zato je med visoke kakovosti.

Pionir urbanega čebelarstva

V Ljubljani velja za pionirja urbanega čebelarstva Franc Petrovič, ki že od leta 2010 uspešno čebelari na terasi Cankarjevega doma in v BTC Cityju.

Panje najdemo na številnih ljubljanskih strehah, tako gostoljubje čebeljim panjem že nekaj let ponuja tudi Center kulture Španski borci v Mostah, pa najbolj urbani in zeleni B&B Hotel Park, vsak dan pa se pojavi kašen dodaten panj na kateri od ljubljanskih streh.

Čebelar, to je Franc Šivic.

Po izobrazbi univ. dipl. inž. gozdarstva. Stanuje v Ljubljani, ljudje pa ga poznajo predvsem kot čebelarja, saj se v tej vlogi najpogosteje pojavlja v javnosti. Sicer pa ljubitelj narave in sploh lepote, ki ga obdaja. Mlada leta je preživel v Stožicah in s p. Krizologom sta rojaka. To je tudi svetodeželski romar, ki z nami z ženo romata vsakih 5 let. V Izraelu je odkril mnogo čebelnjakov, bolje stojišč nakladnih panjev, npr. pod goro Blagrov, pod goro tabor, v Galileji sploh. Skupaj smo bili tudi na Madagaskarju. Tudi tam se je spoprijateljil z domačimi čebelarji. Kot posebno doživetje pa opisuje obisk na Madagaskarju, kjer se s čebelami ukvarjajo predvsem ženske. Ker je med drag in ker so tam čebelje paše dobre, lahko gospodinja kolikor toliko dostojno preživi svojo družino, če ima vsaj nekaj naseljenih panjev. Vendar pa je, kot pravi Šivic, njihovo čebelarsko znanje pomanjkljivo

ČEBELE V SVETOPISEMSKI DEŽELI IN V SVETEM PISMU

O prvih dokazih »urbanega čebelarstva« govorimo v primeru naselbinskega griča Tel Rehov, ki leži 5 km južno od Beit Sheana in 3 km zahodno, na desnem bregu reke Jordan. Arheološko najdišče iz 10. stoletja pred Kristusom daje zanesljive dokaze, da se je človek že v zgodnji fazi družbene organiziranosti pridobitno ukvarjal s čebelarjenjem. Še več, čebelaril je znotraj naselbinske

gruče, kar pomeni, da urbano čebelarjenje obstaja, odkar lahko govorimo o mestnih naselitvenih oblikah.

V knjigi Sodnikov Sod 14,8 beremo, kako je sodnik Samson našel roj čebel in med v levji mrhovini. Torej ne v skalni duplini ali v drevesnem deblu ampak v drobovju leva. Ali naj bo to zametek prvega čebeljega panja? Pustimo to biblicistom.

Simpatično piše Iz 7,4, kako bo Gospod tisti dan požvižgal muhi, ki je na koncu Nila v Egiptu in čebeli, ki je v Asirski deželi. Mar so Egipčani muhe in Asirci čebele?

Najbolj veličasten pa je Sir 11,3: Čebela je majhna med frlečimi stvarcami, pa je vendar njena bera prvovrstna slaščica. In za povrh še Velikonočna hvalnica: Sveča, delo marljivih čebel.

NAŠI SAMOSTANI

Virtualni sprehod po naši Provinciji pa ne odkriva samo opuščenih in razdejanih čebelnjakov, ampak odkriva tudi mladi rod, ki čebelari ali začinja čebelariti. Prebujanje čebelarjenja je zaznati v Novi Štifti in na Brezjah s prihodom p. Tadeja, ki bo zagnal zapuščino čebelarjenja br. Leona. Sveta Gora je očebeljena bolj na razdalji, ki jo vzdržuje p. Jan Cvetek z LR panji. Cvetoe čebelarjenje izvaja p. Bernard pri sv. Trojici, ki je v času delovanja v Nazarjah tam dal postaviti tudi nov čebelnjak

Iz bližnje zgodovine našega frančiškanskega čebelarjenja pa še poteza, ki preseneča. Čebelarji so bili nekdanj povezani poleg bratstva tudi s čebelarsko solidarnostjo. P. Ildefonz, ki je bil nekaj časa tudi v Dobovi, mi je takrat javil v Novo mesto: Imaš kaj muh, meni so oslabele. In prec je dobil dva roja. Ko sem bil v Nazarjah pa mi javil br. Leon z Brezij, a hočeš kaj muh. Imam jih preveč. In dal je 5 narejencev, rojev za

Nazarje. Kot povedo izkušeni čebelarji, je letina dobra ali pa tudi ne. Je bolezen, ki lahko naredi veliko škodo in je letina, ki bogato postreže z razvojem in sadom.

In še podatek z Viča. Tudi na Viču je bil nekdanj čebelnjak, ki so ga oskrbovali dobri čebelarji. Ob zidavi Antonovega doma je tudi viški čebelnjak izdihnil kot v Novem mestu. Toda v zadnjem času je ob senzacionalnih podatkih urbanega čebelarjenja med viškimi mladimi patri izbruhnilo nenavadno navdušenje. Prebirajo literaturo, iščejo nasvete, navdušujejo se nad urbanim čebelarjenjem. Čeprav sedaj majhen samostanski vrt ne ponuja ugodnega mesta za panje, je pa še streha Antonovega doma, ki bo lahko omogočila poleg foto-voltaike tudi čebelnjak na strehi. Zbirajo se strokovne presoje, ki bodo spomladi že obrodile pravo čebelje stojišče. Morda še namig vodstvu Province, da bi se naslednji Plenarni svet province ukvarjal spodbujanjem čebelarstva. Ker se je dejavnost živinoreje v nekaterih samostanih končala, naj se pa vrtnarstvo in čebelarstvo poživita. Medovite rastline naj zamenjajo zelne glave. Sicer je res, več glav, več zela. Posebej spodbudno za mestne samostane pa je Ljubljanska izkušnja urbanega čebelarjenja in poživitev čebelarjenja v naših mestnih samostanih. Sicer je razveseljujoče, da se bratje ukvarjajo z raznimi kužki in mucki, ampak čebelarstvo je kraljica kmetijstva, vzreja matic pa krona. Gotovo gre tu spodbuda ljubljanskim samostanom in tudi samostanom izven Ljubljane. Naj se čebelarstvo širi tudi po ostalih samostanih, saj je povsod potrebno, da se redovniki učijo marljivega dela ob čebeljih družinah, kot je nas ministrante poučeval p. Pij Goli.

Naj medi!

*Sv. Ambrož, zavetnik čebelarjev, prosi za nas!
Ambrožev Peter (p. Peter Lavrih)*

BONAVENTURA, DREVO ŽIVLJENJA IN 800. OBLETNICA ROJSTVA

Ob letošnjem prazniku sv. Frančiška, 4. oktobra 2020, je pri založbi Brat Frančišek izšlo znamenito delo velikega frančiškanskega učenjaka sv. Bonaventura *Drevo življenja*. To se postavlja ob bok najbolj znanemu spisu Serafskega učitelja, *Potovanje duše k Bogu* (lat. *Itinerarium mentis ad Deum*, založba Brat Frančišek, 1999), ki je bilo doslej edino njegovo delo na voljo v slovenščini. Izdajo odlikuje krajša spremna študija s predstavitvijo besedila in ovrednotenjem njegovega pomena za današnji čas, nato pa vzporedno prinaša latinsko besedilo in slovenski prevod.

Bonaventurov krajši spis *Drevo življenja* (lat. *Lignum vitae*) že s svojim naslovom – drevo, kot reminiscenca na drevo življenja (Apd 22), ni nihče drug kot Jezus Kristus – sega v samo srčko krščanskega življenja in duhovnosti. Delo je v osnovi premišljevanje o Kristusovem življenju, ki temelji na evangelijskih poročilih o njegovem rojstvu, javnem delovanju, trpljenju, smrti, vstajenju in poveljanju. Jezus Kristus postane resnično drevo življenja, na čigar dvanajstih vejah rastejo sadovi kreposti.

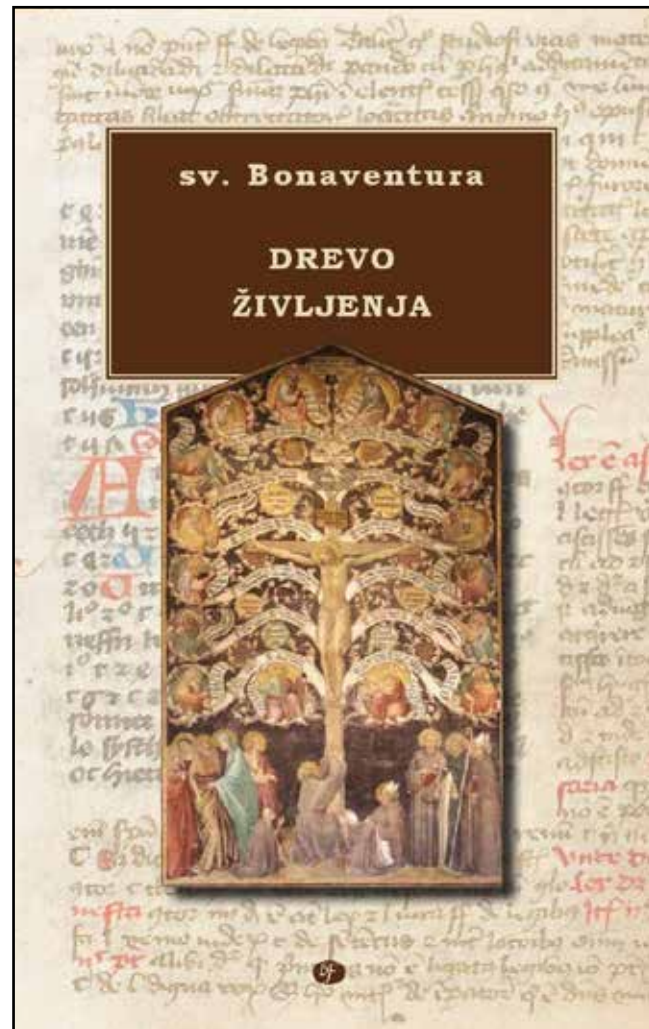
Izdaja prevoda predstavlja začetek večjega prevodnega projekta v počastitev 800-letnice rojstva sv. Bonaventura (1221–1274, krstno ime: Giovanni Fidanza, rojstni kraj: Bagnoregio), ki jo bomo slavili v letu 2021. V naslednjem letu je tako pri založbi Brat Frančišek načrtovan izid prevodov še treh njegovih ključnih besedil: *Brevilokvij* (lat. *Breviloquium*), sijajen kratek prikaz srednjeveške teologije; *O trojni poti ali o žaru ljubezni* (lat. *De triplici via*), njegovo drugo najpomembnejšo mistično delo; in spis *Kako se različne umetnosti zvajajo na teologijo* (lat. *De reductione artium ad theologiam*).

Veliko priložnosti torej, da bi tega izjemnega srednjeveške misleca, ki je na najlepši način v teologiji izrazil genij Frančiškove novosti, bolje spoznali tudi na Slovenskem!

fr. Jan Dominik Bogataj

Bonaventura, *Drevo življenja* 4 (Jezus, iz Marije rojeni)

4. Med vladanjem cesarja Avgusta je molčeča tišina (Mdr 18,14) vseмирskega miru prinesla tak spokoj dobi, ki je bila prej razburjena, da se je lahko po njegovem odloku popisal ves svet. Pod vodstvom Božje previdnosti se je zgodilo, da je Jožef, mož Device, nosečo mladenko

plemenitega rodu vzel v mesto Betlehem. Ko je minilo devet mesecev od spočetja, je Kralj miru kot ženin iz svoje spalnice (prim. Ps 19,6) prišel iz deviške maternice. Na svetlo je prišel brez vsakega madeža, prav kakor je bil spočet brez vsake okužbe poželjivosti. Čeprav je bil mogočen in bogat, je za nas postal majhen in ubog. Izvolil je, da bil rojen stran od doma v hlevu, bil povit v plenice, hranjen z deviškim mlekom in položen v jasli med vola in osla. Tedaj »nam je zasijal dan nove odrešitve, obnove preteklosti in večne sreče. Tedaj je iz nebes začel po vsem svetu teči med.«

Sedaj torej, moja duša, objemi božanske jasli, pritisni svoje ustnice in poljubi obe dečkovi nogi. Nato z umom premisli pastirske straže, občuduj zbor angelske vojske, pridruži se nebeški melodiji ter zapoj z glasom in srcem: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje (Lk 2,14).

SPOMINI ŠKOFA JOŽEFA SMEJA NA DUHOVNIKA IVANA IFKA

Škof Jože Smej je veliko napisal. Bil je sila učen mož. V Mariboru sem se z njim srečaval ob različnih srečanjih in ko je v baziliki vodil bogoslužja bodisi ob ekumenskih osminah bodisi ob patrociniju, blagoslovil je tudi grb, zunanje znamenje časti bazilike. V gimnaziji je bil sošolec mojega kateheta Ivana Ifka, ki smo ga imel zelo radi, zato sem škofa prosil, naj pove, kako je bilo v gimnaziji in kako so se odločali za študij po maturi. Rad mi je ustregel in napisal. To sem posredoval tudi v župnijskemu arhivu v Črenšovce, kjer bil Ifko rojen in v Vitanje, kjer je bil kaplan (1950 – 1953). Takole je napisal:

Jožef Smej: Spomini na prijatelja duhovnika, Ivana Ifka (1920-1982)

Ivan Ifko se je rodil 27. 3. 1920 na Gornji Bistrici (župnija Črenšovci) v globoko verni družini z več otroki. Oče Ignac je imel kmetijo in zemljo je bilo treba obdelovati. V hlevu je imel poleg krav tudi konje. »Ifči« ali »Vanek« (tako smo klicali Ivana Ifka) je pozneje večkrat pripovedoval: Ko je suša povzročila, da je od sonca ožgana otava »izgorela« ali pa jo je odnesla Mura (ta je večkrat poplavila, narasla v pravo povodenj), je oče polagal v jasli pred krave zelene obrabljene »prusleke« (telovnike). Ali so se krave teh lotile ali ne, tega Vanek ni povedal.

Na murskosoboški realni gimnaziji mi je bil sošolec vse do mature (junij 1940). V gimnaziji je pri slo-

venščini bil naravnost izvrsten. Šolske naloge (prosti spisi) so ga razodevale kot dobrega stilista. Profesor je dal naslove, npr. Jesen razgrinja sive pajčolane (Oton Župančič) ali celo še bolj zahteven naslov: Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo (evangelist sv. Janez). Rad je opisoval lepote narave ob Muri in tudi gorice v Medmurju (zdi se, da so Ifkovi imeli tam vinograd). Posebej pa se je zanimal za sodstvo. Rad se je udeleževal obravnav sojenja na sodišču. Takrat je bilo veliko tožb. Užival je, če je advokat branilec (obramba) znal spretno zagovarjati toženca, svojo stranko. Če pa je Vanek menil, da je toženec v resnici kriv, se je pridružil govoru javnega tožilca. Napeto je čakal razglasitev sodbe. Porotniki so se namreč umaknili in na tajni seji odločili, ali je obtoženec kriv ali ne, ali da je vsaj deloma kriv. V izveščju murskosoboske gimnazije, šolsko leto 1940/41, je bila tudi rubrika: Nameravani študij. Vsak maturant je moral napisati, kaj bo po maturi študiral. Ifko je zapisal: pravo. Od maturantov smo trije postali duhovniki: Janez Eljaš (1920-1984), Ifči (Vanek) Ifko in jaz. Ob deseti obletnici mature, leta 1951 (takrat so oblastniki zaprli veliko duhovnikov in preganjali vernike), si je upal naš bivši razrednik, profesor Franc Pušnik, nam trem duhovnikom izreči besedo: Vi trije ste si izbrali vzvišen poklic. Čeprav smo za nameravani študij zapisali: Ifko pravo, Eljaš strojna tehnika, jaz filozofija, smo se vsi trije vpisali na Visoko bogoslovno šolo v Mariboru in stopili v bogoslovno semenišče.

Konec marca 1941 je tudi v Mariboru zavrelo; širila se je takrat zelo ponavljana srbska krilatica: »Bolje rat, nego pakt« (rajši vojna kakor pakt). Z Ifkom sva stopila čez dravski most. Dekleta so nama pripele na talar cvetico, rdeči nagelj, simbol slovenstva. Ifko mi je rekel: »Dati morava dekletom nekaj drobiža« (drobiž je takrat veliko pomenil). V ponedeljek po tihi nedelji, 31. marca 1941, je dr. Alojzij Ostrc, ravnatelj bogoslovnega semenišča, dejal: »Dragi bogoslovci. Vojna bo. Ne morem odgovarjati za vas. Pojdite vsak na svoj rojstni dom!« Na cvetno nedeljo, 6. aprila 1941, so Nemci zasedli Prekmurje in ga kmalu (sredi aprila) izročili Madžarom. Bogoslovci iz Prekmurja smo jeseni istega leta nadaljevali študij teologije na Visoki bogoslovni šoli v Szombathelyu, Ifko pa tedaj jeseni 1941 ni prišel v Szombathely. Madžarska oblast je od škofa zahtevala, naj vse župnike in kaplane, ki niso bili doma iz Prekmurja, prestavi v notranjost Madžarske. In tako je moral črenšovski župnik Matija Zadravec (16. 12. 1892 – 12. 6. 1993, stoletnik) predati župnijo domačinu Ferdinandu Hermanu. Ifkov oče Ignac je napregel konje in župnika Zadravca z njegovim skromnim premoženjem odpeljal v župnijo Felsörönök. To je kraj tik ob avstrijski meji. Večina vernikov je bila nemško govorečih. Zadravec je seveda znal dobro nemško. Ifkov oče se je hudo zameril madžarski oblasti, najbrž zato ker ni hotel madžarske zastavice natakiniti na zunanjo šipo okna. Zastavica je bila iz papirja in na njej trobojnica. Tovrstne zastavice so Madžari delili zastonj vsaki hiši po vaseh. Ali je bil Ifkov oče kaj zaprt, tega se ne spominjam. Pač pa njegov sin Vanek ni smel stanovati v szombathejskem bogoslovnem semenišču. Leto dni je prebil pri Zadravcu, župnijskem upravitelju v Felsörönöku. S tem je zamudil leto dni študija leto dni. Bogoslovni študij je po letu 1945 nadaljeval v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 10. oktobra 1948 v Mariboru, in ne 8. decembra 1944 kot Eljaš in jaz. Po posvečenju je kaplanoval v Slivnici pri Mariboru pri župniku Jakobu Vrabru (1908-1979). Kaplana Ifka sem tam obiskal. V spominu mi je ostalo, kako domač je bil v Orehovi vasi. Sprejet je bil tako rekoč v vsaki družini, kjer je z roko trl orehe in jedel. Nato je bil kaplan v Vitanju. Ko je tam nekdo kip sv. Ivana Nepomuka vrgel v potok (Hudinja), je Ifko na prižnici povedal: »Sveti Ivan Nepomuk je dvakrat doživel mučeniško 'smrt'. Prvič, potopljen v Pragi v reko Vltavo, in potem tu pri nas v potok.« Vse bi bilo v redu, ko ne bi bil ameriški verski list Ave Marija prinesel novice: V Vitanju je kaplan Ivan Ifko s prižnice razglasil, da je neki »nepripravljeno« vrgel kip sv. Ivana Nepomuka v vitanjski potok. In tako je svetnik ponovno pretrpel »mučeništvo«, najprej v Pragi, potopljen v Vltavo, drugič pa v Vitanju. Tedanji vroči aktivisti

so Ifka nenehno preganjali. Tudi zaprt je bil. Tu mu je dr. Anton Vratuša (roj. 21. 2. 1915, stoletnik), literarni zgodovinar, slavist, politik, diplomat (bil je v 4. letniku soboške gimnazije, jaz pa v prvem) pomagal. Takrat je bil v Beogradu. Ko je leta 1939 raziskoval prekmurski dialekt, je stanoval (prenočil) pri Ifkovih. Poslal mu je v Vitanje potni list z modrim nasvetom: Umakni se v Avstrijo, čemu bi se bodel s tistimi, ki

se hočejo na račun duhovnikov zapornikov povzpeti višje. Ifko je kaplanoval blizu Dunaja. Lahko bi se bil vrnil domov, v Slovenijo, toda iz solidarnosti do tistih, ki niso smeli prestopiti meje Slovenije (Ignac Čretnik, Branko Rozman, Janez Zdešar), je ostal v Avstriji. Ni prišel na pogreb svojega očeta in ne svoje matere (pogreb obeh sem vodil podpisani). Na zunaj je sicer na sestankih izseljenskih duhovnikov (na enem sem bil navzoč tudi jaz) kazal veselje, a v srcu je tlela žalost, bolečina. Jeseni leta 1940 sva kot bogoslovca šla na sprehod. In takrat sva se dogovorila: preživeli naj pride na pogreb tistega, ki bo prej umrl. 26. avgusta 1982 ga je Stvarnik poklical k sebi. Na pogrebu v Essnu je nadškof dr. Alojzij Šuštar omenil nekatere posebne Ifkove značilnosti. Pogrebno slovesnost pa sem vodil jaz ob navzočnosti tamkajšnjega pomožnega škofa. Pod neko platano na essenski božji njivi čaka na častitljivo vstajenje. Kadarkoli nanese pogovor na Ifka, (Vaneka) duhovniki povedo: Bili smo bogoslovci, med poletnimi počitnicami smo se v Essnu oglasili pri duhovniku Ifku. Prisrčno nas je sprejel. Dal nam je na voljo svoje stanovanje (last škofije), sam pa se je umaknil. Njegova rodna sestra Marička je bila namreč zaposlena v Essnu. »Bodite tu, kakor da ste doma,« je rekel. »V miznici imate na voljo denar. Vzemite, kolikor potrebujete!« Ali je torej sploh mogoče, da tako širokosrčen duhovnik ne bi našel pri Bogu usmiljenja?

V letu Božjega usmiljenja nam je pred očmi Jezusova beseda: Bodite popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče. Tako Matej. Luka pa: Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen vaš nebeški Oče.« Tako škof Jože Smej!

p. Zdravko Jakop

IZGUBITI – NAJTI VERO

V vsakdanjem življenju večkrat slišimo: »Izgubil je vero!« Poznamo pa tudi primere: »Našel je izgubljeno vero!« Kdo ne pozna sv. Avgušтина in njegovih zablod v grešnem življenju! In kako neizmerno je bil hvaležen za spreobrnjenje. Francoski mislec, diplomat in pesnik Paul Claudel, ki je v mladih letih izgubil vero, je pozneje priznal, da je bil prav greh vzrok njegove nevere. In ko je dal slovo grešnemu življenju, je zopet našel vero in zapisal svojo izkušnjo: »Mladi ljudje, ki vero zavržejo tako lahkomišno, se niti ne zavedajo, koliko bodo morali prestati, da se zopet dokopljejo do vere.« Tako izkušnjo je imel tudi Charles de Foucauld. Tudi njega je greh pripeljal do odpada od vere. Življenjska pot je pogosto zmedena. Človek se najprej izgubi na planjavah greha, stran od Boga.

Zakaj človek izgubi vero? Mnogi ljudje so bili prizadeti in ranjeni v odnosu z duhovnikom, s katerim so imeli slabe izkušnje, ali s slabimi kristjani. Nekateri zaradi različnih škandalov v Cerkvi (poznam primer, ko nekdanji dober učenec ne pošilja otroka k verouku, da se ne bi »pokvaril«). Tudi slaba knjiga je že marsikomu omajala vero. Nekdo zapusti vero tudi zato, ker Cerkev ne prikima vsem razvadam in vztraja pri svojih zahtevah. To pa je za človeka, ki je odvisen od javnega mnenja in nagnjen k lagodnemu življenju, odveč. Vendar je »skok iz Petrovega čolna« nevaren. Tudi trpljenje lahko nekoga približa k veri, medtem ko drugega odvrne. (Tak primer je bil moj stric, ki je veliko pretrpel v ruskem ujetništvu v prvi svetovni vojni. In ko se je po nemogočih razmerah vrnil domov, ni več obiskoval cerkve!) V Auschwitzu so nekateri postali zverine, nekateri pa svetniki/mučenci.

Izgubiti vero pa ni isto kot izgubiti ključ, denarico, ko se priporočimo sv. Antonu, da jih najdemo.

Bl. Slomšek je bil mnenja: »Kdor sveto vero izgubi, mu ugasne dušna luč sredi trde noči.« Mnogi sploh ne bi znali povedati razlogov za izgubo vere. Poznamo primere, ko kdo nepremišljeno zapusti vero, da mu ni treba plačati »verskega« davka. Pomembno je vprašanje: Kakšno je bilo ravnanje človeka, ko je bil »veren«, in kakšno potem, ko je »vero« izgubil? »Izgubil sem vero« pomeni, da ga vera več ne oblikuje. (Žal mi je za katehumena, ki so ga veroučne ure tako oblikovale, da so to spremembo opazili tudi sodelavci v službi. Žal je moral pouk prekiniti, ker ga je šef poslal na izpopolnjevanje v Nemčijo. Sam pa sem bil premeščen in sva izgubila stik.) Vero lahko izobražen človek za nekaj časa potisne v kakšen kot svojih možganov (Edith Stein), misleč, da jo bo po napornem razmišljanju zopet našel – tudi to je mogoče. Poskusov na tem področju pa ne kaže delati, ker je vera dar milosti. Vera je skrivnostno dogajanje med Bogom in človekom. Nekdo je modroval: Vere nisem izgubil, čeprav so mi krute preizkušnje zmedle pamet in živce, mi nenadoma posušile duha molitve, me preko roba napolnile z mračno zagrenjenostjo, ki je hujša kakor silni napadi obupa, a vera mi ostaja nedotaknjena. Naselila se je v mojem bednem mesu, v moji krvi – in mojem trohljivem, a krščanskem mesu.

Ko stopiš v dom ostarelih, se zamisliš nad bedo našega bivanja. Živeti brez vere, pomeni živeti za penzijo in pokopališče. V srcu vernega človeka pa se poraja vprašanje: »Kaj je človek, da se ga spominjaš?« (Ps 8,5). Naša pot pa pelje med vero in ne-vero, kot je vodila mnoge svetnike in vodi tudi nas.

*Vič, jesen 2020
P. Zdravko*

KJE SO MOJE ROŽICE

V oktobru nas vodijo poti tudi na pokopališča, da za praznik vseh svetih uredimo zadnja bivališča naših prednikov, znancev, sosedov ... in se spominjamo in razmišljamo o naši minljivosti. Prav ganljiva je pesem Kje so moje rožice, ki med drugim postavi v ospredje človeka. »Kje je fantič zdaj vesel, / ki je to prepeval, / da bi enkrat še zapel, / kratek čas nam delal. / Hitro, hitro mine čas, / ah, ne bo ga več pri nas.« To čutimo tem bolj, čim starejši smo.

Človek je bitje, in sicer, edino bitje, ki nosi uro in ve za smrt in o njej razmišlja. Dramatik in duhovnik Anton Medved, umrl je star 41 let, je zapisal: »O kaj misliti, čutiti mora sleherno srce, / o kaj mora vse prebiti, / preden v črno zemljo gre.« Smrt je zanesljiva, neizprosna in edino gotova stvar v našem življenju. Pred njo bežimo, in dokler moremo, se je izogibamo. Včasih gre za las, da ji za nekaj časa ubežimo. Kdor preživi hudo nesrečo ali bolezen, rad prizna, da mu je bilo življenje ponovno podarjeno. Uiti smrti za malo časa pa ni nič posebnega za tistega, ki mu je »usojeno«, da bo moral kmalu potem umreti. Povsem nekaj drugega pa je ubežati smrti za vselej! Poznamo edinstven primer: »Vstali Kristus več ne umrje, smrt nad njim več ne gospoduje!«

Smrt so umetniki pogosto upodabljali s koso, s katero neusmiljeno kosi; pogosto kar množično, npr. v času kužnih bolezni, ob nesrečah, cunamijih in vojnah. Smrt se ne šali in pride nenapovedano. Ko bi smrt ne imela nikake bridkosti, bi ne bila slava mučencev tako velika. Prav zato za njihovo razglasitev za svetnike niso potrebni čudeži. Kakršnakoli je bridkost smrti, jo more premagati moč ljubezni, s katero ljubimo Njega, ki je hotel za nas pretrpeti tudi smrt. On

je naše Življenje. Tako lahko razumemo mistika sv. Janeza od Križa, ki pravi: »Popolna ljubezen do Boga naredi smrt prijetno in daje okušati največje radosti.« Smrt, »Gospodova dekla«, je pri sv. Frančišku dobila drugačno ime, in sicer, »Sestra smrt«. Mislec in pisatelj Paul Claudel je do nje nestrpen: »Bog je v moje srce položil tudi grozo pred smrtjo, a je v moje srce položil tudi večnost, in ker sem premajhen, tega ne morem doumeti do konca!«

Ljudje s trdno vero, popolno predanostjo in mirno vestjo jo sprejemajo drugače, kot jo drugi ljudje. To je res milost. Ko so 22. junija 1535 zjutraj ob petih zbudili kardinala Janeza Fisherja in mu sporočili: »Danes dopoldne boste usmrčeni,« je bil njegov ugovor: »Zgodaj je še, pustite me, prosim, še malo spati, ne, ker se bojim smrti, ampak zato, ker sem bolan in zelo oslabil.« In potem je še dve uri mirno spal kakor otrok. Vest mir – sreča neizmerna!

Prihaja nam naproti On, ki se sprehaja med živimi in mrtvimi in nas bodri: »Vaše srce naj se ne vznemirja. Verujete v Boga, tudi vame verujte. V hiši mojega Očeta je mnogo bivališč. Če bi ne bilo tako, bi vam bil povedal, ker odhajam, da vam prostor pripravim. In če odidem in vam prostor pripravim, bom zopet prišel in vas k sebi vzel, da boste tudi vi tam, kjer sem jaz« (Jn 14,1-3).

VSI SVETI nas vodijo na pokopališča in porajajo vprašanja: Kdo me je postavil na zemljo? S kakšnim namenom? Zakaj za tako kratek čas? Čemu sedaj in tukaj? Če bi še enkrat živel? Da, človek je edino bitje, ki ve za koledar in nosi uro!

P. Zdravko Jakop

SLOMŠEK – IZJEMEN ŠOLNIK

Slomšek velja za slovenskega šolnika z iskro, danes bi rekli, bil je učitelj s karizmo. Bil je »prvi učitelj slovenščine v celovškem bogoslovju«. Predstojniki so mu dovolili, da je že kot bogoslovec poučeval sovrstnike slovenščino z žarom in zavzetostjo ter uspehom, da je dobil pohvalo in priznanje za uspešno delo.

Ko pa je l. 1829 postal spiritual je imel še več možnosti za poučevanje. Čutil je tudi potrebo, da bodo če duhovnike prepriča, da bodo med ljudmi uspešni le, če bodo imeli čut in veselje do materinega jezika. Vesel je bil, ko so začeli pisati prve prispevke in pesmi, najprej za interno uporabo ob praznovanjih in pozneje za objavo. Bil je pa zgrožen, ko so mu nekateri nemško misleči posamezniki oporekali češ, da Slovenci nimamo nobene perspektive in da je naša slovenščina jezik konjskih hlapcev. V tolažbo in veselje mu je bil prav tedaj tudi pesnik France Prešeren, ki je s svojimi dovršenimi umetniškimi pesmimi segel v sam svetovni vrh in s tem dokazal, da je slovenski jezik vse nekaj drugega kot »jezik konjskih hlapcev«. (Prešernove Poezije so v Ljubljani izšle l. 1846. Istega leta tudi Slomškove Drobtnice).

Slomšek je dobro vedel na kateri stopnji smo bili tedaj Slovenci za nemškimi šolami. Vrgel se je v delo, iskal sodelavce, prevajal in pisal učbenike in uvajal nedeljske šole (v državni šoli so se učili v nemščini), v katerih so uporabljali njegov učbenik Blaže in Nežica v nedeljski šoli. Napisal ga je kot župnik v Vuzenici (l. 1842). Izšel je v 6000 izvodih in bil trikrat z dopolnili ponatisnjen. Preveden je bil v češčino in ruščino. Razdelil ga je na 52 poglavij, kolikor je tednov v letu in na poljuben način razlagal najpotrebnejše vsebine. V roke so ga radi vzeli tudi odrasli. Kmalu za tem je postal tudi šolski nadzornik. Slomšek je bil prepričan, da je prava domača družinska vzgoja temeljni kamen, na katerem stoji vsa poznejša človekova usoda. Možno, ki so tedaj kaj veljali na narodnem in vzgojnem področju, so brez zadržkov priznavali, da »Slomšek ni le prvak slovenskih pedagogov, ampak tudi eden največjih pedagogov Avstrije«.

V Slomškovem času je bilo potrebno starše prepričevati, da so sčasoma doumeli, da šola ni samo za

poredne, nagajive in neposlušne otroke, katerim so grozili: »Če ne boš priden, te bom pa v šolo dal, da te bojo.« Spoznal je, da bo treba drugače začeti. Učenci so se šole bali, saj so doma govorili slovensko, v šoli pa učili nemško; tako doma staršem niso znali povedati, kaj se sploh učijo. Slomšek je bil mnenja, da morajo biti učitelji zahtevni, saj se le tedaj učenci učijo in kaj naučijo. Starše pa je prosil in prepričeval, naj ne dajejo otrokom potuhe, in naj ne zvrčajo vso krivdo za slab uspeh na učitelje. »Potuha otrokom ne bo pripravila kruha.« Ubral je drugačno pot oz. metodo. Začel je govoriti o »veseli šoli«. Učencem je pihal na srce: »V šolo hoditi, med poštene šolarje zapisan biti je velika sreča in čast.« Glede učiteljev je širil javno mnenje: »Stan učiteljski je težaven in naporen; kdor ga prav spozna, ga ceni in spoštuje.« Dal jim je priznanje: Dobri učitelji so največji dobrotniki v deželi. V »veselo šolo« spada tudi petje. »Dobra volja potrebuje dobrega vinca, da jo oveseli, dobra šola pa lepega petja, da jo oživi.« Napisal je nekaj pesmi za šolarje, npr. Dva potepena šolarja, Vesela šola, Najboljše vince za otroke, Lahko noč in druge. Slomšek je poznal resnico: kdor imam mladino, ima prihodnost.

Tudi današnji učitelji potrebujejo karizmo (dar), da naredijo šolo, kot danes pravijo, prijazno, da učence vendar nekaj naučijo. Učiteljski poklic je lep. Saj učence ne učijo za šolo, ampak za življenje. Dobrega učitelja učenci nikoli ne pozabijo. Nekoč je veljalo pravilo: »šiba novo mašo poje«, zdaj govorimo o »o prijazni šoli«, Slomšek je govoril o »veseli šoli«; sedanji učitelji pa vedo tudi, kako težko je učence motivirati za učenje in obdržati razliko med učno uro in pavzo. Vsekakor je hudo, če mora učitelj ali katehet zaradi nediscipline pobegniti iz razreda. Lepo se je spominjati učiteljev, ki so se nam neizbrisno vtisnili v spomin, pač v skladu z »iskro«, s kakršno so stopili prvič pred nas. Slomšek je bil in ostane »odličen slovenski šolnik« ali kot je zapisal Janko Kos: »Slomšek je s trnjem kronani vladar slovenskih src.«* 26. nov. 1800 - + 24. sept. 1862

Skromen poklon velikemu učitelju in zavetniku učiteljev bl. A. M. Slomšku ob 220-letnici rojstva!

P. Zdravko Jakop

OB 50. OBLETNICI SMRTI P. JOZAFATA (JANEZA) AMBROŽIČA

O frančiškanu p. Jozafatu (Janezu) Ambrožiču je bilo v preteklosti prelitega že kar nekaj črnila. Rodil se je 24. avgusta 1903 v kraju Krnica pri Gorjah na Gorenjskem, vendar je večino življenja preživel na Bližnjem vzhodu (Palestina, Egipt, Izrael). Umrli je 2. decembra 1970 v samostanu Betfage na Oljski gori, kjer je preživel zadnje leto življenja, pokopan je v Jeruzalemu.

P. Jozafat je izhajal iz družine s petimi otroki, njegov oče Vincencij je bil pogrešan med prvo svetovno vojno. Tako je breme vzdrževanja in vzgoje družine padlo na mater Marijo. Šolal se je v domačem kraju in se izučil za mizarja. Tako se je tudi preživljal, ker ni imel možnosti nadaljevanja šolanja.

Leta 1930 je vstopil v frančiškanski red v Benetkah, višjo gimnazijo in študije je opravljal na frančiškanskih šolah v Benetkah, Padovi, Kopru in Rimu. Prostovoljno se je javil za delo v Palestini, kjer je nadaljeval študije in bil julija 1937 posvečen v Nazaretu. Začel je v samostanu pri Božjem grobu v Jeruzalemu, že leta 1938 pa je odšel v Egipt. Sprva je deloval v frančiškanski skupnosti v Aleksandriji (1938–42), potem pa pri Sv. Jožefu v Kairu (1943–62). V obeh mestih se je srečeval s številnimi goriškimi dekleti, t. i. aleksandrinkami, ki so tam služile kot dojilje, guvernanke, kuharice, sobarice, pestunje in gospodinjske pomočnice. Kot njihov dušni pastir se je zanje razdaljal, jim nudil pastoralno oskrbo, jih tolažil in tudi gmotno pomagal. Pri skrbi za primorska dekleta v Egiptu je sodeloval s slovenskimi šolskimi sestrami sv. Frančiška Kristusa Kralja, ki so delovale tako v Aleksandriji kot v Kairu.

Jugoslovanski kraljevi vojski so se že leta 1941 na Bližnjem vzhodu začeli pridruževati tudi številni primorski prostovoljci, nekdanji italijanski vojaki, ki sta jih zbiral predvsem Ivan Rudolf in dr. Ivan Marija Čok v imenu Jugoslovanskega odbora iz Italije. Novi vojaki jugoslovanske vojske so potrebovali tudi duhovno oskrbo in takoj se je javil p. Jozafat. Krajši čas je namreč opravljal naloge vojaškega kurata v zbirnem taborišču El Tahag pri Kairu in ob nedeljah maševal za vojake

Neznani avtor, Primorski Slovenci, nekdanji italijanski vojaki, v ujetništvu med slovensko mašo, ki jo je daroval p. Jozafat Ambrožič, Britansko taborišče El Tahag pri Aleksandriji, Egipt, december 1942.

jugoslovanskega kraljevega gardnega bataljona, ki je deloval v sestavu britanske VIII. armade.

Mladi primorski vojaki v zavezniških uniformah so seveda na vsak način želeli stopiti v stik s članicami številčne primorske kolonije v Kairu in Aleksandriji, saj je marsikdo med njimi tam imel tudi sorodnice. Zato so se prijavili k spovedi in vojaška uprava jim seveda tega ni mogla odreči. Tako jih je kmalu obiskal p. Jozafat, ki je seveda hitro uredil, da so dekleta prišla na obisk.

Po vojni je postal p. Jozafat predstojnik frančiškanskega samostana in župnik v kraju Muska, starem predelu Kaira. Deloval je tudi na tamkajšnjem frančiškanskem bibličnem inštitutu, kjer se je posebej zanimal za stara koptska besedila. Gradivo za svoje raziskave je zbiral v arhivih in po koptskih samostanih v Nitri, Tebaidi, Assuanu, pri Sv. Katarini pod Sinajem in drugod na Sinaju.

Leta 1947 je p. Jozafat postal korni škof, gre za najvišje odlikovanje, ki ga vzhodne Cerkve dajejo neškokom in nosilcu omogoča določene pravice v cerkvenih občestvih. Za delo med slovenskimi izseljenkami mu je Kraljevina Jugoslavija leta 1939 podelila viteško medaljo jugoslovanske krone, leta 1944 pa ga je kralj Peter II. odlikoval z izredno medaljo za delo na dobrodelnem področju.

Pet let pred smrtjo je bil p. Jozafat iz Egipta premeščen v mesto Tiberija ob Genezareškem jezeru, kjer je deloval kot župnik. Svoj odhod iz dežele faraonov je takole pojasnil: "Ko sem prišel v Egipt, sem našel nad tisoč slovenskih vernikov, zapuščam pa jih največ sto, pa še ti so narodno mešani. Vse je odpotovalo, kajti Nasserjeva vladavina ne nudi raja tujcem."

Čeprav je vse življenje deloval v kustodiji Svete dežele, je p. Jozafat vedno ostal član beneške frančiškanske province. Zadnjič je obiskal domovino poleti 1970 in za nekaj dni se je ustavil tudi na Goriškem. Izrazil je celo željo, da bi se po vrnitvi z Bližnjega vzhoda naselil na Sv. Gori. Ni se izšlo, Stvarnik ga je prej poklical k sebi.

Zgodovinar Renato Podbersič ml.

Naslovnik province	telefon
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919 0039 06 638 02 92
Stane Zore Ljubljanski nadškof in metropolit Ciril-Methodov trg 4 p.p. 1990, 1001 Ljubljana stane.zore@ofm.si	01 234 26 00
Provincialni minister Marjan Čuden Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana	+386 1 242 9310
BREZJE Brezje 72 4243 BREZJE brezje@ofm.si	04 537 07 **
Viktor Polikarp Tomaž Milan Robert Tadej I. Zakristija Romarski urad	02 04 09 11 18 041 802 341 26 00
KAMNIK Frančiškanski trg 2 1241 KAMNIK http://franciskani-kamnik.rkc.si franciskani.kamnik@t-2.si kamnik@ofm.si	064 179 910
(gvardijan, rektor, magister postulantov) <i>p. mag. Ciril A. Božič</i> <i>p. Lavrencij Anžel</i> <i>p. Pashal Gorjup</i> <i>p. Franci Seničar</i>	031 773 900 0593 66 480 0593 66 486 0593 66 484
KOPER/STRUNJAN Destradijev trg 10a 6000 KOPER koper@ofm.si	0590 73 470
Andrej Marjan	72 71
LJUBLJANA - CENTER Prešernov trg 4 1000 LJUBLJANA	01 242 9***
porta gost/podstrešje 1 provincial sam./žup. arhiv faks - hiša, ZBF ZBF Ambrož M., gvardijan prov. arhiv Janko Marko faks - Marko Edvard Ksaver pevski kor regens chori/I. nad. 29 Vid Pavle, vikar in župnik rekreacijska soba knjižnica šivalnica župnijska pisarna zakristija obednica klerikat/Mario	300 301 310 312 313 314 316 317 318 322 323 324 328 334 335 336 337 342 343 344 345 346 347 351
LJUBLJANA - BEŽIGRAD Küzmičeva 6 1000 LJUBLJANA lj.bezigrad@ofm.si	0590 717 **
Regalat Miran Š. Andraž	21 22 25
LJUBLJANA - ŠIŠKA Černetova 20 1000 LJUBLJANA lj.siska@ofm.si	01 583 72 70 01 583 72 **
Silvin Bernardin Gregor	77 80 82
LJUBLJANA - VIČ in Komisariat za Sv. deželo Tržaška 85 1000 LJUBLJANA lj.vic@ofm.si	01 244 42 52
Anton Hieronim Zdravko Pepi Tadej Boštjan Komisariat	56 57 58 59 61 62 50
MARIBOR Ul. škofa Maksimiljana Drževnika 7 2000 MARIBOR maribor@ofm.si	02 228 51 10 02 228 51 **
Janez Franc Boris	13 19

SESTRE KLARISE Andreja Bitenca 138 1000 LJUBLJANA	01 518 25 00
MOŠNJE Mošnje 8 4240 RADOVLJICA	04 533 88 78
NAZARJE Samostanska pot 50 3331 NAZARJE nazarje@ofm.si samostan.nazarje@gmail.com zupnija.nazarje@gmail.com dom.marija.nazare@gmail.com	03 583 19 93
SESTRE KLARISE Samostanska pot 51 3331 NAZARJE	03 583 13 91
NOVA GORICA Škrabčeva 1, p.p. 303 5001 NOVA GORICA info@samostan-kostanjevica.si	05 330 77 50 05 330 77 5*
Niko Vili Miran Filip	2 4 5 6
NOVA ŠTIFTA Nova Štifta 3 1317 SODRAŽICA nova.stifta@ofm.si	01 836 99 43
NOVO MESTO Frančiškanski trg 1 8000 NOVO MESTO novo.mesto@ofm.si	07 338 14 70 07 338 14 7*
Peter Marko Krizostom Tomaž H.	1 3 4 7
PROVINCIALNA HIŠA Strunjan 134 telefonska govorilnica	05 678 21 21
SVETA GORA Sveta Gora 2 5250 SOLKAN sv.gora@ofm.si	05 330 40 20 05 330 40 **
Hadrijan Bogdan R. Miha Ambrož Benedikt	25 28 30 37
SVETA TROJICA Meznaričeva 8 2235 SV. TROJICA V SL. GORICAH sv. trojica@ofm.si	02 720 55 56
TUJINA	
COLLEGIO S. ISIDORO Via degli Artisti, 41 00187 Roma Italia <i>br. Jan Dominik Bogataj</i>	
ADELAIDE - WEST HINDMARSH Holy Family Slovenian Mission 51 Young Avenue AU - WEST HINDMARSH SA 5007	
MELBOURNE - KEW SS. Cyril and Methodius' Slovenian Mission 19 A'Beckett Street PO BOX 197 AU - KEW VIC 3101 <i>Simon Peter</i>	0061 3 9853 7787 mobitel: 0061 412 555 840
SYDNEY MERRYLANDS St. Raphael's Slovenian Mission 311 Merrylands Road PO BOX 280 AU - MERRYLANDS NSW 2160	0061 2 9637 7147 0061 2 9682 5478 mobitel: 0061 409 074 760
CURIA GENERALIS Via S. Maria Mediatrice, 25 IT - 00165 ROMA	0039 06 684 919
JOHNSTOWN St. Therese's Friary 536 Decker Avenue US - JOHNSTOWN PA 15906	001 814 539 76 33
LEMONT St. Mary's Friary 14246 Main Street PO Box 608 US - LEMONT IL 60439	001 630 257 24 94
Slovensko versko središče	001 630 257 20 68
NEW YORK St. Cyril's Friary 62 St. Mark's Place US - NEW YORK NY 10003	001 212 674 34 42

Elektronski naslovi skupnosti	
Provincialat	provincialni.minister@ofm.si
Definitorij	definitorij@ofm.si
Tajništvo province	tajnik@ofm.si
Prokuratura	prokuratura@ofm.si
Založba BF	zbf@ofm.si
Komisariat	komisariat@ofm.si
Generalna kurija	http://www.ofm.org
e-mail	[ime]@ofm.org [ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econgen, pax, acta, ipd.)
Elektronski naslovi bratov	
Ambrož Mušič	ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko	andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak	andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk	andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman	anton.jerman@gmail.com
Benedikt Dejan Emberšič	benediktdejanemberšič@gmail.com
Bernard Goličnik	bernard.golicnik@rkc.si
Bernard Karmanocky	bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik	bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat	bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs	bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus	bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež	boris.markez@rkc.si
Christian Gostecnik	christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič	cirilb@bigpond.com
Darko Žnidarsic	darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpf	p.david.ofm@gmail.com
Edvard Kovač	edvard.kovac@guest.arnes.si
Filip Rupnik	filipr@volja.net
Franci Seničar	franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše	franc.kovse1@gmail.com
Gregor Kos	gregor.kos@rkc.si
Jan Cvetek	jan.cvetek@gmail.com
Jan Dominik Bogataj	janco.bog@gmail.com
Janko Žagar	janko.zagar@hotmail.com
Janez Papa	janez.papa@rkc.si
Jernej Kurinčič	jernej.kurincic@rkc.si
Krizolog Cimerman	krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar	krizostom.komar@rkc.si
Ksaver Babnik	ksaver.babnik@gmail.com
Mari Osredkar	mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak	marijan.cvitak@ofm.si
Marjan Čuden	marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk	marjan.cuk@rkc.si
Marko Novak	marko.novak@rkc.si
Metod Ogorevc	metod.ogorevc@ofm.si
Mihael S. Vovk	mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc.	milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič	miran.spelic@rkc.si
Miran Vidic	miran.vidic.ofm@gmail.com
Niko Žvokelj	niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop	pavle.jakop@gmail.com
Pepi Lebreht	pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih	pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec	peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko	rafaels@libero.it
Regalat Razbočan	regalat@gmail.com
Robert Bahčič	robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc	silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec	simon.peter.berlec@rkc.si
Tadej Inglič	tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec	tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočvar	tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Menart	tomaz.menart@ofm.si
Tomaž Pinter	tomaz.pinter@rkc.si
Vid Lisjak	pater.vid@gmail.com
Viktor Papež	viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek	vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop	zdravko.jakop.ofm@gmail.com

